

MATEŘSKÁ ŠKOLA, Praha 7, NAD ŠTOLOU 6

„Na cestě za poznáním“

Vnitřní směrnice školy:	Č. j. 28/2026
Datum platnosti od-do:	1. 9. 2026 – 31. 8. 2029
ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ „Na cestě za poznáním“	
Zpracoval kolektiv pedagogů:	Bc. Linda Kovářová, Klára Marková, Mgr. Ludmila Holkové, Mgr. Jitka Pavlíčková, Lenka Mitysková, Martina Ruxová
Počet stran: 75	

OBSAH

1. OBECNÉ ČÁSTI	3
1.1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY	3
1.2 VYMEZENÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	5
1.2.1 Cíle a pojetí předškolního vzdělávání.....	5
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	6
2.1 Mateřská škola Nad Štolou 6.....	6
2.2 Mateřská škola Janovského 52	7
2.3 Mateřská škola Tusarova 53.....	8
3. Pedagogický tým ŠKOLY	9
3.1 Ředitel jako lídr.....	9
3.2 Učitelka jako průvodce dětí ve vzdělávání.....	10
3.3 Asistent pedagoga jako partner učitele.....	10
3.4 Sociální pedagog.....	11
Organizační schéma školy	12
4. PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	13
4.1 Psychosociální PODMÍNKY	14
Psychosociální podmínky	14
4.2 spolupráce školy se zákonnými zástupci.....	15
Spolupráce se zákonnými zástupci	15
4.3 organizace.....	16
Organizace dne.....	16
Spolupráce s odborníky	16
Přijímání dětí do mateřské školy.....	17
Orientační harmonogram DNE	17
4.4 Životaspráva	18
4.5 Věcné podmínky	19
5. Charakteristika vzdělávacího programu.....	20
Charakteristika	20
Vzdělávací oblasti	20
Vize a cíle	20
Vzdělávací strategie.....	22
Klíčové kompetence a základní gramotnosti	24
Nastavení procesu pedagogického diagnostikování	26
Způsob zajištění individualizace vzdělávání dětí na základě jejich potřeb, možností a zájmů	27
Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	27
Vzdělávání nadaných dětí	28
Vzdělávání dětí od dvou do tří let.....	28
Vzdělávání dětí cizinců.....	29
6. Vzdělávací obsah.....	30
Charakteristika	30
Vzdělávací oblasti	30
Realizace cílů	31
6.1 Integrované bloky.....	32
6.2. Další projekty a programy.....	33
6.3. Základní gramotnosti.....	34
6.4. Klíčové kompetence.....	34
6.5. Vzdělávací oblasti.....	42
6.5.1 Dítě a jeho tělo.....	42
6.5.2 Dítě a jeho psychika.....	47
6.5.3 Dítě, ten druhý a společnost.....	59
6.5.4 Dítě a svět.....	64
7. Plán autoEvaluace.....	68
Charakteristika procesu	68
Závěr.....	71
Program EVALUACE v tabulce.....	72

1. OBECNÉ ČÁSTI

1.1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY

Název: Mateřská škola, Praha 7, Nad Štolou 6
Sídlo: Mateřská škola se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 6/1277
Právní forma: Příspěvková organizace
Zařazení do sítě škol: 1. 1. 2001
Zřizovatel: Městská část Praha 7, U Průhonu 1338/38, 170 00, Praha 7
Ředitelka školy: Bc. Linda Kovářová

Příspěvková organizace zahrnuje tyto součásti:

Mateřskou školu **Nad Štolou 6/1277**, Mateřskou školu **Janovského 52/995**, Mateřskou školu **Tusarova 53**

Celkový počet dětí v PO : 133

Datová schránka: dfukxtx

IČO: 70886261
IZO MŠ: 107502879
IZO ŠJ: 102461643
IZO ŠV: 181125781

Identifikátor předškolního zařízení: 600 039 331

Mateřská škola Nad Štolou 6:

počet tříd: 3 (65 dětí)
ředitelka školy: Bc. Linda Kovářová
zástup. ředitelky: Lenka Baláková
tel: 233 371 448, mobil: 733 663 522
e-mail: mts_nadstolou@volny.cz
webové stránky: www.msnadstolou.cz

Mateřská škola Janovského 52:

počet tříd: 2 (48 dětí)
ved. učitelka: Mgr. Jitka Pavlíčková
tel: 220 870 517, mobil: 604 466 429
e-mail: ms.janovskeho52@volny.cz
webové stránky: www.msnadstolou.cz

Mateřská škola Tusarova 53:

počet tříd: 1 (20 dětí)
učitelka: Lucie Sedláčková
tel: 220 920 594, mobil: 604 506 024
e-mail: ms.tusarova53@volny.cz
webové stránky: www.msnadstolou.cz

Osoba zodpovědná za tvorbu ŠVP: Bc. Linda Kovářová

Kontakty:

Ředitelka školy:	Bc. Linda Kovářová	732 39 09 09	úřední hodiny dle domluvy v MŠ Nad Štolou
Statut. zástupkyně ředitelky	Lenka Baláková	733 663 522	úřední hodiny dle tel. domluvy
Ved. učitelka MŠ Janovského	Mgr. Jitka Pavlíčková	734 506 591	úřední hodiny dle tel. domluvy
Učitelka MŠ Tusarova	Lucie Sedláčková	604 506 024	úřední hodiny dle tel. domluvy
Hospodárka MŠ a ŠJ	Jarmila Vomáčková	739 379 601	úřední hodiny dle tel. domluvy
Mobil MŠ Nad Štolou		733 663 522	
Mobil MŠ Tusarova 53		604 506 024	
Mobil MŠ Janovského 52		604 466 429 734 506 591	
Sociální pedagožka pro všechna pracoviště MŠ	Eliška Čáповá	608 761 002	socialnipedagogstola@seznam.cz konzultační hod. středa 13-16:00 hod po domluvě

Školní vzdělávací program byl schválen pedagogickou radou dne 24. 8. 2026

Vydala: ředitelka Bc. Linda Kovářová

Pracoviště mateřské školy jsou atypické svým umístěním v činžovních domech a mají dlouholetou tradici (více jak 60 let). Od 1. 1. 2001 jsou pracoviště mateřské školy Janovského 52 a Nad Štolou 6 spojené v jednu příspěvkovou organizaci se sídlem a ředitelstvím v Praze 7, Nad Štolou 6. Od 1. 11. 2021 je MŠ Nad Štolou rozšířena o jednotřídní pracoviště Tusarova 53. Dohromady má mateřská škola Nad Štolou 3 pracoviště a 6 tříd. Celkový počet dětí je 133.

1.2 VYMEZENÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (ŠVP) vychází z rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) a vymezuje hlavní principy, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku a je pro mateřské školy závazný.

Základní požadavky, podmínky a pravidla jsou legislativně vymezené právními předpisy, kterými se musí každá škola řídit, a to v souladu s jejich aktuálním zněním. V době vydání tohoto dokumentu jsou to zejména tyto: zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, středním odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 563/2004, o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných; vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, ve znění pozdějších předpisů; nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a pedagogicko- psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů; vyhláška č. 16/2005 Sb., o organizaci školního roku, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů (a příslušné prováděcí předpisy, zejména vyhláška č. 160/2004 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých a dětských skupin); popř. další související předpisy.

ŠVP je formulovaný tak, aby:

- definoval kvalitu předškolního vzdělávání z hlediska cílů vzdělávání, podmínek, obsahu i výsledků, které má přinášet;
- zajišťoval srovnatelnou pedagogickou účinnost a kvalitu předškolního vzdělávání v mateřské škole;
- vytvářel prostor pro rozvoj různých programů a koncepcí pro individuální profilaci mateřské školy;
- umožňoval využívat různé formy i metody vzdělávání a přizpůsobovat vzdělávání konkrétním místním podmínkám, možnostem a potřebám;
- poskytoval rámcová kritéria využitelná pro autoevaluaci i vnější evaluaci mateřské školy a poskytovaného vzdělávání.

1.2.1 CÍLE A POJETÍ PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Předškolní vzdělávání podporuje zdravý rozvoj a prospívání každého dítěte, jeho učení, socializaci i společenskou kultivaci. Pro život dítěte má vzdělávání v předškolním období dalekosáhlý význam. Většinu toho, co dítě prožije v prvních letech života a přijme z podnětů okolního prostředí, má pro něj trvalou hodnotu.

Hlavním cílem předškolního vzdělávání je rozvíjet osobnost dítěte po stránce sociální, emocionální, kognitivní i fyzické s ohledem na jeho dispozice a jedinečnost tak, aby na konci předškolního vzdělávání bylo samostatnou osobností, schopnou zvládat nároky života s předpoklady pro celoživotní učení. Předškolní vzdělávání je orientované na osobnostní rozvoj dítěte, který staví na respektu k individualitě a jedinečnosti dítěte. Cílem vzdělávání je vyrovnávání vzdělávacích šancí každého dítěte.

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 MATEŘSKÁ ŠKOLA NAD ŠTOLOU 6

Pracoviště mateřské školy je atypické svým umístěním v bytovém domě s dlouholetou tradicí.

Mateřská škola Nad Štolou 6 má tři třídy umístěné ve dvou podlažích v činžovním domě. Kapacita pracoviště je celkem 65 dětí. Interiér a zařízení tříd připomíná rodinné prostředí. Školní zahrada ve vnitrobloku MŠ Nad Štolou 6 byla zrekonstruována tak, aby dispoziční řešení bylo vhodné a bezpečné pro předškolní děti (dostatek prostoru k pohybovým aktivitám, přehledný pedagogický terén a kvalitní povrchová úprava se vzrostlou zelení umožňuje celoroční pobyt dětí na školní zahradě - zastínění pískoviště, hřiště, mlhoviště, zavlažovací systém a vytvoření klidových herních prostorů a domečků respektující potřeby dítěte předškolního věku). Umístění mateřské školy v blízkosti Letenské pláně v Praze 7, Technického muzea a Zemědělského muzea nabízí mnoho příležitostí k tematickým vycházkám a vzdělávání.

Před třinácti lety se podařilo MČ Praha 7 zrekonstruovat novou plynovou kotelnu, školní kuchyň s výtahem ze suterénu do 1. patra, která splňuje normy EU.

V roce 2016 bylo zrekonstruováno osvětlení v celé MŠ, které splňuje hygienické normy.

Dále jsme doplnili vybavení místností pro děti / nové stoly, židličky, knihovny/ i pro učitelky / nové úložné prostory/ včetně jejich zázemí /nové šatní skříně /.

O letních prázdninách 2019 proběhla výměna oken v přízemí a část také v 1. patře a vymalování některých prostor – kuchyň, šatny i třídy.

V létě 2021 v MŠ Nad Štolou proběhla rekonstrukce umývárny v prvním patře a výměna všech oken MŠ.

Mateřská škola stále zvyšuje svůj standard a tak se snaží naplňovat své poslání péče o děti v předškolním věku v estetickém a bezpečném prostředí školy.

Mateřská škola Nad Štolou je trojtřídní mateřskou školou, kde jsou děti rozděleny do tříd podle věku:

1. třída 3 – 4,5 roku
2. třída 4 – 5,5 roku
3. třída 5 – 6,5 roku

V každé třídě pracují pedagogové podle vlastních třídních vzdělávacích programů, které jsou aktualizovány podle potřeby a zájmu dětí. Od školního roku 2020/2021 jsou aktivity zaměřené na polytechnickou výchovu, která má široký a všestranný dopad na dětské vnímání, myšlení a poznávání, chceme u dětí podporovat pozitivní vztah k učení. Rozvíjíme všechny smysly i podprahové vnímání u dětí, a tím chceme zkvalitňovat budoucí vzdělávání každého dítěte.

Provoz mateřské školy se podle možností snaží přizpůsobit potřebám a požadavkům rodičů.

Provozní doba mateřské školy je od 7:00 do 17:00 hodin

Naše mateřská škola spolupracuje se základními školami a mateřskými školami na P-7.

Nabízíme pro děti předškoláky zájmové kroužky (dramatický, angličtina, španělština). Kroužky jsou placené a probíhají v odpoledních hodinách.

V mateřské škole je pro děti zajištěno stravování podle platných předpisů.

Děti do jídla nenutíme. Během celého dne je zajištěn pitný režim ve třídách a při pobytu venku.

2.2 MATEŘSKÁ ŠKOLA Janovského 52

Mateřská škola Janovského 52 má 2 smíšené třídy (3-6 let) a sídlí v přízemí dvou činžovních domů se samostatným vchodem z ulice Janovského 52 a se samostatným vchodem pro školní výdejnu z ulice Strojnická 17.

Kapacita pracoviště je celkem 48 dětí.

Umístění mateřské školy v blízkosti Stromovky a Výstaviště nabízí mnoho příležitostí k návštěvám Planetária, výstav, tematických vycházek a plaveckého kurzu.

Během školního roku 2021/2022 proběhla rozsáhlá rekonstrukce všech prostor MŠ. Škola byla vybavena novým nábytkem, koberci a linem. V rámci rekonstrukce se podařilo změnit vnitřní dispoziční řešení interiéru a rozšířit prostory tříd o nový komunikační prostor pro děti a učitelky.

V rámci rekonstrukce byla zrušena stávající školní kuchyně a byla zřízena výdejna školní jídelny.

Jídla jsou dovážena ze ŠJ základní školy T. G. M., Ortenovo náměstí, Praha 7.

Mateřská škola Janovského 52 využívá pro pobyt venku hřiště MČ-P7, které je umístěno ve vnitrobloku se vstupem z ulice Schnirchova 33. Slavnostně bylo otevřeno 5. června 2014. Hřiště dopoledne využívá MŠ a od 12. hod je přístupné veřejnosti.

Vzhledem k zajištění bezpečnosti a hygieny byla předělána některá horní okna na okna ventilační, včetně snadného ovládání.

V září 2018 zřizovatel provedl rekonstrukci kotelny.

Mateřská škola Janovského je dvoutřídní, smíšené věkové skupiny dětí (3-6 let):

1. třída - modrá 3 – 6 let

2. třída - zelená 3 – 6 let

V každé třídě pracují pedagogové podle vlastních třídních vzdělávacích programů, které jsou aktualizovány podle potřeby a zájmu dětí. Od školního roku 2020/2021 jsou aktivity zaměřené na polytechnickou výchovu, která má široký a všestranný dopad na dětské vnímání, myšlení a poznávání, chceme u dětí podporovat pozitivní vztah k učení. Rozvíjíme všechny smysly i podprahové vnímání u dětí, a tím chceme zkvalitňovat budoucí vzdělávání každého dítěte.

Provoz mateřské školy se podle možností snaží přizpůsobit potřebám a požadavkům rodičů.

Provozní doba mateřské školy je od 7:00 do 17:00 hodin

Naše mateřská škola spolupracuje se základními školami a mateřskými školami na P-7, dále mezigeneračně s Domem seniorů na Praze 7.

Nabízíme pro děti zájmové kroužky (angličtina hrou). Kroužky jsou placené a v odpoledních hodinách.

V mateřské škole je pro děti zajištěno stravování podle platných předpisů. Děti do jídla nenutíme. Během celého dne je zajištěn pitný režim ve třídách a při pobytu venku.

2.3 MATEŘSKÁ ŠKOLA TUSAROVA 53

Mateřská škola Tusarova 53 je jednotřídní a sídlí v přízemí bytového domu. Smíšená třída s nižším počtem dětí ve věku 3-6 let.

Celková kapacita pracoviště je 20 dětí.

Prostory mateřské školy byly v roce 2021 kompletně zrekonstruovány. Třída byla vybavena novým nábytkem, kobercem a linem.

V mateřské škole je zřízena výdejna školní jídelny. Jídla jsou dovážena ze ŠJ základní školy T. G. M., Ortenovo náměstí, Praha 7. Mateřská škola využívá pro pobyt venku hřiště MČ-P7, které je umístěno ve vnitrobloku se vstupem z ulice U Průhonu a vycházky po blízkém okolí. Od ledna 2025 má mateřská škola v pronájmu parcelu v ulici Tusarova, kterou revitalizuje a využívá k pobytu dětí venku. Je zde kryté pískoviště se zastíněním, velká tabule na kreslení křídami, zatravněný prostor pro míčové hry a aktivity dětí. Plánujeme vyvýšené záhonky pro pěstování květin a bylin.

Mateřská škola Tusarova 53 je jednotřídní, se smíšenou věkovou skupinou dětí 3-6 let:

1. třída 3 – 6 let

V každé třídě pracují pedagogové podle vlastních třídních vzdělávacích programů, které jsou aktualizovány podle potřeby a zájmu dětí. Od školního roku 2020/2021 jsou aktivity zaměřené na polytechnickou výchovu, která má široký a všestranný dopad na dětské vnímání, myšlení a poznávání, chceme u dětí podporovat pozitivní vztah k učení. Rozvíjíme všechny smysly i podprahové vnímání u dětí, a tím chceme zkvalitňovat budoucí vzdělávání každého dítěte.

Provoz mateřské školy se podle možností snaží přizpůsobit potřebám a požadavkům rodičů.

Provozní doba mateřské školy je od 7:00 do 17:00 hodin

V mateřské škole je pro děti zajištěno stravování podle platných předpisů. Děti do jídla nenutíme. Během celého dne je zajištěn pitný režim ve třídách a při pobytu venku.

3. PEDAGOGICKÝ TÝM ŠKOLY

Pedagogický tým tvoří ředitelka a dvanáct učitelek (1 učitelka je na částečný úvazek), pracují jako tým a fungují na základě vymezených a společně vytvořených pravidel.

- ředitelka - Bc. Linda Kovářová
- 1.třída Štola- Barbora Posejpalová, Lenka Baláková, Iva Koukalová
- 2.třída Štola- Bc. Anna Hrubá, MgA. Jitka Míčková
- 3.třída Štola- Bc. Lucie Ondračková, Klára Marková,
- 4.třída Janovského – Mgr. Jitka Pavlíčková, Lenka Mitysková
- 5.třída Janovského – Mgr. Ludmila Holcupová, Martina Ruxová
- 6.třída Tusarova 53 – Šárka Novotná, Lucie Sedláčková

asistentka pedagoga – Iva Koukalová, Petra Uhrová
sociální pedagožka – Eliška Čápková.

Všechny učitelky jsou kvalifikované s praxí a průběžně se vzdělávají.

Povinností každého pedagoga je průběžně se vzdělávat formou kurzů, školení a webinářů či samostudia. Každý pedagog má zpracovaný „Plán osobního profesního rozvoje“. Jejich aktivní přístup k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání je nutnou podmínkou této profese. Jsou poradním zdrojem směrem k rodičům v rozsahu svých kompetencí. Specializované poradní služby jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky.

Služby pedagogů jsou organizovány tak, aby při všech činnostech byla zajištěna optimální pedagogická péče. Překrývání učitelek na třídách je většinou 2,5 hodiny a volíme je podle počtu a potřeb dětí, ale i učitelek, tak aby byla zajištěna bezpečnost a dobré klima v mateřské škole. Tím dochází ke zvyšování kvality pedagogického procesu.

3.1 ŘEDITEL JAKO LÍDR

Ředitelka je inspirativní a motivující osobností, která se aktivně podílí na každodenním životě mateřské školy. Její schopnosti, empatie a vedení týmu přispívá k vytvoření pozitivní atmosféry, kde se každý cítí cenný a podporován. Neustále hledá nové způsoby, jak zlepšit vzdělávací procesy a podmínky pro děti i učitelky.

- Má jasnou vizi a strategii rozvoje mateřské školy.
- Podporuje týmovou spolupráci směřující ke kvalitě a rozvoji mateřské školy.
- Pečuje o příznivé klima a kulturu školy.
- Podporuje respektující spolupráci a prosociální vztahy mezi všemi aktéry předškolního vzdělávání.
- Cíleně podporuje rozvoj a vytváří účinný adaptační program pro začínající učitele.
- Provádí systematické hodnocení zaměstnanců, poskytuje jim zpětnou vazbu a na jejím základě společně s nimi plánuje jejich profesní rozvoj.
- Vytváří podmínky pro samostudium a další vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Motivuje pedagogické pracovníky k sebereflexi a poskytování vzájemné zpětné vazby.
- Nastavuje otevřenou a srozumitelnou vnitřní i vnější komunikaci.
- Podněcuje vzájemné učení a sdílení zkušeností.
- Spolupracuje se zřizovatelem a dalšími partnery školy.
- Realizuje pravidelnou autoevaluační činnost zahrnující všechny stránky chodu školy.
- Výsledky autoevaluace využívá k dalšímu rozvoji mateřské školy.
- Provádí sebereflexi a na jejím základě soustavně pracuje na svém osobnostním i profesním rozvoji.

3.2 UČITELKA JAKO PRŮVODCE DĚTÍ VE VZDĚLÁVÁNÍ

Učitelky v mateřské škole jsou laskavé a trpělivé, naslouchají dětským potřebám a pocitům. Díky jejich empatii se každé dítě cítí v bezpečí a přijaté. Respektuje jejich individualitu a podporuje rozvoj všech dětí, vytváří podnětné a zábavné prostředí pro všechny děti.

- Uplatňuje k dětem respektující přístup.
- Zapojuje děti do rozhodování o věcech, které se jich týkají, poskytuje příležitosti vyjádřit jejich názor.
- Vědomě pracuje se svými předsudky a zažitými stereotypy.
- Provádí pedagogické diagnostikování, při kterém průběžně sleduje, zaznamenává a vyhodnocuje individuální pokroky dětí v jejich rozvoji a učení. Výsledky využívá pro plánování a další práci.
- Využívá formativní přístup, podporuje sebehodnocení a vrstevnické hodnocení.
- Věnuje pozornost prevenci rizikového chování.
- Provádí sebereflexi a na jejím základě soustavně pracuje na svém osobnostním i profesním rozvoji.
- Využívá vzdělávací strategie, které vedou k naplňování cílů předškolního vzdělávání.
- Aktivně se podílí na vytváření příznivého klimatu a kultury školy.
- Spolupracuje s dalšími členy týmu a sdílí s nimi své poznatky a zkušenosti.
- Svým chováním a jednáním je vzorem lidskosti.
- Domlouvá se se zákonnými zástupci na společném postupu podpory dítěte při jeho výchově, vzdělávání a plynulém přechodu do základní školy.
- Zodpovídá za plánování a realizaci vzdělávání na úrovni třídy, do plánování témat a vzdělávací nabídky zapojuje děti.
- Vnímá rozmanitost jako přirozenou podmínku vzdělávání.
- Koordinuje svoje pedagogické působení s asistentem pedagoga tak, aby mohla sama poskytovat individuální podporu.
- Umožňuje dítěti vybrat si činnost, respektuje jeho tempo, poskytuje mu dostatek času pro dokončení činnosti.

3.3 ASISTENT PEDAGOGA JAKO PARTNER UČITELE

Asistent pedagoga zastává nezastupitelnou roli, která je velmi důležitá k doladění celkové pohody ve třídě. Doplňuje učitele tam, kde je třeba. Svým přístupem je učiteli partnerem a dětem oporou.

- Je součástí týmu.
- Je oporou učitele, pracuje na základě jeho pokynů.
- Uplatňuje k dítěti respektující přístup.
- Spolupodílí se na plánování, realizaci a hodnocení vzdělávání.
- Provádí sebereflexi a na jejím základě soustavně pracuje na svém osobnostním i profesním rozvoji.
- Svým chováním a jednáním je vzorem lidskosti.
- Aktivně se podílí na vytváření příznivého klimatu a kultury školy.

3.4 SOCIÁLNÍ PEDAGOG

Od školního roku 2023/2024 působí v našich školách sdílená sociální pedagožka, která je na třídách přítomna mezi dětmi vždy jeden den v týdnu. Rodiče se na ni mohou obracet při výchovných či vzdělávacích problémech, řešení sociální či finanční situace, při hledání odborníků a spolupráci s PPP, SPC, OSPOD, vyřizování přídatků či financování obědů a kroužků, atd...

- Je součástí týmu.
- Je oporou učitele, pracuje na základě jeho pokynů.
- Uplatňuje k dítěti respektující přístup.
- Spolupodílí se na plánování, realizaci a hodnocení vzdělávání.
- Provádí sebereflexi a na jejím základě soustavně pracuje na svém osobnostním i profesním rozvoji.
- Svým chováním a jednáním je vzorem lidskosti.
- Aktivně se podílí na vytváření příznivého klimatu a kultury školy.

3.5 PROVOZNÍ ZAMĚSTNANCI

Provozní personál tvoří:

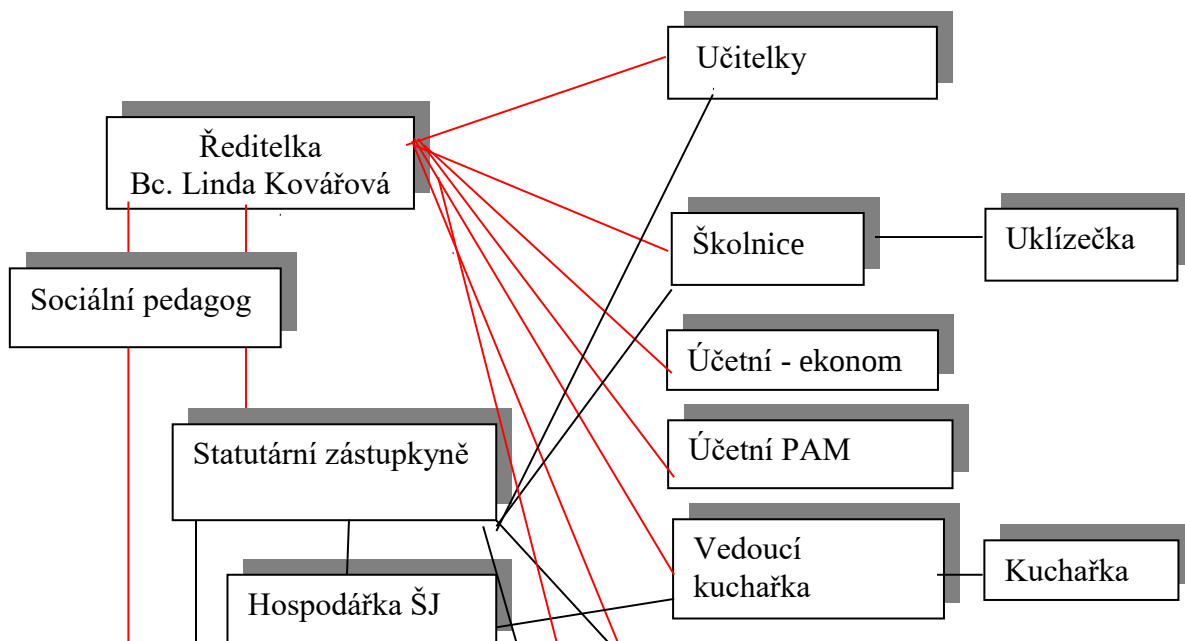
- hospodárka MŠ a školní jídelny
- čtyři kuchařky
- tři školnice
- jeden provozní zaměstnanec na úklid / na částečný úvazek/
- topič
- mzdová účetní
- účetní ekonom

Provozní personál maximálně respektuje potřeby školy, tříd, učitelek, rodičů a především dětí a pomáhají vytvářet dobré klima v MŠ.

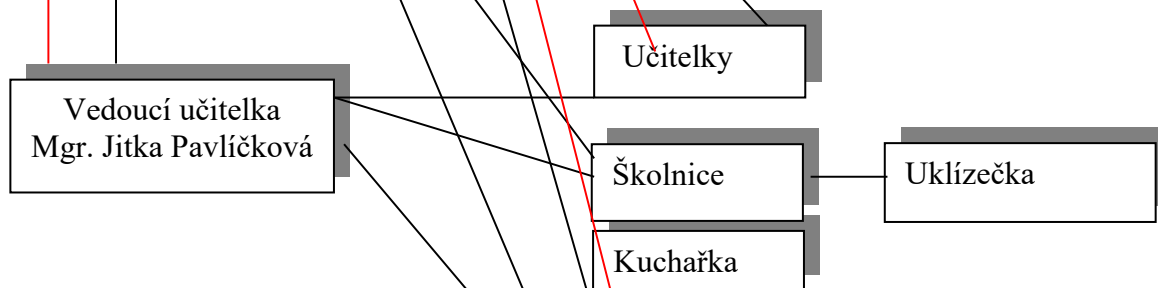

ORGANIZAČNÍ SCHÉMA ŠKOLY

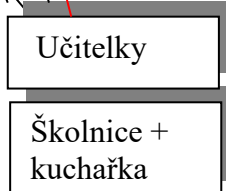
MŠ Nad Štolou 6

MŠ Janovského 52

MŠ Tusarova 53

4. PODMÍNKY PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Naším cílem je všestranný, harmonický a zdravý rozvoj a socializace dítěte. Klademe důraz na individuální přístup k dítěti, respektování a podporování jeho potřeb a přání. Uplatňováním individuálního přístupu a vytvářením zdravého sociálního prostředí ve škole napomáháme rozvíjet a naplňovat osobní potenciál každého dítěte. Klademe důraz na socializaci, respektování a podporu potřeb dětí, rozvoj a zohlednění zájmu dětí. Přispíváme k jeho pohodě, naplňujeme jeho individuální potřeby a používáme citlivé hodnocení každého dítěte. Tím chceme vyrovnávat vzdělávací šanci každého dítěte ke kvalitnímu vzdělávání a podporovat děti ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Vytvářením zdravého sociálního prostředí chceme Vašemu dítěti společně s Vámi umožnit prožití plnohodnotného a bezstarostného dětství – období, které je neopakovatelné.

Základem dobře fungující psychiky osobnosti je radostné dětství.

Etický kodex MŠ:

1. Dítě, které se setkává s tolerancí, se snáze naučí trpělivosti.
2. Dítě, které je obklopeno přátelstvím, se naučí laskavosti.
3. Dítě, s nímž se hraje rovná hra, se naučí spravedlnosti.
4. Dítě, které prožívá pocit bezpečí, se naučí důvěřovat.
5. Dítě, které je milováno, se naučí milovat.

Školní vzdělávací program vychází z RVP PV, stanovených zásad a podmínek naší mateřské školy s koncepčním záměrem plně rozvinout dítě v rámci jeho možností a maximálně podporovat jeho úspěšnou socializaci.

Pod vedením pedagogů se děti učí zdravým životním návykům, hygienickým návykům, sociálnímu citění, spolupráci, komunikaci a odpovědnosti. Zapojují se do rozhodování o věcech, které se jich týkají. Učitelé dětem poskytují příležitosti na vyjádření jejich názoru, umožňují dítěti si vybrat činnost, respektují individuální tempo každého dítěte a poskytují jim dostatek času pro dokončení činností.

Pedagogové jsou pro dítě pomocnou rukou v seznamování se s okolím, novými zážitky a prožitky a snaží se být oporou při sebepoznávání dítěte.

Cílem je přispět k duševnímu i fyzickému zdraví, předcházet konfliktům, snižovat jejich množství a umět konflikty řešit. Děti vedeme k samostatnosti a zodpovědnosti za své jednání a chování. Vytváříme příležitosti k seberealizaci, sebehodnocení dítěte a k rozvoji talentu a nadání dětí. Využíváme spontánního sociálního učení, které je založeno na principu přirozené nápodoby. Proto je potřeba ve všech činnostech a situacích poskytovat dítěti vzory chování a postojů, které jsou k nápodobě a přejímání vhodné. Snažíme se docílit stavu osobní pohody, aby se děti v MŠ cítily příjemně a bezpečně.

Pro správné fungování vzdělávacího programu je nutná spolupráce se zákonnými zástupci, kteří tvoří její nedílnou součást.

4.1 PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

Psychosociální podmínky

Naším cílem je spolupráce, úcta, uznání, důvěra a pochopení mezi dětmi, rodiči a pedagogy.

Spolupracujeme s rodiči při vstupu dítěte do mateřské školy na adaptaci a socializaci každého dítěte podle individuálních potřeb. Respektujeme rozdíly mezi dětmi, přijímáme jejich individualitu. Zaměřujeme se na poskytnutí dostatečného času a prostoru na adaptaci.

Spolupráce s rodiči je rozvíjena každodenním kontaktem s učitelkami. Cílem každé učitelky je vytvářet vstřícnou pozitivní atmosféru vůči dětem a rodičům, být nápomocná. Využíváme prvky respektující komunikace.

Základem naší práce je vytvořit příznivé klima, aby se děti i rodiče cítili v mateřské škole dobře, spokojeně, jistě a bezpečně. Snažíme se citlivě a vstřícně řešit všechny situace a tím usnadňovat dětem pobyt v mateřské škole.

Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno ani znevýhodňováno. Učitel se věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně patologických jevů u dětí).

Pedagogický styl, resp. způsob, jakým jsou děti vedeny, je podporující, sympatizující, projevuje se jasnou, přímou, vstřícnou, empatickou a naslouchající komunikací učitele s dětmi. Je vyloučeno manipulování s dítětem, zbytečné organizování dětí z obavy o časové prostoje a podporování nezdravé soutěživosti dětí.

Podporujeme zdravé sebevědomí dětí, jejich důvěru ve vlastní síly, schopnosti a možnosti. Děti vedeme k ohleduplnosti a vzájemné spolupráci.

Od školního roku 2023/2024 působí v našich školách sdílená sociální pedagožka, která je na třídách přítomna mezi dětmi vždy jeden den v týdnu. Rodiče se na ni mohou obracet při výchovných či vzdělávacích problémech, řešení sociální či finanční situace, při hledání odborníků a spolupráci s PPP, SPC, OSPOD, vyřizování přídatků či financování obědů a kroužků, atd...

- Mateřská škola vytváří otevřené a vstřícné klima, ve kterém každé dítě zažívá úspěch, cítí se bezpečně a přijímané.
- Vztahy mezi dospělými a dětmi jsou založené na vzájemném respektu, důvěře, toleranci, ohleduplnosti a zdvořilosti, solidaritě, vzájemné pomoci a podpoře.
- Osobní svoboda dětí je vyvážená potřebou dodržovat řád a pravidla soužití.
- Je dostatečně dbáno na osobní soukromí dětí. Děti mají možnost využít klidný koutek a rozhodnout se, zda se zúčastní společných činností.
- V mateřské škole je dítěti po dohodě s učitelem umožněno mít osobní předmět pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty

4.2 SPOLUPRÁCE ŠKOLY SE ZÁKONNÝMI ZÁSTUPCI

Spolupráce se zákonnými zástupci

Pro kvalitní spolupráci s rodinou je důležitá pravidelná, vstřícná a laskavá komunikace. Poskytujeme rodičům efektivní zpětnou vazbu, jejímž cílem není hodnotit a srovnávat. Předávání informací o pokrocích dítěte probíhá tak, aby zajišťoval pravidelnost a pozitivní dopad na rozvoj dítěte. Na tvorbě informací spolupracuje celý pedagogický tým. Nejefektivnější formou předávání informací jsou individuální schůzky se zákonnými zástupci.

V případě zájmu rodičů se domluvíme na možnostech jejich zapojení do činností v mateřské škole. Nejefektivnější formou předávání informací jsou individuální schůzky se zákonnými zástupci.

Kromě společných akcí využíváme příležitosti k zapojení jednotlivých rodičů formou ukázky svého povolání nebo zájmové činnosti. Na tvorbě a realizaci spolupracuje celý pedagogický tým.

Během školního roku probíhá několik setkání s rodiči v rámci třídních schůzek. Zpravidla v září a v lednu, dále pak v případě potřeby a k případným organizačním změnám či dalším aktivitám MŠ. **Konzultace s rodiči** dětí probíhají během celého školního roku, dle potřeby rodičů. Dvakrát ročně jsou vyhlášeny pololetní konzultace. V případě **individuálních konzultací** je ředitelka a zástupkyně k dispozici rodičům dle zájmu a po individuální domluvě. Vytváříme podmínky mezi zaměstnanci školy a rodiči k oboustranné důvěře a otevřenosti, vstřícnosti, porozumění, respektu a ochotě a vzájemné spolupráci. Spolupráce funguje na základě partnerství, na kterém se musí neustále pracovat.

Rodiče se mohou účastnit adaptace dítěte ve třídě a zapojit se do her a činností dětí podle možností MŠ. V MŠ probíhá individuální adaptace pro každé dítě i zákonného zástupce.

Rodiče mají možnost se spolupodílet na plánování programu a na dění v MŠ.

Pedagogové každodenně komunikují se zákonnými zástupci o jejich dítěti a v případě potřeby jsou připraveni poskytnout odbornou radu, případně zprostředkovat kontakt s odborníkem či (logoped, psycholog, lékař).

Další informace jsou poskytovány na webových stránkách (www.msнадstolou.cz), nástěnkách, při třídních schůzkách a jiných aktivitách, při individuálních schůzkách s rodiči a pravidelných konzultacích.

Ze strany pedagogů i ostatních zaměstnanců školy je zaručena profesionalita, ochrana soukromí rodiny, diskrétnost a ohleduplné jednání.

Na školách fungují Spolky rodičů a přátel školy pro jednotlivá pracoviště. Spolky rodičů podporují mateřskou školu finančně a podílí se na jednotlivých akcích školy.

- Zaměstnanci školy přistupují k jednotlivým rodinám s porozuměním a respektem, vytvářejí podmínky ke spolupráci, chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost informací, které jim byly svěřeny.
- Mateřská škola ve spolupráci s rodinou vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.
- Mateřská škola umožňuje zákonným zástupcům podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se vzdělávání i různých programů.
- Mateřská škola nastavuje systém předávání informací o pokrocích v učení, vývoji a další podpoře rozvoje dítěte.
- Mateřská škola podporuje informovanost zákonných zástupců o podmínkách plynulého přechodu dítěte z mateřské do základní školy.
- Mateřská škola informuje zákonné zástupce o možnostech spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a dalšími odborníky.

4.3 ORGANIZACE

Organizace dne

Provozní doba všech mateřských škol je od **7:00 – 17:00 hodin**

Harmonogram dne je dostatečně pružný a umožňuje reagovat pedagogům na individuální možnosti dětí a na jejich aktuální potřeby.

Veškeré aktivity organizujeme tak, aby děti byly podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování, aby se zapojovaly do organizace činností, pracovaly svým tempem atp.

Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený.

Doporučený příchod dětí do MŠ je do 8:15. Pokud je třeba domlouvají se rodiče o příchodu či odchodu dítěte individuálně s učitelkou na třídě.

Dbáme na osobní soukromí dětí. Pokud to děti potřebují, mají možnost uchýlit se do klidného koutku a neúčastnit se společných činností, stejně tak i možnost soukromí při osobní hygieně apod.

Provoz v mateřské škole je zakotven ve Školním řádu, Provozním řádu.

Bezpečnost a ochrana zdraví dětí patří mezi povinnosti dané školským zákonem i dalšími předpisy.

Pokud to situace umožňuje, **přizpůsobujeme průběh dne aktuálním potřebám a zájmům dětí.** Reagujeme na vzniklé podněty a využíváme nabízené příležitosti s ohledem na možnosti dětí. **Každému dítěti umožníme vybírat si z pestré nabídky spontánních i řízených činností.** Pro řízené i nepřímé řízené činnosti nemáme vyhrazený pevný čas. Vycházíme ze situací a momentálního zájmu dětí. Využíváme aktivně i pobyt venku.

Do časového harmonogramu dne je nutné každodenně zařadit relaxační chvíli po obědě. Poobědový klidový režim pozitivně měrou ovlivňuje růst, psychický rozvoj, zdraví, náladu i chování dětí, a proto jej nelze vynechat.

Efektivně realizujeme vzdělávací činnosti také ve volné přírodě nebo na zahradě mateřské školy, kdykoli během dne. Pobyt venku není určený jen ke spontánním aktivitám, využíváme jej k realizaci promyšlené vzdělávací nabídky.

Hra a další činnosti bez přímého působení učitele jsou nepostradatelným prostředkem pro aktivní učení dětí a jsou příležitostí pro pedagogické diagnostikování. Pravidelně vyhodnocujeme, kolik času během dne se děti věnují hře.

Překrývání učitelů je v daném rozsahu nejméně 2,5 hodiny denně. Toto opatření směřuje k naplnění potřeby posilovat kvalitu předškolního vzdělávání.

Kroužky – nadstandardní aktivity pro děti probíhají v odpoledních hodinách, aby nenarušovaly běžný režim školy a nezasahovaly do vzdělávacích aktivit dětí.

Jednou měsíčně se konají divadelní představení pro všechny děti přímo v mateřské škole.

Během celého roku navštěvujeme různé vzdělávací a kulturní akce pro děti. Další aktivity si učitelky plánují ve spolupráci s dětmi a organizují na třídách samostatně dle třídních vzdělávacích programů.

Spolupráce s odborníky

Spolupracujeme s dětskými lékařkami a psychology, s klinickou logopedkou, pedagogicko- psychologickou poradnou (PPP, SPC), sociální pedagogka je v MŠ přítomna jeden den v týdnu.

Přijímání dětí do mateřské školy

Děti jsou do mateřské školy přijímány od 3 let podle zákona 561/2004 Sb., popřípadě se zkušební dobou tří měsíců ode dne nástupu.

Pro přijímání dvouletých dětí nelze zajistit vhodné podmínky z hlediska bezpečnosti, hygieny a organizace v MŠ.

Termín zápisu je vypsán ředitelkou mateřské školy ve spolupráci se zřizovatelem. Velice se osvědčil podvečer otevřených dveří (od 17:15 hod), kdy mají děti a rodiče možnost seznámit se s prostředím mateřské školy, školní zahrady i se všemi pedagogy a nepedagogickými pracovníky.

Jsou jim poskytovány velmi podrobné informace o škole a o zápisu i kritériích přijímání do mateřské školy. Každoročně je realizován podvečer otevřených dveří.

ORIENTAČNÍ HARMONOGRAM DNE

7:00 – 8:30 hod.	ranní hry (volné hry, spontánní hry, individuální práce s dětmi) děti se scházejí v průběhu ranních her a mohou se zapojit do probíhajících her a aktivit. Cílem je naučit děti spolupracovat, domluvit se a navázat vztahy s kamarády.
8:30 – 8:45 hod	ranní komunikační kruh, denní rituál
8:45 – 9:00 hod.	ranní cvičení, hudební a pohybové hry děti si procvičují své orientační, motorické a koordinační schopnosti.
9:00 – 9:15 hod.	hygiena, svačina (osvojování hygienických a stravovacích návyků)
9:15 – 10:00 hod.	vzdělávací skupinové činnosti (individuální nebo skupinové) probíhají podle třídních plánů, které jsou přizpůsobeny věku dětí.
10:00 – 11:45 hod.	pobyt venku (doba pobytu venku je přizpůsobena klimatickým podmínkám, využíváme maximálně možnou dobu pobytu venku) obvykle využíváme prostor školní zahrady, nebo jsou organizované vycházky po okolí
11:45 – 12:30 hod.	hygiena, oběd, hygiena (dle režimu na pracovišti)
12:30 – 13:00 hod.	klidné hry (dle režimu na pracovišti)
13:00 – 13:15 hod.	příprava na odpočinek
13:15 – 14:30 hod.	odpočinek na lehátkách – přizpůsoben dětem, dle potřeby poslech pohádky, probouzení, tělovýchovná chvilka, hygiena
14:30 – 17:00 hod.	svačina, odpolední zájmové činnosti, hry a spontánní činnosti, pobyt venku
17:00 hod.	MŠ UZAVŘENA

4.4 ŽIVOTOSPRÁVA

Životospráva (viz provozní řád)

Vytváříme pro děti příjemné prostředí, snažíme se vnímat a naplňovat individuální potřeby každého dítěte. Děti mají možnost využít klidný koutek k relaxaci kdykoliv během dne. Odpočinek po obědě nelze zcela vynechat. Dětem s nižší potřebou spánku nabízíme po relaxační chvilce na lehátku klidové činnosti. Nucení dětí do spánku nebo dlouhého ležení na lehátku je pro nás nepřijatelné.

- Při stravování hledáme různé způsoby, které u dětí podporují chuť k jídlu. Řídíme se heslem: učitel nabízí a dává možnost volby, dítě vybírá a rozhoduje se, co sní. Nucení dětí do jídla je pro nás nepřijatelné.
- Podporujeme sebeobsluhu a samostatnost při jídle. Samostatnost povzbuzuje sebevědomí dítěte a motivuje ho k jídlu. Vedeme děti k tomu, že stravování je zároveň společenská událost, při které se posilují sociální vztahy. Při stolování vytváříme příjemnou atmosféru, současně však dodržujeme pravidla slušného chování.
- **Dbáme na dodržování zdravého pitného režimu dětí. Děti mají k dispozici celý den vodu a jsou vedeny k tomu, aby pily pravidelně.**
- Každodenní fyzická aktivita je pro děti velmi důležitá. **Využíváme maximální dobu pobytu venku.** Co nejvíce využíváme zahradu. Podporujeme spontánní pohyb dětí, pestrost pohybu, střídání činností. Nabízíme jim k tomu dostatek pomůcek, nářadí a náčiní.

V našich mateřských školách je pro děti zajištěno stravování podle platných předpisů. Snažíme se dětem poskytovat pestrou, plnohodnotnou a vyváženou stravu s denním přísunem čerstvé zeleniny a ovoce. Mezi podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné intervaly. Zajišťujeme pravidelný denní rytmus a řád, který je však současně natolik flexibilní, aby se přizpůsobil aktuální situaci a potřebám dítěte. Skladba jídelníčku je pestrá a nutričně vyvážená. Děti do jídla nenutíme, ale nabízíme (řešíme vždy individuální přístup ve spolupráci s rodiči).

Na pracovištích Janovského 52 a Tusarova 53 je strava zajištěna dovozem jídla. Jídla jsou dovážena ze ŠJ základní školy T. G. M., Ortenovo náměstí, Praha 7. Ve výdejnách nelze zajistit žádné dietní omezení. V případě potřeby má možnost zákonný zástupce domluvit s hospodářkou ŠJ individuální donášení jídla pro dítě do MŠ z domova v krabičce. Krabičky musí být řádně označeny jménem dítěte a datem. Jídlo dětem neohříváme, ale poskytujeme mu možnost se najíst. Zákonný zástupce zajišťuje dítěti stravu na celý pobyt v MŠ, to znamená svačinu/oběd/svačinu. Během celého dne je zajištěn pitný režim ve třídách a při pobytu venku.

Třídy jsou dostatečně a průběžně větrány, učitelky sledují zdravotní stav dětí. V případě zdravotních problémů dítěte kontaktují bezodkladně zákonné zástupce. Ten má povinnost dítě z MŠ neodkladně vyzvednout. Ve třídách jsou dětem k dispozici papírové kapesníky, které zajišťuje MŠ. Při úklidu se používají čisticí a dezinfekční prostředky s virucidními účinky.

Po obědě děti odpočívají na lehátkách, mohou mít v postýlce hračku, knížku, časopis, poslouchají pohádku či hudbu tak, aby děti s větší potřebou spánku měly možnost usnout. S dětmi a předškoláky, které neusnou, je individuálně pracováno. **Do časového harmonogramu dne je nutné každodenně zařadit relaxační chvilku po obědě. Poobědový klidový režim pozitivně měrou ovlivňuje růst, psychický rozvoj, zdraví, náladu i chování dětí, a proto jej nelze vynechat.**

4.5 VĚCNÉ PODMÍNKY

Věcné podmínky - MŠ Nad Štolou, MŠ Janovského, MŠ Tusarova 53

Prostředí mateřské školy je bezpečné a vyhovující. Umožňuje dětem pohyb, volnost a samostatnost v denních činnostech. Pestrost, estetičnost a účelnost zajišťuje dětem příležitosti ke vzdělávání. Podněcuje dětskou fantazii a nabízí efektivní vzdělávání. V létě 2020 proběhla rekonstrukce umývárny v MŠ Nad Štolou a výměna oken v celé MŠ. Ve školním roce 2021/2022 proběhla celková rekonstrukce MŠ Janovského. Od roku 2021 se MŠ Nad Štolou rozšířila o pracoviště Tusarova 53. Tento prostor byl celý nově zrekonstruován.

Uspořádání prostoru a jeho zařízení je podnětné a přizpůsobené věku a schopnostem dětí v jednotlivých třídách. Každá třída je samostatnou jednotkou.

Umístění hraček i materiálů je zvoleno tak, aby bylo dětem dobře přístupné, a vybrané podle potřeb a vyspělosti dětí a jsou stanovena pravidla pro jejich využívání pedagogy i dětmi. Pomůcky (výtvarné, didaktické) a hračky jsou bezpečné, a dle potřeby celoročně doplňované. Snažíme se především zaručit pestrost didaktických pomůcek. Podporujeme experimentování, představivost a kreativitu. Prostředí je upraveno tak, aby bylo podnětné, estetické a přístupné dětem i jejich rodičům.

Dbáme na potřeby dětí a zajišťujeme přiměřené množství podnětů, děti nepřehlcujeme. Pomůcky pravidelně obměňujeme a udržujeme střídou a přehlednou nabídku pro děti dle jejich zájmu či k aktuálnímu tématu. Každá třída má nastavená pravidla, která napomáhají v rozvoji samostatnosti u dětí.

V mateřské škole je také plně funkční dětská i pedagogická knihovna, která je systematicky doplňována aktuálními tituly.

Školní zahrady jsou ve vnitrobloku a jsou vybavené herními prvky, které dětem umožňují rozmanité pohybové a spontánní aktivity. Zahrady jsou vybaveny pískovištěm, hračkami na pískoviště, odrážedly, sportovními a míčovými pomůckami, vodním světem atd. Při pobytu na školní zahradě mají děti k dispozici pestrou nabídku pomůcek, náradí i náčiní a využíváme zařazování rozmanitých aktivit a her. Každodenní venkovní aktivita je pro děti velmi důležitá.

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Charakteristika

Vzdělávací obsah ŠVP vychází z požadavků RVP PV odpovídá specifickým předškolního vzdělávání. Vytváří příležitosti pro učení a přirozený zájem dětí o objevování a poznávání. Je propojeným celkem a člení se do vzdělávacích oblastí, které jsou orientační. Zohledňuje činnostní a integrované pojetí předškolního vzdělávání s respektem k nerovnoměrnému vývoji dítěte. Vzdělávací obsah je flexibilní.

Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah je uspořádaný do čtyř oblastí – 1. biologické, 2. psychologické, 3. sociálně kulturní, 4. environmentální. Všechny oblasti se prolínají, ovlivňují a podmiňují.

Dítě a jeho tělo (jsem)

Dítě a jeho psychika (prožívám)

Dítě, ten druhý a společnost (komunikuji a sdílím)

Dítě a svět (pečuji)

Každá oblast obsahuje okruhy očekávaných výsledků učení. Učitel průběžně sleduje a podporuje dítě k dosahování výsledků. Každé dítě dosahuje těchto výsledků v míře odpovídající jeho individuálním možnostem.

Vzdělávací obsah je realizován pomocí flexibilně uspořádaných integrovaných bloků, které podporují všechny vzdělávací oblasti. Tyto integrované bloky nabízejí podněty a příležitosti pro celkový rozvoj dítěte.

Vize a cíle

Naším cílem je všestranný, harmonický a zdravý rozvoj a socializace dítěte. Mateřské školy jsou rodinného charakteru. Polovina tříd je smíšená pro děti ve věku 3-6 let. Heterogenní třídy jsou pro děti přirozenější a podporují rodinný model. Děti se učí napodobováním, heterogenní kolektiv jim umožňuje škálu sociálních vazeb a vzorců chování. Podporuje sebevědomí, smysl pro zodpovědnost a tolerantnost. Klademe důraz na individuální přístup k dítěti, respektujeme a podporujeme jeho potřeby a přání. Uplatňováním individuálního přístupu a vytvářením zdravého sociálního prostředí ve škole napomáháme rozvíjet a naplňovat osobní potenciál každého dítěte. Klademe důraz na socializaci, respektování a podporu potřeb dětí, rozvoj a zohlednění zájmu dětí. Přispíváme k jeho pohodě, naplňujeme jeho individuální potřeby a používáme citlivé hodnocení každého dítěte. Tím chceme vyrovnávat vzdělávací šanci každého dítěte ke kvalitnímu vzdělávání a podporovat děti ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Usilujeme o to, aby každé dítě na konci předškolního období bylo samostatnou osobností a bylo schopno zvládat nároky života, které jsou na ně kladeny.

Cíle vzdělávacího programu vzdělávání jsou formulovány v očekávaných výsledcích učení, v klíčových kompetencích a očekávaných výsledcích učení pro určité vzdělávací oblasti a základní gramotnosti.

Vytvářením zdravého sociálního prostředí chceme Vašemu dítěti společně s Vámi umožnit prožití plnohodnotného a bezstarostného dětství – období, které je neopakovatelné.

Základem dobře fungující psychiky osobnosti je radostné dětství.

Vize

„Zvídavost je cestou ke vzdělávání“

Kognitivní rozvoj má široký a všestranný dopad na dětské vnímání, myšlení a poznávání. Naším cílem je podporovat pozitivní vztah k poznávání a učení, harmonický rozvoj dětí v bezpečném, podnětném a přívětivém prostředí naší mateřské školy. Tím vším chceme napomáhat ke zkvalitňování budoucího vzdělávání každého dítěte.

Současný vývoj společnosti směřuje stále více k individuálnímu přístupu k dětem, ale i k rodičům. Naše mateřská škola chce nadále vytvářet a udržovat rodinné a komunitní prostředí školy; harmonické, bezpečné a pozitivní klima, přístupné a otevřené všem dětem i rodičům, umožňovat rovné příležitosti ke vzdělávání, snižovat nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a zohledňovat individuální možnosti každého dítěte.

Individuální přístup a postupná adaptace dítěte při nástupu do kolektivu je dlouhodobou strategií MŠ Nad Štolou, které systematicky podporují sociálně-emoční rozvoj osobnosti dětí.

Cílem naší mateřské školy je nadále přispívat k všestrannému rozvoji vědomostí a dovedností dětí, vést děti k morálním hodnotám a pozitivnímu vztahu ke světu, ke společnosti a přírodě. Usilujeme o to, aby byly vzdělávací výsledky dětí na požadované úrovni, a **aby každé dítě dosahovalo těchto výsledků v míře odpovídající jeho individuálním možnostem.**

Kvalita předškolní péče, výchovy a primárního vzdělávání je zdaleka nejvýznamnějším determinan-tem budoucího studijního pokroku a sociální integrace jednotlivců, která napomáhá vytvořit kvalitní základ pro budoucí život a vzdělávání.

Plán cílů mateřské školy:

Vytvořit bezpečnou, otevřenou mateřskou školu s individuálním přístupem ke vzdělávání

- nadále vytvářet a udržovat bezpečné klima školy na základě důvěry, úcty, empatie, solidarity a dobré komunikace mezi všemi aktéry vzdělávacího procesu
- vytvářet prostředí, které respektuje potřeby dětí, zaměstnanců, rodičů a dalších partnerů
- vytvářet prostor pro každé dítě ale i rodiče směřující k individuálnímu přístupu
- zapojovat rodiče do života školy, podporovat komunitní školu
- realizovat přednášky a semináře pro rodiče k předškolní zralosti a tím lépe připravit děti i rodiče na plynulý přechod do ZŠ

Vytvořit mateřskou školu s kvalitním pedagogickým přístupem

- vytvářet podmínky pro další profesní i osobní rozvoj zaměstnanců, vést pedagogy k aktivnímu přístupu k dalšímu vzdělávání
- upevňovat efektivní komunikaci mezi zaměstnanci, společné hodnoty a týmovou spolupráci
- uplatňovat nedirektivní přístupy, akceptaci, empatii, autenticitu

Vytvořit podnětné prostředí pro vzdělávání dětí s prosociálním a odborným vedením

- poskytovat dětem dostatek prostoru ke spontánnosti, pohybu, zdravým životním návykům
- podporovat děti v samostatnosti, rozhodování, kritickém myšlení, spolupráci, empatii
- zařazovat odpovídající metody a formy práce, které jsou založeny na přímých prožitcích
- přirozenou formou u dětí podporovat finanční, digitální a sociální gramotnost, polytechnické vzdělávání a rozvoj klíčových kompetencí a základních gramotností
- umožňovat každému dítěti vzdělávání v míře, které odpovídá jeho individuálním možnostem

Vzdělávací strategie

Vzdělávací nabídka využívá strategie k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností – čtenářské a matematické gramotnosti. Jsou voleny tak, aby v plné míře respektovaly vývojová specifika a způsoby učení dětí předškolního věku, jejich potřeb, zájmů a individuálních specifíků. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných učitel zahrnuje do volby vzdělávacích strategií přizpůsobených jejich individuálním potřebám současně i podpůrná opatření, která umožňují plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte, a dále i informace o osobnosti dítěte získané prostřednictvím metod pedagogického diagnostikování.

Při volbě vzdělávacích strategií je důležité přihlížet k poznatkům a způsobům učení dětí v předškolním věku a potenciálu každého dítěte.

K nejvýznamnějším způsobům učení patří **spontánní učení**, probíhající zejména v rámci **hry**, kterou se dítě zabývá na základě svého zájmu a vlastní volby. Spontánní činnosti a hra jsou významnou součástí denního programu.

Vedle spontánních činností a her jsou v předškolním vzdělávání dětem nabízeny vzdělávací činnosti, které připravuje učitel. Z hlediska míry vedení učitelem mohou být koncipovány jako **nepřímo řízené**, v nichž učitel dává dítěti možnost výběru z rozmanité nabídky. Dalším typem jsou **řízené** vzdělávací činnosti.

V obou typech vzdělávacích činností působí učitel v roli průvodce dítěte na jeho cestě za poznáním. Jeho přístup je podporující, projevuje se respektující komunikací, vylučuje manipulaci s dítětem a vytváření soutěživého prostředí.

Vzdělávací činnosti realizujeme prostřednictvím prožitkového, kooperativního, situačního a sociálního učení.

Prožitkové učení je založené na přímých prožitcích dítěte, na učení se v autentických situacích nebo situacích blízkých reálnému životu. Podporuje zvědavost dítěte, jeho aktivitu a potřebu objevovat.

Kooperativní učení, založené na spolupráci dětí, ponechává dostatek prostoru pro vyjádření sebe sama, umožňuje dětem rozvíjet se v souladu s jejich dispozicemi.

Situační učení staví na využití situací, které se kolem nás v reálném životě dějí. Pomáhá dítěti lépe porozumět světu a dění v něm.

Sociální učení je hlavním nástrojem socializace, při kterém si děti osvojují komplexní způsoby chování a jednání, a to všemi třemi základními formami: sociálním posilováním, nápodobou a identifikací.

V předškolním vzdělávání jsou uplatňovány všechny základní organizační formy: **skupinová, individuální a hromadná**. Zařazování skupinové formy vzdělávání založené na kooperativním učení představuje důležitou vzdělávací strategii předškolního vzdělávání.

Vzdělávací strategie jsou organizační formy, metody a komunikační přístupy ve vzdělávání.

Jde o komplexní, dlouhodobé a učitelem záměrně využívané postupy, které uplatňuje při vzdělávání dětí.

- **Konstruktivismus** vychází z předpokladu, že svoje vlastní poznání si děti budují (konstruují) samy na základě svých praktických zkušeností.
- **Spontánní učení** probíhá u každého jedince po celý život a je velmi individuální, neboť každý se učí z podnětů, které jej přitahují a obklopují, a rozvíjí takové dovednosti, ke kterým je dispozičně vybaven.
- **Hra** je nejpřirozenější činností dítěte předškolního věku, je základní cestou učení se a rozvoje každého dítěte, projevem jeho spontánní aktivity. Spontánní činnost – hru dítě realizuje z vlastní potřeby, na základě vnitřních motivů a zájmů. Hra je činností, v níž dítě zrcadlí svoji individualitu. Pozorujeme-li děti při hře, máme příležitost dozvědět se mnoho o jejich schopnostech, preferencích

atp. Z pohledu didaktiky předškolního vzdělávání představuje **dětská hra zásadní způsob učení směřující k naplňování požadavků individualizovaného vzdělávání v mateřské škole.**

- **Nepřímé řízení činnosti** vykonává dítě samostatně, na základě svého výběru, bez vedení učitele. Dostává však k jejich realizaci od učitele vnější impuls. Formou jednoduché pobídky/instrukce vyzve učitel děti k činnostem. Jejich samotnou realizaci už ale nechává na dětech, ustupuje do role pozorovatele.
- **Řízené činnosti** děti pracují pod přímým vedením učitele. K řízené činnosti učitel děti nenutí, motivuje je, činnost pak dále organizuje, koordinuje, rozhoduje o jejím průběhu. Jeho role je při řízené činnosti dominantní.
- **Efektivní komunikace** je souhrn technik (např. aktivní naslouchání, empatická reakce, já výroky, popisný jazyk), jejichž základem je respektující přístup k dítěti, který je veden se snahou dosáhnout dohody, ve které se oba partneři v komunikaci budou cítit dobře, nikdo nebude povýšen ani ponížen. Dítě vnímáno jako aktivní účastník při řešení problémů, vytváření dohod a opatření, tvorbě pravidel.
- **Respektující přístup** pro učitele to znamená dávat najevo důvěru ve schopnosti a zodpovědnost dítěte s ohledem na to, co zvládne vzhledem ke svému věku, nevnučovat svoje řešení, ale pomáhat dětem, aby našly to svoje, poskytnout jim prostor, přibírat je ke spoluúčasti a umožnit jim výběr z více možností.
- **Prožitkové učení** je spontánní přistupování dítěte k činnosti a hluboké prožívání a zaujetí touto činností. Prožitkové učení bývá často zaměňováno za zprostředkování zážitku v činnosti připravené učitelem, kdy učitel dětem něco ukáže, vypráví atp. Děti jsou zvědavé a zcela přirozeně a rády se zapojují, často proto, aby učiteli vyhověly. Takový zážitek v dětech však zpravidla nevyvolá to podstatné – vnitřní prožívání, které zanechává hluboké stopy a ovlivňuje rozvoj osobnosti.
- **Kooperativní učení** je učení organizované ve skupině dětí, při kterém je nutná spolupráce, komunikace, a společné plnění zadaného úkolu. Učitel je v těchto činnostech v roli průvodce, který dětem poskytuje zpětnou vazbu a podporuje jejich spolupráci.
- **Socializace** je postupné začleňování dítěte do společnosti především s využitím nápodoby.

V předškolním vzdělávání můžeme z hlediska uspořádání dětí identifikovat tři **základní organizační formy** vzdělávání:

- **frontální (hromadné) formy** pracujeme se všemi dětmi najednou, společně na tomtéž obsahu. Jedná se o situaci, kdy chceme, aby se všechny děti přizpůsobily společnému tempu, společné činnosti a často i shodnému způsobu provádění této činnosti. V rámci hromadné činnosti má učitel dominantní postavení. **Frontální forma je vhodná, probíhá-li například v souvislosti s realizací komunitního či reflektivního kruhu.** Požadavek na účast většiny dětí je v případě těchto kruhů opodstatněný cíli, k nimž tyto kruhy směřují. **Hromadná forma své místo v mateřské škole má, ale je třeba ji zařazovat s velkou rozvahou, nikoli stereotypně.** Nadměrné užívání frontální formy posiluje závislost dětí na osobě učitele a je překážkou dosahování cílů předškolního vzdělávání stanovených v RVP PV, jakými je samostatnosti dětí, schopnosti dětí poradit si, nacházet vlastní řešení, plánovat si svoji činnost.
- **Skupinová forma** je organizační formou, v níž děti pracují ve skupinách vytvořených dle různých kritérií, která se odvíjejí například od obtížnosti zadání či charakteru činnosti. **Skupinová forma rozvíjí schopnost naslouchat druhým, schopnost umět vyjádřit svoje nápady, přesvědčit ostatní členy skupiny o názoru.**
- **Individuální forma** představuje organizační formu, při níž pracuje jeden učitel s jedním dítětem. V mateřské škole se jedná o práci s dítětem, **kteřé potřebuje podpořit v rozvoji svých slabých, ale i silných stránek.**

Klíčové kompetence a základní gramotnosti

Klíčové kompetence jsou univerzální vědomosti, dovednosti, schopnosti, postoje a hodnoty potřebné k úspěšnému osobnímu, pracovnímu i společenskému životu v 21. století.

Gramotnosti patří k celoživotně se rozvíjející vybavenosti člověka vědomostmi, dovednostmi, schopnostmi, postoji a hodnotami. Uplatňují se zejména tam, kde je kladen důraz na jejich praktické využití v různých individuálních i sociálních kontextech, v rozmanitých životních situacích.

Klíčové kompetence v předškolním vzdělávání směřují k osobnostnímu rozvoji dítěte. Společně s utvářením gramotností představují propedeutiku pro vzdělávací oblasti a obory, se kterými se dítě setká později.

klíčové kompetence:

- k učení,
- komunikační,
- osobnostní a sociální,
- k občanství a udržitelnosti,
- k podnikavosti a pracovní,
- k řešení problémů,
- kulturní,
- digitální.

základní gramotnosti:

- čtenářská
- matematická

Klíčové kompetence nejsou normou, ale směrem či metou rozvoje dítěte. To znamená, že děti vzájemně neporovnáváme a nehodnotíme ve vztahu k normě, které by měly v určitém věku dosáhnout. Na základě pedagogického diagnostikování přihlížíme k individuálním schopnostem a možnostem každého dítěte.

Podporujeme rozvoj každé klíčové kompetence v míře pro dítě dosažitelné. Směřování ke klíčovým kompetencím je přítomné ve všech činnostech, které v mateřské škole realizujeme. Ztotožňujeme se s nimi, volíme vzdělávací strategie vedoucí k jejich naplňování a eliminujeme rizika, která dosažení klíčových kompetencí ohrožují.

Směřování ke klíčovým kompetencím je celoživotní proces, který nemůžeme nikdy prohlásit za ukončený a označit jej jako „splněný“. Každá klíčová kompetence vyžaduje stálou podporu. Podmínkou k naplňování všech klíčových kompetencí je vytvoření subjektivního stavu pohody u všech jednotlivých aktérů vzdělávání, který je charakterizován pozitivními emocemi, prostorem pro zaujetí činností, pozitivními vztahy, smysluplností a úspěšným pokrokem. Rizikem je chvat, nervozita a soutěživost. Působením některého z rizik může snadno dojít k deformaci či ztrátě klíčové kompetence.

Základní gramotnosti: matematická a čtenářská. Gramotnost spočívá v tom, že si dítě uvědomuje smysl toho, co se naučilo. Nabyté zkušenosti a vědomosti jsou pro něj užitečné v nejrůznějších životních situacích, dokáže je v případě potřeby prakticky použít. Rozvoj gramotností můžeme založit na maximální podpoře samostatnosti dítěte. **Využíváme k tomu co nejvíce prvků formativního přístupu.** Je dobré, pokud dítě zná vzdělávací cíle a kritéria hodnocení, učí se je používat a tím jim lépe rozumět při sebehodnocení a vrstevnickém hodnocení.

Čtenářskou gramotnost rozvíjíme kladením otázek vedoucích k porozumění obsahu a hledáním odpovědí na ně, odhalováním podstatných informací, formulováním hlavních myšlenek textu, předvídáním obsahu,

odhadováním významu neznámých slov. Děti také tvoří vlastní díla (obrázkový seriál, ilustraci k textu či krátké záznamy), vyvozují závěry, diskutují s ostatními, obhajují své názory nebo se učí přijmout názor druhých, reflektují své čtenářské zážitky. Zásadní úlohu pro rozvoj čtenářské gramotnosti od nejranějšího věku sehrává rodina, která by měla dítěti připravit prostředí s dostatečným množstvím kvalitních podnětů. Mateřská škola podporuje spolupráci s rodinou vzájemným předáváním inspirací, zapojením rodičů do života školy i do procesu vzdělávání.

Předškolní období je rozhodující pro založení vztahu dítěte ke knize, k seznamování s různými formami mluveného a čteného projevu. **Vedeme děti k rozvoji řeči a rozšiřování slovní zásoby, k pozornosti, soustředění a koncentraci, umění naslouchat, zapamatování si a následnému vyjádření různými způsoby.** Pokud u dítěte vznikne zaujetí četbou, vytvoří si také návyk pravidelného čtení, který mu přináší zážitek z četby, zvyšuje se šance, že se jeho čtenářské dovednosti a znalosti budou rozšiřovat. Chceme, aby se z dítěte stal nezávislý a přemýšlivý čtenář, který uvážlivě volí četbu, reflektuje průběh svého čtení a čtenářství, využívá vhodné strategie a postupy při práci s texty.

Matematickou gramotnost rozvíjíme v předškolním vzdělávání hrou. Didaktická hra, manipulativní činnosti, situační učení, v geometrii pak modelování a konstruktivní činnosti. Podporujeme děti v rozvoji prostorového vnímání a vnímání kvantity. **Při řešení problémů děti využívají metodu pokus-omyl,** experimentování a postřehování. Při řešení logických úloh děti rozvíjí myšlenkové operace (třídění, uspořádání, analýza, syntéza, analogie) a práci s podmínkami. Vedeme děti k objasňování postupů a řešení. **Vhodným nástrojem je i práce s chybou.** V předškolním vzdělávání využíváme „čtení“ obrázkového písma a didakticky laděných pohádek, hádanek, písniček a říkanek s matematickým obsahem. Dítě předškolního věku využívá symbolický jazyk (např. šipky) a rozpozná význam piktogramů, vhodných pro svou věkovou kategorii. Zdokonaluje se při používání pojmů, rozšiřuje si svou slovní zásobu adekvátně věku a situaci. Na své vývojové úrovni zobecňuje získané dílčí zkušenosti a znalosti, objevuje zákonitosti a zdůvodňuje, aktivně používá různé jednoduché matematické záznamy.

V praxi mateřské školy obvykle nelze jednotlivé gramotnosti rozvíjet samostatně, v jedné činnosti se otevírá prostor pro utváření obou základních gramotností i klíčových kompetencí.

Nastavení procesu pedagogického diagnostikování

Důležitou oblastí autoevaluace je vyhodnocování výsledků vzdělávání, v míře dosahování očekávaných výsledků učení ve vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích.

Zásadním cílem pedagogického diagnostikování je sledování vývoje a potřeb dítěte a zefektivnění vzdělávání. **Diagnostické zjištění je podkladem pro nastavení cílené vzdělávací nabídky, průběžné vyhodnocování podmínek a průběhu vzdělávacího procesu tak, aby každé dítě mohlo zažít pocit úspěchu a sounáležitosti.**

Nejedná se o jednorázové vyhodnocení. **Jedná se o průběžné vyhodnocování změn a přizpůsobování se měnícím se potřebám jednotlivých dětí.**

Učitel je vyhodnocuje průběžně a systematicky prostřednictvím metod a nástrojů pedagogického diagnostikování s cílem podpořit každé dítě v jeho učení.

Informace získané o dítěti dokladují učitelé v diagnostickém portfoliu. Do jeho tvorby zapojují dítě, případně i zákonné zástupce. **Nashbírané informace jsou zpětnou vazbou o pokrocích ve vývoji a učení dítěte pro všechny tři strany: učitele, děti i zákonné zástupce.**

Přístup k nim má také Česká školní inspekce, případně další aktéři vzdělávání.

Učitelé diagnostická portfolia využívají:

- **při plánování vzdělávací nabídky**
- **jako podklad pro komunikaci se zákonnými zástupci**
- **jako nástroj podporující sebehodnocení dítěte**

Hlavním prostředkem diagnostické činnosti učitele v mateřské škole je diagnostické portfolio.

Obsahuje širokou škálu různě získaných informací o dítěti. Jeho prostřednictvím učitel sleduje proces vzdělání a současně pokroky a výsledky vzdělávání u jednotlivých dětí.

Portfolio zaznamenává dosaženou úroveň vývoje dítěte za určité období ve vztahu k jeho předešlému vývoji a ve vztahu k stanoveným cílům, kritériím.

Dokumentuje pokroky dítěte, jeho specifika, zájmy a silné stránky.

Práce s portfoliem pomáhá učitelům třídit poznatky z pedagogického diagnostikování, nastavovat a průběžně kontrolovat a reflektovat vzdělávací cíle, a také evaluovat vlastní pedagogickou práci. Podporuje efektivní spolupráci uvnitř školy, a to jak s dalšími učiteli, tak s asistenty pedagoga.

Portfolio je klíčovým nástrojem při plánování vzdělávací nabídky. Na základě informací z portfolia učitel plánuje činnosti, které podporují rozvoj dětí v různých oblastech a zároveň zohledňují jejich individuální potřeby a zájmy.

Portfolio slouží jako nástroj pro poskytování zpětné vazby rodičům o pokrocích a vývoji jejich dětí.

Portfolio je velmi užitečným nástrojem pro podporu sebehodnocení dítěte. Umožňuje dítěti zaznamenávat své úspěchy a pokroky v různých oblastech, což mu pomáhá vidět, jak se zlepšuje a co se mu daří. Klade důraz na silné stránky dítěte, což posiluje jeho sebevědomí a sebedůvěru. Poskytuje vizuální důkaz jeho úsilí a výsledků. Vidět své vlastní pokroky a úspěchy je pro dítě motivující. Slouží jako nástroj pro komunikaci mezi dítětem, rodiči a učiteli. Rodiče a učitelé mohou lépe pochopit, jak dítě vnímá své vlastní učení a kde potřebuje podporu.

Způsob zajištění individualizace vzdělávání dětí na základě jejich potřeb, možností a zájmů

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání se řídí podle vyhlášky 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

Podpůrná opatření nastavuje mateřská škola každému dítěti ve spolupráci s rodinou. Podpůrná opatření 2. a vyššího stupně také na základě dohody s poradenským pracovištěm, které vydalo doporučení.

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) se rozumí dítě, které k naplňování svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Děti se SVP mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů.

Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola i bez doporučení školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení. V naší MŠ umožňujeme individuální integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách. Děti jsou přijímány na základě žádosti o přijetí k předškolnímu vzdělávání podané zákonným zástupcem dítěte, vyjádřením školského poradenského zařízení a doporučení lékaře.

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro všechny děti společné. Při naplňování TVP uplatňuje pedagog pro konkrétní dítě odpovídající a přiměřené pedagogické metody a kompenzace s využitím stanovených podpůrných opatření. Ta nastavuje tak, aby vyhovovala dítěti, konkrétní situaci a jeho aktuálním potřebám a možnostem. Doporučená podpůrná opatření jsou ovlivněna druhem a stupněm postižení a specifická pro každé dítě. Obsah a organizaci vzdělávání těchto dětí přizpůsobuje pedagog individuálním a specifickým potřebám dítěte.

Pravidla, průběh tvorby, realizace a vyhodnocení podpůrných opatření pro dítě se SVP stupeň podpůrných opatření (PO)

Plán pedagogické podpory (PLPP) -1. stupeň – sestavují třídní pedagogové, pokud z pozorování dítěte při práci a hře vyplývá, že má dítě drobné problémy. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním probíhají rozhovory třídních učitelů s cílem stanovit metody práce s dítětem, způsob kontroly znalostí, dovedností a návyků. Hodnotí se pokrok dítěte v jednotlivých oblastech, při hodnocení spolupracují třídní pedagogové navzájem. V případě, že nedochází k naplňování vzdělávacích možností dítěte při PLPP, doporučí mateřská škola vyšetření v ŠPZ. Následně pak na základě doporučení ŠPZ mateřská škola společně s rodiči dítěte uplatní podpůrná opatření doporučená ŠPZ, nebo na doporučení ŠPZ pokračuje ve stávajícím režimu. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně poskytuje MŠ bezodkladně po obdržení doporučení ŠPZ.

Individuální vzdělávací plán (IVP)

při tvorbě IVP (pro dítě s vyšším stupněm podpůrných opatření) spolupracuje vždy MŠ se zákonným zástupcem a se ŠPZ, či dalšími odborníky (psycholog, logoped..). Třídní učitelé vypracovávají na základě doporučení ŠPZ a žádosti zákonných zástupců dítěte konkrétní podrobný IVP dle stupně podpory, který má písemnou podobu. Jeho sestavování, plnění a hodnocení konzultují se speciálním pedagogem. V IVP jsou respektovány speciální vzdělávací potřeby dítěte. Je zpracován bez zbytečných odkladů, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení ŠPZ. Konečné schválení IVP je v kompetenci ředitelky školy. Vyhodnocení plnění IVP proběhne po dohodě s příslušným pracovníkem ŠPZ, nejpozději však do 1 roku od zahájení realizace. Třídní učitelé vyhodnocují dosažených výsledků a pokroků dítěte v průběhu celého roku a přizpůsobují jej dalším vzdělávacím cílům.

Vzdělávání nadaných dětí

Nadaným dítětem se rozumí jedinec, který při adekvátní stimulaci vykazuje ve srovnání se svými vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech. Jedná se o oblast rozumových schopností, intelektových činností, pohybových, manuálních, uměleckých či sociálních dovedností.

Rodičům je vždy doporučeno vyšetření ve školském poradenském zařízení. Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a ŠPZ.

Každé dítě adekvátně podporujeme v jeho nadání a dále rozvíjíme tak, aby mohlo pokračovat ve vzdělávání a rozvoji, které je nad průměrem třídy.

Spolupracujeme s rodiči, které upozorňujeme na nadání dítěte a doporučujeme nadání rozvíjet u kvalifikovaných učitelů (zpěv, hudební nástroj, pohybové aktivity, výtvarná výchova)

Pravidla, tvorba, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory nadaných dětí (PLPP)

PLPP je závazný dokument v písemné podobě. Napomáhá zajištění podpůrných opatření u dítěte, a je vytvářen po dohodě se zákonnými zástupci dítěte s cílem podporovat rozvoj nadání a zájmů dítěte. PLPP zpracovává třídní učitel ve spolupráci se školním speciálním pedagogem, s pracovníky školského poradenského pracoviště, vedením školy a zákonným zástupcem dítěte. Zpracovává se pro oblasti, v nichž se projevuje nadání dítěte. Konečné schválení PLPP je vždy konzultováno se školním speciálním pedagogem a je v kompetenci ředitelky školy. Učitel průběžně vyhodnocuje efektivitu podpory. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrného opatření provede vyhodnocení naplňování cílů PLPP a spolupracuje se speciálním pedagogem a ŠPZ.

Pravidla, tvorba, realizace a vyhodnocení IVP mimořádně nadaného dítěte

Vzdělávání mimořádně nadaného dítěte je uskutečňováno podle IVP, který vychází z ŠVP, závěrů psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a vyjádření zákonného zástupce dítěte. IVP je závazným dokumentem pro zajištění vzdělávacích potřeb mimořádně nadaného dítěte. Je součástí dokumentace dítěte, může být doplňován a upravován v průběhu celého školního roku. IVP sestavuje třídní učitel ve spolupráci se školským poradenským zařízením, zákonným zástupcem a vedením školy. IVP je zpracován bez zbytečného odkladu po zahájení vzdělávání mimořádně nadaného dítěte a po obdržení doporučení od ŠPZ. IVP jsou doplněny dalšími aktivitami podle zájmu a nadání dítěte aby rozvoj a podpora mimořádných schopností dítěte nebyla jednostranná a neomezila pestrost vzdělávací nabídky.

Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Naše mateřské školy nemají vhodné prostorové podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Tuto činnost nevykonáváme.

Vzdělávání dětí cizinců

S účinností od 1. 9. 2021 je nastaveno systémové řešení vzdělávání cizinců ve školách vyhláškou č.271/2021 Sb., § 11 a, kterou se mění vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Dítěti cizinci s nedostatečnou znalostí češtiny, ale i dítěti občanu ČR v povinném předškolním vzdělávání, které s ohledem na odlišný jazyk v rodině nebo dlouhodobý pobyt v zahraničí neovládá dostatečně znalost českého jazyka, **je poskytována bezplatná jazyková podpora v rámci vzdělávacích činností dle školního vzdělávacího programu při běžném pobytu v MŠ.**

V případě většího zastoupení dětí-cizinců v rámci jednoho místa poskytujícího vzdělávání v povinném předškolním vzdělávání (tj. 4 a více dětí-cizinců) **zřizuje ředitelka školy skupinu pro jazykovou přípravu v rozsahu jedné hodiny týdně** rozdělenou do více bloků v průběhu týdne v souladu s § 1e vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Většinou je poskytována bezplatná jazyková podpora v rámci vzdělávacích činností při běžném pobytu v MŠ.

Rámcové cíle a záměry při vzdělávání dětí cizinců a dětí s odlišným mateřským jazykem (OMJ) v předškolním vzdělávání jsou pro všechny děti společné. Při naplňování TVP využívá pedagog pro konkrétní dítě odpovídající a přiměřené pedagogické metody, pomůcky a kompenzace.

Dětem se věnuje intenzivněji, zařazuje různé slovní hry, vysvětluje, vypráví si, komunikaci doplňuje o obrázkové karty. Děti se lépe učí nové pojmy při zapojení více vjemů a smyslů. Vždy záleží na počtu integrovaných dětí a individuálních vlastnostech každého z nich. Zařazujeme i individuální práci těchto dětí naší paní učitelkou.

Nabídka je nastavena tak, aby vyhovovala dítěti, konkrétní situaci a jeho aktuálním potřebám a možnostem. Obsah a organizaci vzdělávání těchto dětí přizpůsobuje pedagog individuálním a specifickým potřebám dítěte.

Pedagog v mateřské škole využívá didaktické zásady při práci s dětmi cizinci a OMJ. Tyto zásady uplatňuje nejen při jazykové přípravě dětí, ale po celou dobu vzdělávání dítěte v MŠ.

Tyto metody uplatňuje včetně společných aktivit i při práci s celou třídou.

Zásady:

- hovoří pomalu a zřetelně, stojí k dítěti čelem
- v hovoru s dítětem využívá témata, která jsou dítěti známá a blízká
- používá ustálené jednoduché instrukce a slovní spojení
- klade jednoduché otázky, dává dítěti dostatek času na odpověď
- při řeči používá i neverbální prostředky (gesta, mimiku) a vizuální oporu (obrázky, předměty, komunikační karty)
- srozumitelně a vstřícně seznamuje dítě s uspořádáním dne, nastavenými pravidly, napomáhá navazovat spolupráci i s ostatními dětmi
- seznamuje dítě s českou kulturou, společností, životem v okolí, s běžnými situacemi, které se života dítěte bezprostředně dotýkají

Pedagogové se řídí doporučenou metodikou Národního pedagogického institutu České republiky „*Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání*“ Metodiku mají pedagogové na svých třídách a zařazují jednotlivé vzdělávací metody a zásady do svých třídních vzdělávacích programů (TVP).

6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Charakteristika

Vzdělávací obsah ŠVP vychází z požadavků RVP PV odpovídá specifickým předškolního vzdělávání. Vytváří příležitosti pro učení a přirozený zájem dětí o objevování a poznávání. Je propojeným celkem a člení se do vzdělávacích oblastí, které jsou orientační. Zohledňuje činnostní a integrované pojetí předškolního vzdělávání s respektem k nerovnoměrnému vývoji dítěte. Vzdělávací obsah je flexibilní.

Vzdělávací oblasti

Vzdělávací obsah je uspořádaný do čtyř oblastí – 1. biologické, 2. psychologické, 3. sociálně kulturní, 4. environmentální. Všechny oblasti se prolínají, ovlivňují a podmiňují.

Dítě a jeho tělo (jsem)

Dítě a jeho psychika (prožívám)

Dítě, ten druhý a společnost (komunikuji a sdílím)

Dítě a svět (pečuji)

Každá oblast obsahuje okruhy očekávaných výsledků učení. Učitel průběžně sleduje a podporuje dítě k dosahování výsledků. Každé dítě dosahuje těchto výsledků v míře odpovídající jeho individuálním možnostem.

Vzdělávací obsah je realizován pomocí flexibilně uspořádaných integrovaných bloků, které podporují všechny vzdělávací oblasti. Tyto integrované bloky nabízejí podněty a příležitosti pro celkový rozvoj dítěte.

Obsah bloků odpovídá vzdělávacímu obsahu stanovenému ve vzdělávací nabídce v RVP PV. Činnosti nabízené v rámci ŠVP (TVP) jsou různorodé a zasahují do všech oblastí lidského konání. Rozvíjejí intelektové i praktické schopnosti a dovednosti dítěte, prohlubují jeho poznání, obohacují jeho praktickou zkušenost a zvyšují praktickou využitelnost toho, co se dítě naučí.

Integrované bloky jsou flexibilně uspořádány. Svým obsahem propojují všechny vzdělávací oblasti. Vzájemně navazují, doplňují se, mohou se prolínat a přecházet plynule jeden do druhého. Některé jeho prvky se v různých integrovaných blocích opakují a dítěti se znovu připomínají, že se s nimi setkává v nových souvislostech a učí se vidět věci z různých pohledů. Právě to významně přispívá k tomu, že si dítě může vytvářet globální a reálný pohled na současný svět i jeho dění a že získané poznatky i dovednosti může lépe využívat v běžném životě a v dalším učení.

Integrované bloky vytvářejí podněty a příležitosti pro celkový rozvoj dítěte.

V přirozených logických vztazích a životních souvislostech, jsou výsledky vzdělávání ještě účinnější.

Témata jsou volena v souvislosti s prožitky a zkušenostmi dětí. K jednotlivým tématům se zpětně vracíme i v průběhu roku.

Vzdělávací činnosti jsou rozděleny do:

- integrovaných bloků ve flexibilním uspořádání
- do projektů a programů MŠ

Usilujeme o to, aby děti v současnosti i v budoucím životě:

- uměly poznávat, rozhodovat se a hodnotit
- naučily se sdělovat, konzultovat, řešit, logicky myslet
- byly tvořivé a rozvíjely představivost a estetické vnímání
- osvojily si poznatky o těle, zdraví, správných životních návycích a postojích
- byly vnímavé, citlivé k sobě i okolí
- měly povědomí o mezilidských a morálních hodnotách
- uměly se učit a procvičovat

Realizace cílů

Realizace se uskutečňuje ve třídách v rámci třídního programu a vychází vždy ze znalostí a věkové kategorie dětí.

Činnosti, které preferujeme při realizaci vzdělávání

- spontánní hry a činnosti
- manipulace a experimentování
- verbální i neverbální komunikace
- komunikační kruh
- kooperativní a námětové hry
- dramatizace
- prožitkové a situační učení
- experimentování, tvoření
- projektové vzdělávání
- prožitkové učení

Rizika při provádění vzdělávacího programu

- nadbytek nebo nedostatek podnětů, hraček a věcí obklopujících dítě
- chybějící, nebo nedostatečný vzor v okolí dítěte
- ponechání malé samostatnosti dítěte
- nedůslednost
- nerespektování individuálních potřeb dítěte
- nepřiměřené požadavky na dítě
- omezování spontánnosti dítěte
- nedostatek prostoru a času pro hru a spontánní činnost
- autoritativní přístup

6.1 Integrované bloky ve flexibilním uspořádání

Kufr plný příběhů

- Těšíme se do školky
- Já a moji kamarádi
- Já a moje rodina
- Každý jsme jiný (multikultura, Bubnovačka)
- Čím budu?
- Kdo jsem?
- Z pohádky do pohádky
- Kniha
- Jak jsem přišel na svět?
- Co už umím? (sebeobsluha, sebereflexe, komunikace)

Po stopách přírody

- Barevný rok (roční období, barvy)
- Počasí
- Změny v přírodě
- Rostliny
- Planeta Země
- Vesmír (planetárium, den a noc)
- Ekologie (Den Země, třídění)
- Zvířata a hmyz
- Zdravý životní styl, zdravá strava
- Lidské tělo a smysly
- Les
- U vody
- Přírodniny

Cesta kolem světa

- Sporty (Olympiáda)
- Doprava
- Země česká domov můj (státní svátky, státní znaky, města, hrady, zámky, výlety)
- Letem světem (kontinenty, multikultura)
- Hudba, hudební nástroje
- Pokusy a vynálezy
- Materiály
- Mapy
- Svět moderních technologií (mikroskop, prosvětlovací tabule, interaktivní tabule, robotické hračky)

6.2 Další projekty a programy

Projekty

- **Líhnutí kuřátek** – dítě pozoruje a zkoumá živé organismy v jejich vývoji, projevuje zvědavost a klade jednoduché otázky o přírodě, zachází šetrně s živými organismy.
- **Motýláríum** – dítě sleduje změny a proměny v přírodě, vnímá a popisuje základní znaky živých organismů, projevuje zájem o přírodu a její dění, vyjadřuje své zkušenosti různými výtvarnými pohybovými a slovními prostředky.
- **Preventivní vzdělávací programy – formou projektových dnů a týdnů** seznamuje a vede děti ke zdravému životnímu stylu, k podpoře jejich osobnostního a sociálního rozvoje a vytváření zdravého klimu ve škole. S ohledem na svůj věk být schopný orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat rozhodnutí, vážit si svého zdraví, respektovat odlišnosti, umět nakládat se svým volným časem a zvládat sociální dovednosti. Programy, jsou voleny tak, aby preventivně působily v co nejširších oblastech rizikových forem chování.

Programy

- **Tradice** (Sv. Martin, Dušičky, Mikuláš, Advent, Vánoce, Tři králové, Masopust, Velikonoce, Čarodějnice) – dítě vnímá a poznává lidové tradice a zvyky, zapojuje se do společných oslav a rituálů, rozvíjí sociální citění a prožívání společných událostí.
- **Kulturní a sportovní akce v rámci MŠ** (Dětský den, divadla, výstavy, muzea, výlety, plavání, návštěva knihovny) – dítě se aktivně zapojuje do pohybových a herních činností, spolupracuje s ostatními v soutěžích a hrách a dodržuje jejich pravidla, prožívá radost ze společných aktivit, poznává kulturní instituce a jejich význam, rozvíjí schopnost soustředěného pozorování, klade otázky a projevuje zájem o nové informace, rozvíjí estetické vnímání a kulturní povědomí, dodržuje pravidla chování na veřejných místech.
- **Komunitní akce** (zahradní slavnost, pasování předškoláků, oslavy narozenin, dílny s rodiči, den matek/otců) - prezentuje své dovednosti před ostatními, respektuje společenské role a pravidla slavnosti, chápe význam přechodu do nové životní etapy, prožívá společenské události a slavnostní situace, rozvíjí pocit sounáležitosti se skupinou.

6.3 Základní gramotnosti

6.3.1 Čtenářská gramotnost

Čtenářská gramotnost představuje soubor znalostí, dovedností a postojů při práci s texty v nejširším slova smyslu. Schopnost porozumět textům a efektivně zpracovávat informace je základním předpokladem procesu učení. Vstřícný vztah ke čtení chápeme jako základní předpoklad pro další rozvoj čtenářství a čtenářské gramotnosti.

Vzdělávací obsah uspořádaný do vzdělávacích oblastí nabízí potenciál k rozvoji čtenářské gramotnosti. V některých případech je rozvoj čtenářské gramotnosti nedílnou součástí očekávaných výsledků učení. Gramotnost je rozvíjena prostřednictvím vhodně zvolené vzdělávací strategie.

6.3.1 Matematická gramotnost

Matematická gramotnost je schopnost uplatnit získané vědomosti, dovednosti, návyky, postoje a hodnoty při řešení nejrůznějších úkolů a životních situací s využitím matematického jazyka. Vede dítě k rozpoznání matematické situace v různých kontextech, souvislostech a životních situacích, k volbě a využívání matematického jazyka při jejich popisu, řešení a vyvození závěrů. Ukazuje dítěti smysluplnost učení a umožňuje mu zažít radost z úspěšně vyřešené situace.

Vzdělávací obsah uspořádaný do vzdělávacích oblastí nabízí potenciál k rozvoji matematické gramotnosti. V některých případech je rozvoj matematické gramotnosti nedílnou součástí očekávaných výsledků učení. Jindy je gramotnost rozvíjena prostřednictvím vhodně zvolené vzdělávací strategie.

6.4 Klíčové kompetence

6.4.1 Klíčová kompetence k učení

Dítě je otevřené k objevování a poznávání světa kolem sebe. Vyhodnocuje svoje pokroky v učení, rozvíjí své kritické myšlení, monitoruje své procesy učení, uvědomuje si význam, důležitost a smysl svého učení (vazba na základní vzdělání).

Očekávané výsledky učení:

➤ Při učení využívá strategie pokusu a omylu

Dítě se nebojí chybovat a má radost z odstranění chyby. Vyhodnocuje své činnosti, přichází na chybu a odstraní ji. V některých případech chybu přijme a využije jako alternativní řešení.

Rizika

- Poukazování na chybu jako problém.
- Ulpívání na jednom způsobu řešení.
- Nedostatek prostoru a času pro učení

➤ Záměrně se soustředí na činnost a udrží pozornost

Vnitřní motivace vede děti k lepšímu soustředění. Pokud je činností zaujaté, nenechá se z pozornosti vytrhnout. Je potřeba, aby znalo smysl, účel a cíl činnosti. Lépe pak dokončuje započatou činnost.

Rizika

- Nevhodná vnější motivace
- Přerušování započaté činnosti.
- Nedostatek času nebo špatná organizace práce

➤ **Projevuje přirozený zájem o učení a svět, který ho obklopuje**

Dítě má hlubší znalosti o věcech, činnostech a oblastech, které ho zajímají. Klade otázky, hledá na ně odpovědi, pátrá po příčinách a souvislostech. Hledá vysvětlení jevů, které pozoruje nebo které zažívá. Zajímá se o knihy. Zajímají ho příběhy vrstevníků, propojuje je s vlastním životem a zkušenostmi. Oceňování iniciativy dítěte, naslouchání jeho názoru napomáhá dítěti v motivaci k dalšímu poznávání.

Rizika

- Poučování a předávání hotových poznatků.
- Zlehčování a zesměšňování odpovědí dítěte.
- Nucení do činností.

➤ **Uplatňuje získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích**

Dítě používá získané poznatky a zkušenosti v nových souvislostech. Předává je vrstevníkům i svým blízkým. Získaná pravidla užívá v běžných situacích i ve hře. Pro upevnění vědomostí i dovedností je dítěti poskytována průběžně zpětná vazba.

Rizika

- Neefektivní komunikační způsob.
- Nevhodné vzorce chování.

6.4.2 Klíčová kompetence komunikační

Dítě vyjádří své myšlenky, prožitky a zkušenosti. Komunikuje v běžných situacích s dětmi i s dospělými. Projevuje se kultivovaně, v souladu se základními pravidly komunikace. Vyjadřuje se prostřednictvím zvládnutých výrazových prostředků, které volí podle svých možností. Rozumí obsahu běžných forem sdělení včetně některých nepřímě vyjádřených významů (vazba na základní vzdělání).

Očekávané výsledky učení:

➤ **Vyjadřuje se různými způsoby.**

Dítě srozumitelně vyjadřuje své myšlenky, pocity a názory verbálně i neverbálně, gestem, postojem, pohybem. Projevuje se i různými uměleckými prostředky.

Rizika

- Nedostatečný prostor pro vyjádření.
- Negativní přijetí či odmítnutí sdělení dítěte

➤ **Prezentuje své zkušenosti, zájmy, výsledky své práce či práce skupiny**

Dítě sdílí své zážitky. Hovoří o svých zájmech a očekáváních. Vyjadřuje svá přání. Hodnotí své i skupinové činnosti a výsledky práce. Vyzdvihuje pozitiva a pojmenovává problémy, se kterými se setkala.

Rizika

- Necitlivý přístup k projevům dítěte

➤ **Klade otázky a hledá na ně odpovědi**

Dítě projevuje zájem o svět a jeho zákonitosti kladením otázek. Nevyhýbá se ani existenciálním otázkám. Aktivně vyhledává zdroje a informace, které mu pomohou najít odpovědi.

Rizika

- Přehlížení a zlehčování otázek.
- Negativní reakce na otázky

➤ **Využívá informační zdroje, se kterými se běžně setkává**

Dítě efektivně využívá dostupné prostředky k získávání informací a ke komunikaci. Pracuje s knihami, časopisy, encyklopediemi. Spolu s učitelem využívá k získávání informací nebo vzdálené komunikaci internet.

Rizika

- Omezený přístup k informačním zdrojům

➤ **Naslouchá druhému a dodržuje domluvená pravidla komunikace**

Dítě s respektem a zájmem aktivně naslouchá ostatním. Vede kultivovaný dialog a uplatňuje zásady efektivní komunikace.

Rizika

- Absence komunikačních pravidel.
- Přehlížení sdíleného.

6.4.3 Klíčová kompetence k občanství a udržitelnosti

Dítě se chová v souladu se základními pravidly soužití a myšlenkami udržitelného rozvoje.

Očekávané výsledky učení:

➤ **Vyjadřuje pozitivní vztah k živé přírodě ve svém okolí**

Dítě si uvědomuje, že je součástí přírody a že ji svým chováním může ovlivňovat. Vztah k přírodě si vytváří prožitkem z pobytu v přírodě a vhodnými vzory ze svého okolí. Nejde jen o poznávání přírody, ale o porozumění, jak se v přírodě chovat a chránit ji.

Rizika

- Nevhodný vzor chování v přírodě.
- Omezený pobyt v přírodě.

➤ **Chová se v souladu s myšlenkami, které směřují k udržitelnému rozvoji**

Dítě diskutuje o tom, jak naše chování ovlivňuje náš život a život ostatních. Každodenně přispívá svým chováním k udržitelnému rozvoji.

Rizika

- Nevhodný vzor chování k nápodobě
- Nedostatečná osvěta tématu

➤ **Přijímá zodpovědnost za svá rozhodnutí**

V činnostech, o kterých si dítě rozhodlo samo, je zodpovědné za svou volbu a realizaci. Nese důsledky svých rozhodnutí.

Rizika

- Nedostatek příležitostí pro samostatné rozhodování.

➤ **Přispívá k fungování společenství v mateřské škole**

Dítě se svým chováním podílí na harmonickém, bezpečném a příjemném klimatu. Prostřednictvím vzájemné podpory, spolupráce a respektu k ostatním přispívá k pocitu zodpovědnosti a sounáležitosti všech zúčastněných.

Rizika

- Protěžování nebo naopak ignorování dítěte a jeho schopností.
- Nedostatek příležitostí převzít odpovědnost za některé činnosti a úkoly dětmi

➤ **Respektuje dohodnutá pravidla a práva druhých**

Dítě se podílí na vytváření pravidel, což mu umožňuje jejich lepší pochopení a následné dodržování. Dítě respektuje názor, osobní prostor i volbu ostatních

Rizika

- Absence pravidel.
- Prosazování předem daných pravidel.
- Nerespektování jazyka dětí, uchylování se k univerzálním označením

➤ **Identifikuje nespravedlnost a učí se na ni reagovat**

Dítě rozpoznává a reflektuje nespravedlivé situace a hledá způsoby jejich konstruktivního řešení. Dětem pomáhá k porozumění příčinám a řešení nastalých situací používání popisného jazyka.

Rizika

- Osobní zaujatost.
- Přehlížení, zlehčování, nespravedlnosti

6.4.4 Klíčová kompetence osobnostní a sociální

Dítě objevuje samo sebe, navazuje vztahy s ostatními. Všímá si potřeb druhých a reaguje na ně. Rozvíjí vztahy s ostatními.

Očekávané výsledky učení:

➤ **Odmítá nevhodné a jemu nepříjemné chování i komunikaci**

Dítě rozpozná a pojmenuje, co je mu příjemné a co ne. Stanoví si hranice a nedovolí je druhému překročit odmítnutím nebo požádáním o pomoc.

Rizika

- Nevhodné reakce.
- Potírání práv dítěte.

➤ **Žádá o pomoc vrstevníky či dospělého**

Dítě se obrací o pomoc v případě, kdy si neví rady, jak situaci samo řešit nebo cítí obavy.

➤ **Pojmenuje vlastní silné stránky**

Dítě na základě svých zkušeností i hodnocení ostatních posuzuje, co se mu daří.

Prezentuje své dovednosti a zájmy. Poznává jedinečnost vlastní osobnosti.(vazba na ZV)

➤ **Projevuje důvěru v sebe sama.**

Dítě je sebejisté, zapojuje se do her a činností. Přijímá výzvy a projevuje zájem o nové věci. Je hrdé na svou práci i sebe sama, věří svým schopnostem.

➤ **Vyjadřuje svůj názor.**

Dítě prezentuje svůj názor na prožívané i pozorované situace. Sděluje svůj názor spontánně i na požádání. Chová se empaticky a projevuje ohleduplnost k druhým. Dítě si uvědomuje své vlastní emoce a na jejich základě vnímá emoce druhých. Naslouchá ostatním, podporuje je a pomáhá jim.

Rizika

- Zlehčování, popírání emocí.
- Absence příkladů empatického a ohleduplného chování

➤ **Rozlišuje vhodné a nevhodné chování**

Dítě si všímá a posuzuje přiměřenost chování v různých situacích. Diskutuje o významu projevů vhodného chování a jeho pozitivním přínosu pro společnost, stejně jako o důsledcích nevhodného chování.

Rizika

- Nevhodný vzor.
- Přehlížení vhodného i nevhodného chování a jednání.

➤ **Chová se v souladu se základními společenskými pravidly**

Dítě se řídí základními pravidly etikety, ovládá vhodné společenské chování. Rozlišuje mezi chováním doma a ve škole, a chováním ve společnosti.

Rizika

- Nevhodný vzor.
- Nedostatek příležitostí k fixování správného společenského chování

6.4.5 Klíčová kompetence k podnikavosti a pracovní

Dítě rozvíjí své nápady, využívá příležitosti, reaguje na změny. Vytváří si základy pracovních dovedností a vztah k práci. Je otevřený nápadům, příležitostem a výzvám. Podílí se na spolupráci ve skupině.

Očekávané výsledky učení:

➤ Přichází s vlastními nápady

Dítě uplatňuje své myšlenky a nápady, kreativitu při činnostech a ve hře. Plánuje, navrhuje, jakým tématům se věnovat, co se chce naučit, co ho zajímá. Přináší nápady na činnosti. Je iniciativní.

Rizika

- Nedostatečný prostor k realizaci spontánních her a činností.
- Absence příležitostí své nápady vyjádřit.

➤ Navrhuje, co potřebuje k realizaci vlastních činností

Dítě realizuje činnosti dle vlastních představ či v souladu se zadáním. Vybírá materiál a pomůcky na základě vlastního uvážení i předchozí zkušenosti. Vybírá si partnery ke spolupráci.

Rizika

- Nepodnětné prostředí, nedostatek pomůcek a materiálů.
- Předávání jednotných šablon, materiálů a postupů.
- Nedostatek prostoru pro vlastní výběr a volbu.

➤ Ke změnám přistupuje jako k příležitostí

Dítě se flexibilně přizpůsobuje změnám plánovaným i nečekaným, pozitivně je přijímá. (to jsem ještě nedělal, na to se těším). Podílí se na plánování změn. Kreativně přistupuje k řešení nenadálých změn. Uplatňuje své nápady ke změnám.

Rizika

- Mnoho změn najednou.

➤ Dokáže měnit cesty k dosažení cíle.

Dítě dokáže pro splnění cíle měnit strategie, pomůcky, materiál i tým, se kterým pracuje.

Rizika

- Předkládání hotového řešení.
- Jednotný postup.
- Zlehčování volby dítěte.

➤ Dokončí, co započalo.

Dítě dokončuje i činnost, kterou si samo nevybralo. Překonává překážky. Prokazuje vytrvalost a odhodlání. V případě potřeby osloví kamaráda.

Rizika

- Násilné přerušování činností a hry.
- Spěch a tlak na výkon.
- Striktní představa, jak má dokončená činnost vypadat.
- Vyžadování dokončení bez ohledu na kontext, potřeby a možnosti jednotlivých dětí.

➤ Organizuje a realizuje svoje činnosti.

Dítě si vytvoří plán pro danou činnost, připraví potřebné kroky k jejímu provedení a poté ji uskuteční. Pravidelně hodnotí své činnosti a jejich výsledky. Tím se zlepšuje a zvyšuje svou efektivitu.

Rizika

- Převaha řízených činností.

➤ **Domlouvá se a spolupracuje s ostatními dětmi.**

Dítě vyhledává příležitost ke společné hře a činnosti. Předkládá své návrhy. Domlouvá se s ostatními. Diskutuje o různých možnostech a zvažuje různé pohledy, podílí se na rozhodnutí. Dodržuje domluvené. Přijímá různé role. Uplatňuje své nápady i nápady ostatních.

Rizika

- Nedostatek prostoru pro skupinové činnosti.

➤ **Spolupodílí se na společných rozhodnutích.**

Dítě se aktivně zapojuje do procesu společného rozhodování, vyjadřuje své názory a naslouchá názorům ostatních.

Rizika

- Nedostatek příležitostí pro participaci dětí.

➤ **Oceňuje práci i úsilí druhých.**

Dítě projevuje uznání a respekt k práci i úsilí ostatních. Vyjadřuje pozitivní zpětnou vazbu.

Rizika

- Nevhodný vzor poskytování zpětné vazby.

6.4.6 Klíčová kompetence k řešení problémů

Dítě si poradí v běžných situacích, pracuje s chybou, zpracovává informace. Reflektuje bezprostředně prožitou situaci.

Očekávané výsledky učení:

➤ **Vnímá chybu jako přirozenou součást řešení problémů.**

Dítě konstruktivně pracuje s chybou a využívá ji jako příležitost ke zlepšování. Je otevřený novým přístupům a myšlenkám navzdory chybování. Vysvětlí, jak chyba vznikla a napraví ji.

Rizika

- Negativní hodnocení chyb.
- Přílišné zaměření na chyby.

➤ **Řeší jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti.**

Dítě přizpůsobuje své chování a jednání na základě dříve získaných zkušeností. Na základě předešlých výsledků upravuje své metody a strategie tak, aby byly efektivnější.

Rizika

- Předkládání hotových řešení.
- Nedůvěra k dítěti.
- Neadekvátní náročnost řešeného problému.

➤ **Pozoruje, zkoumá, experimentuje, objevuje.**

Dítě aktivně hledá vysvětlení jevů, které ho obklopují. Všímá si detailů ve svém okolí, sleduje rozmanitost, prozkoumává nové prostředí a situace. Bádá, stanovuje si a ověřuje hypotézy, provádí pokusy.

Rizika

- Nedostatek příležitostí, materiálů a pomůcek k experimentování a bádání.

➤ **Vymýšlí a zkouší různá řešení problémů a situací.**

Dítě postupuje cestou pokusu a omylu. Vymýšlí řešení problémů, která mohou být i neobvyklá. Nenechá se odradit, hledá a prověřuje nová řešení.

Rizika

- Kritizování a odmítání nápadů dětí.
- Podsouvání hotových řešení.

➤ **Volí adekvátní řešení vedoucí k cíli.**

Dítě zná cíl, ke kterému směřuje, zvažuje různé možnosti, jejich výhody i nevýhody.

Rizika

- Omezování dítěte v rozhodování.
- Nezhledňování individuálních schopností a potřeb dítěte.

➤ **Tvořivě pracuje s informacemi.**

Dítě hledá, porovnává a ověřuje informace. Sdílí je a diskutuje s ostatními, utváří si vlastní závěry. Prověruje je na základě vlastní zkušenosti i prostřednictvím dalších zdrojů.

Rizika

- Nedostatek nebo nadbytek informací.

➤ **Čerpá informace z různých autentických, tištěných a digitálních zdrojů.**

Dítě manipuluje s reálnými autentickými předměty a materiály, využívá zdroje z přirozeného prostředí. Vyhledává informace z různorodých tištěných materiálů. Využívá i digitální pomůcky doporučené učitelem.

Rizika

- Převaha jednoho ze zdrojů informací.
- Předávání hotových informací.
- Nevhodné či nadměrné využívání digitálních zdrojů.

6.4.7 Klíčová kompetence kulturní

Dítě přijímá kulturní a uměleckou rozmanitost ve společnosti, vyjadřuje se uměleckými prostředky.

Očekávané výsledky učení:

➤ **Má povědomí o kultuře, umění a o kulturním dění ve svém okolí.**

Dítě si vytváří vztah k uměleckým a kulturním hodnotám, které má ve svém okolí. Seznamuje se s kulturním děním, tradicemi, svátky, regionální uměleckou tvorbou. Vyhledává umělecké objekty ve svém okolí.

Rizika

- Nedostatek přímých zážitků a jejich nahrazování vyprávěním nebo obrazovým materiálem.
- Nedostatek příležitostí k poznávání kultury a umění

➤ **Reaguje autenticky na umělecké a kulturní podněty.**

Dítě vyjadřuje a sdílí pocity a dojmy, které v něm vyvolaly různé umělecké či kulturní zážitky. Spontánně a autenticky reaguje na různé formy umění. Všimá si zajímavých a hodnotných podnětů. Respektuje subjektivitu vnímání. Dítě promítá své zážitky do spontánních činností a hry.

Rizika

- Jednostranná nabídka podnětů, absence reflexe.
- Nedostatek příležitostí k vyjádření pocitů a dojmů.
- Předkládání vlastního vnímání jako jediného správného.

➤ **Zapojuje se do tvůrčích činností.**

Dítě vyhledává tvůrčí činnosti odpovídající jeho zájmu, schopnostem a talentu. Proces tvorby je pro něj důležitější a přínosnější, než výsledek. Projevuje v nich radost a zaujetí, přináší mu pocit uspokojení.

➤ **Přijímá osobnostní, kulturní, náboženské a jazykové rozmanitosti ostatních.**

Dítě se seznamuje s jedinečností dětí a dospělých ve svém okolí. Přirozeně přijímá jejich tělesné, kulturní jazykové i jiné odlišnosti. Spolupracuje se všemi dětmi bez rozdílu. Snaží se porozumět různými způsoby. Pomáhá nově příchozímu osvojit si pravidla, je chápající a respektující.

Rizika

- Xenofobní přístup k jedincům z jiného prostředí.

6.4.8 Klíčová kompetence digitální

Dítě se seznamuje s možnostmi využívání digitálních technologií. Rozvíjí své informatické myšlení.

Očekávané výsledky učení:

➤ Využívá digitální technologie k badatelským činnostem a poznávání světa kolem sebe.

Dítě využívá digitální technologie jako doplněk k získávání informací a k vlastnímu učení. Doplnuje si tím informace, které nemůže získat jinak. S pomocí digitální mapy dítě plánuje, prochází nebo kontroluje trasu, zaznamenává značky/piktogramy. Digitální lupy nebo mikroskop používá k prozkoumávání detailů různých objektů. Získané poznatky ze svých objevů porovnává s informacemi z jiných zdrojů a dosavadními zkušenostmi. Výsledky svého bádání ověřuje. K zachycování událostí, činností a změn používá digitální fotoaparát nebo tablet.

Rizika

- Nedostatečné materiální vybavení MŠ podnětnými pomůckami (digitální lupa, digitální mikroskop).
- Pasivní sledování v počítači či na tabletu.
- Nadměrné využívání technologií.

➤ Rozlišuje přínosy a rizika používání digitálních technologií.

Dítě vnímá digitální technologie, se kterými se běžně setkává, nejen jako zdroj zábavy, ale i jako zdroj informací, užitečného pomocníka v běžných životních situacích, pracovní nástroj nebo prostředek komunikace. Rozlišení užitečnosti a nástrah používání digitálních technologií usnadňují dítěti příběhy, sdílení zkušeností, diskuse. Vizualizace času a nastavení pravidel mu pomáhají regulovat čas strávený u obrazovky. Dítě se seznamuje s působením a riziky reklamy, etickými pravidly.

Rizika

- Nedostatečný prostor pro poznávání přínosů a rizik užívání technologií.
- Absence pravidel pro trávení času u obrazovky.
- Sdílení nevhodného obsahu.

➤ Uplatňuje informatické myšlení, pracuje s algoritmy.

Dítě systematicky posuzuje různá řešení, volí to nejvhodnější pro danou situaci. Plánuje a řídí svoje činnosti. Rozpozná podstatné od nepodstatného pro řešení problémů nebo situace. Vybírá, které aspekty problému jsou podstatné pro jeho řešení. Získává, zaznamenává, uspořádává, strukturuje data a informace, předává je druhým. Využívá instrukce vedoucí k cíli. Určuje a dodržuje pořadí jednotlivých kroků. Orientuje se ve čtvercové síti.

Rizika

- Nedostatek příležitostí k rozvoji informatického myšlení.

6.5 Vzdělávací oblasti

6.5.1 Dítě a jeho tělo

6.5.1.1 Tělo, smysly a biologické potřeby

Biologická oblast je zaměřená na zdravý rozvoj dítěte. Cílem je podporovat a rozvíjet pohybový vývoj, tělesnou zdatnost, pohybové, manipulativní, sebeobslužné a praktické dovednosti, zdravé životní návyky i postoje a celkovou pohodu dítěte. Očekávané výsledky učení v řadě případů směřují kromě základních gramotností i k rozvoji pohybové a zdravotní gramotnosti.

Očekávané výsledky učení:

➤ **Orientuje se na svém těle, pojmenuje jeho části a zná jejich funkce.**

- Rozšiřujeme postupně slovní zásobu dětí při pojmenovávání částí těla (rameno, paže, loket, koleno) a vnitřních orgánů (srdce, mozek, plíce, žaludek...).
- Posuzujeme vzájemné vztahy mezi částmi vlastního těla dítěte (na hlavě máme uši, nos, pus, oči).
- Při pohybových hrách a cvičeních podporujeme orientaci v tělesném schématu dítěte (pravou rukou si chytí levé koleno; zavře oči a ukazováčkem se dotkne nosu; postav se na jednu nohu a řekni, na které stojíš).
- Využíváme písničky a říkadla, skládačky a encyklopedie pro podporu znalostí o lidském těle.
- Nabízíme činnosti, které vedou k poznatkům o narození, růstu, fungování těla a základních proměnách (zaznamenáváme výšku dětí a porovnáváme ji s minulým obdobím).

➤ **Zachovává správné držení těla.**

- Sledujeme držení těla dětí, podporujeme je ve správných pohybových návycích (při statických polohách jako stání, sezení a ležení i při dynamickém pohybu).
- Prostřednictvím přirozeného pohybu a vyrovnávacích, posilovacích i protahovacích cvičení u dětí pozitivně ovlivňujeme svalovou souhru a spolupráci, zdokonalujeme ovládání jejich pohybového aparátu.
- Nabízíme pohybové hry a činnosti, které vedou k vyrovnávání svalových dysbalancí.
- Při záměrných pohybech dbáme na zachovávání správné výchozí polohy i poloh v průběhu cviku.
- Ve spolupráci s rodiči řešíme případné vznikající nedostatky v držení těla dětí.

➤ **Rozlišuje pomocí všech smyslů.**

- Pozorujeme a zkoumáme s dětmi různé objekty se zapojením všech smyslů.
- Prostřednictvím her a dalších činností posilujeme hmatovou, sluchovou a zrakovou paměť (postřehové hry, Kimovy hry, hra na tichou poštu).
- Nabízíme činnosti, při kterých dítě porovnává hmatový a zrakový vjem (nejprve hmatem určí objekt, následně se zrakem přesvědčí o skutečnosti).
- Využíváme zrakovou i sluchovou analýzu a syntézu (skládání puzzle, hra slovní fotbal).
- Při ochutnávání podporujeme rozlišování a pojmenování vjemů (slané, hořké, sladké, kyselé, horké).
- Využíváme i vytváříme společně s dětmi smyslové a další hry (obrázkové pexeso, ale také čichové, sluchové, hmatové a hmotnostní pexeso).
- Experimentujeme s chutěmi a vůněmi (nabídka koření při přípravě těsta).

➤ **Naplnuje své biologické potřeby.**

- Vedeme děti k uvědomění si jejich biologických potřeb.
- Vytváříme podmínky pro vyjádření pocitů a biologických potřeb dětí (hlad, žízeň, chlad, horko).
- Podporujeme děti, aby vhodnou formou sdělovaly své biologické potřeby bez obav a studu.
- Prostřednictvím běžných situací i formou námětových her podporujeme toleranci dětí k projevům biologických potřeb ostatních (únava mladších dětí ve skupině).

6.5.1.2 Pohyb, hrubá a jemná motorika

Očekávané výsledky učení:

➤ Zvládá základní pohybové dovednosti.

Pohybové dovednosti jsou základem veškerých aktivit v životě člověka. Dětem vytváříme příznivé podmínky, prostor, čas a pomůcky pro pohybové činnosti. Podporujeme přirozený pohyb dětí, který rozvíjí tělesnou zdatnost a obratnost, zdokonaluje hrubou a jemnou motoriku, orientaci v čase a prostoru. Využíváme různé formy her a pohybových činností pro posilování osobnostních vlastností a postoju i prosociálního chování.

- Podporujeme děti v přirozeném pohybu především při pobytu venku.
- Nabízíme pohybové činnosti rozvíjející nelokomoční, lokomoční a manipulativní dovednosti (chůze, běh, skákání, lezení, plazení, šplhání, házení, chytání, kopání, cvrkání).
- Prostřednictvím her a cvičení umožňujeme dětem zaujímat různé polohy a tvořivě je měnit.
- Podporujeme děti v kooperativních pohybových činnostech.
- Volíme různorodé aktivity, aby byla zachována všestrannost a komplexnost pohybu dětí, minimalizujeme tak brzké jednostranné sportovní zatížení.
- Vytváříme příležitosti k postupnému ovládnutí sportovních dovedností • Nabízíme různé pomůcky k pohybu (odrážedla, tříkolky, koloběžky).

➤ Zvládá běžné způsoby pohybu v různém prostředí a terénu, prokazuje obratnost.

Cíleně nabízíme pohybové činnosti, které vedou k orientaci v prostoru, rozvoji obratnosti a flexibility, bezpečnému zvládnutí pohybu v terénu a dalšímu motorickému učení. Vytváříme příležitosti pro volný i organizovaný pohyb s důrazem na pohyb v přírodě a rozmanitém terénu.

- Nabízíme pestré, podnětné a bezpečné prostředí, vhodné pro volný pohyb dětí. Využíváme zahradu, hřiště, okolí školy a volnou přírodu.
- Podporujeme pohyb dětí v přírodním i uměle vytvořeném terénu (chůze a běh do kopce i z kopce, podlézání, přeskakování, klouzání, brodění, přelézání).
- Nabízíme dětem činnosti rozvíjející jejich obratnost (rovnovážná, rytmická a koordináční cvičení, hry podporující orientaci v prostoru).
- Vedeme děti k pohybu na nerovnostech i na různém povrchu (tráva, sníh, led, písek, kameny, voda).
- K pohybovým hrám využíváme různé pomůcky (herní prvky na zahradě, lana, boby, lopaty na sníh).

➤ Koordinuje pohyby těla, ruky a oka.

Koordinace pohybu je schopnost ovládat a sladit různé části těla. Svalovou koordinaci a zpřesňování pohybových dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky děti zdokonalují vlastní aktivitou. Koordinace ruky a oka je důležitá pro úspěšné zvládnutí mnoha každodenních činností. Propojení vizuálního vnímání s pohyby rukou umožňuje přesnější manipulaci s různými předměty. Podporujeme u dětí spontánní pohyb a nabízíme všestranná a pestrá koordináční cvičení.

- Pozorujeme dítě, zda se pohybuje koordinovaně a jistě. Podporujeme činnosti zdokonalující pohyby těla.
- Vytváříme příležitosti pro pohybové hry s náčiním (míče, stuhy, švihadla), udržování rovnováhy (chůze na kládě, úzké lávce, kladině, rovnováha při rotačním pohybu).
- Nabízíme pestré a různorodé podněty rozvíjející manipulativní dovednosti, koordinaci očí a končetin (házení, chytání, koulání, kopání). Zařazujeme kooperativní pohybové činnosti ve dvojicích či skupinách.
- Při pohybových hrách a cvičeních využíváme netradiční pomůcky (přírodniny, drátěnky, víčka od PET lahví, klubička vlny, papírové koule).

➤ Ovládá jemnou motoriku a motoriku mluvidel.

Jemná motorika se pojí s drobnými pohyby a lze ji rozvíjet při zacházení s běžnými předměty. Zdokonalování v oblasti jemné motoriky se odráží v sebeobsluze dětí, při tvořivých činnostech z rozmanitých materiálů, při používání různých nástrojů a pomůcek. Jednoduché hry a cvičení určené k rozvoji mluvních orgánů

vedou ke zdokonalování pohyblivosti mluvidel a správným artikulačním pohybům. Přispíváme tak k rozvoji řečových dovedností.

- Přizpůsobujeme volbu pomůcek a materiálů úrovni jemné motoriky každého konkrétního dítěte.
- Prostřednictvím pestré nabídky činností podporujeme zdokonalování jemné motoriky i tvořivost, představivost a spolupráci dětí (muchlání, navlékání, lepení, stavění ze stavebnic, vyšívání).
- Formou hry a situačního učení zvyšujeme u dětí pohyblivost rtů a jazyka i uvolnění ramen, krku a čelistí (foukání, kloktání, olizování, prskání).
- Rozvíjíme motoriku mluvidel zpěvem, podporujeme tak i správné dýchání do břicha a hrudníku.

➤ **Zvládá základy grafomotoriky.**

Grafomotorika se odvíjí se od dobře uvolněné paže a ruky i posílených svalů prstů. Jsou důležité pro správné držení tužky i pro přiměřený tlak na ni. Nabízíme dětem různorodé činnosti, podporující jemnou motoriku. Pracovní listy představují až poslední krok při rozvoji grafomotorických dovedností.

- Zařazujeme manipulativní činnosti s různými materiály (mačkání a trhání papíru, válení plastelíny, hlíny).
- Podporujeme děti v činnostech, při kterých zpřesňují jemnou motoriku a spontánně uvolňují rameno, loket a zápěstí (přenášení materiálů špetkovým úchopem, manipulace s pinzetami a kolíčky na prádlo, kresba na velkou plochu, kresba ve stoje a v kleče, kresba prstem do písku, mouky, sněhu).
- Pro grafické vyjádření nabízíme dětem i netradiční pomůcky (klacíky, molitanové houbičky, barva nanesená na kolech autíčka, na provázku).
- Zařazujeme psychomotorická cvičení, která napomáhají k rozvoji grafomotorických dovedností.
- Dbáme na správné sezení, úchop náčiní a správné dýchání.

➤ **Sladí pohyb s rytmem, zpěvem a hudbou.**

Vzájemné propojení pohybu, rytmu a hudby je dětem přirozené. Přináší jim radost a vede ke zkvalitňování pohybových dovedností, orientace v prostoru a pohybové paměti. Prožitek pak napomáhá k rozvoji sebedůvěry, ke sdílení a spolupráci dětí i vzájemnému respektu.

- Podporujeme rytmický pohyb dětí. Vedeme je k napodobení, dodržení a vytvoření rytmu.
- Při pohybových a rytmických hrách podporujeme propojení pohybu se zpěvem.
- Při zpěvu motivujeme děti k pohybu (tanci, rytmické chůzi, hře na tělo).
- Nabízíme dětem různorodé hudebně-pohybové činnosti.
- Podporujeme děti ve vyjádření vlastního pocitu z hudby a pohybových představ.

➤ **Vykonává jednoduchý pohyb podle vzoru a provede ho podle pokynu.**

Při provádění pohybu podle pokynu citlivě pracujeme s chybou, průběžně provádíme korekce a úpravu.

- Provádíme jednoduché pohyby, které dítě může napodobit.
- Nabízíme pohybové hry a činnosti, při kterých pokyn zadáme a zároveň pohyb ukážeme (vlastním příkladem, pomocí loutky, obrázku a piktogramu).
- Zařazujeme srozumitelné pokyny. Pracujeme s názvoslovím, které je stručné a názorné.
- Pro kontrolu provedených pohybů využíváme zrcadlové plochy.
- Vytváříme příležitosti, kdy vzor pro určitý pohyb vykonají nebo pokyn zadají děti samostatně.

➤ **Vyhledává příležitosti k pohybu.**

Aktivní přístup dětí k pohybu podporujeme nabídkou pestrých činností, podnětného prostoru a různorodých pomůcek. Preferujeme spontánní pohybové činnosti dětí. Povzbuzujeme děti v osobitých přístupech k pohybu. Samozřejmostí je zajištění a kontrola bezpečnosti.

- Umožňujeme volný přístup k herním prvkům, pomůckám, náradí či náčiní.
- Motivujeme děti k vlastním pohybovým činnostem, především ve venkovním prostředí.
- Návrhy dětí na pohybové činnosti oceňujeme a snažíme se je realizovat.
- Reflektujeme s dětmi bezpečnost a nároky jejich nápadů na pohybové činnosti.

6.5.1.3 Praktický život

Očekávané výsledky učení:

➤ **Zvládá sebeobsluhu.**

Předpokladem pro zvládání sebeobsluhy je rozvinutá hrubá i jemná motorika, vizuomotorika a mentální vyspělost. Období, kdy chce dítě dělat většinu činností samo a vše si vyzkoušet, můžeme využít i k rozvoji sebeobsluhy. Trpělivě a důsledně podporujeme automatizaci sebeobslužných návyků.

- Využíváme situačního učení, nabízíme dětem dostatek prostoru pro sebeobsluhu.
- Podporujeme sebeobsluhu dětí zejména v oblastech hygieny, oblékání, stravování a stolování (smrkání, obouvání, nalévání).
- Umožňujeme dětem starat se o své věci, o hračky a pomůcky (ustlání postele, vymytí barvy ze štětců).
- Nabízíme příležitosti k vrstevnickému učení, a tím podporujeme spolupráci a vzájemnou pomoc dětí (zavazování tkaniček, pletení copánků).

➤ **Zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami.**

Připravujeme prostředí a pracovní prostory, které podněcují samostatnou činnost dítěte a umožňují i spolupracovat. Nabízíme skutečné a funkční nářadí, nástroje a pomůcky, které jsou ve vhodné velikosti pro děti předškolního věku. Domlouváme pravidla pro jejich postupné ovládání a bezpečné užívání. Volíme činnosti pozitivně ovlivňující vztah dětí k práci, k vědě, technice i životnímu prostředí.

- Podporujeme děti ve zkoušení různých pracovních a polytechnických činností (konstruování, montáž, demontáž, zatloukání hřebíků, manipulace s různými typy uzávěrů, karabin a připojek).
- Nabízíme materiály a pomůcky, které oslovují všechny smysly a nabízejí nové poznatky prostřednictvím praktických činností, vlastních vjemů a zkušeností.
- Nabízíme příležitosti k jednoduchým úklidovým pracím i k činnostem kultivujícím prostředí (úklid zahrádky, hrabání listí, zametání písku a sněhu, zalévání a starost o květiny a bylinky, sázení).

➤ **Využívá příležitosti k samostatnosti a sebeobslužným činnostem.**

Prostředí připravujeme tak, aby podporovalo samostatnost a nezávislost dětí. Motivujeme děti k převzetí vlastní aktivity při řešení různých situací. Iniciativu dětí cíleně oceňujeme, a tak podporujeme vnitřní zájem dítěte o rozvoj vlastní aktivní role.

- Jsme příkladem v řešení běžných denních situací (utírání rozlitého čaje, úklid svého stolu).
- Děti se podílejí na přípravě některých jídel (mazání, krájení) a samostatně se stravují (dbáme na správný úchop lžice, vidličky a nože).
- Děti se samostatně starají o čistotu svého zevnějšku (převléknou si tričko, zašp. kalhoty, očistí si boty).
- Děti využívají úklidové pomůcky a samostatně pečují o pořádek (zametou drobký, uklidí hračky).

6.5.1.4 Fyzická zdatnost

Očekávané výsledky učení:

➤ **Fyzická zdatnost, tedy schopnost vyrovnat se s vnějšími vlivy a zátěží, je důležitá pro zdraví člověka po celý život.**

Vytrvalost, sílu a odolnost dětí rozvíjíme při spontánním pohybu v dostatečně velkém prostoru uvnitř i venku. Zásadní je i široká nabídka pomůcek, které jim poskytnou možnosti k různorodému pohybu.

- Nabízíme dětem činnosti podporující jejich odolnost (pobyt v přírodě i za nepříznivých podmínek).
- Pravidelně dětem nabízíme hry a činnosti, které vedou k dynamickému pohybu po delší dobu (honičky, cvičení na stanovištích, tanec, delší chůze a běh v přírodě).
- Společně s dětmi vymýšlíme a realizujeme činnosti, ve kterých mohou prohlubovat vytrvalost a sílu (jízda na koloběžce, hledání pokladu, stopování, úkolové hry).

➤ **Překonává fyzické překážky**

Schopnost překonávat fyzické překážky podporuje sebevědomí dítěte. Vyrovnat se s vnějšími vlivy, překonat nepříjemné pocity a překážky souvisí s psychickou zdatností dětí. Nabízíme dětem hry a činnosti, které jim umožňují koordinovat lokomoci a udržovat stabilitu. Podporujeme spontánní všestranný pohyb dětí.

- Pro pohyb využíváme přírodní prostředí (hry v přírodě, běh mezi stromy, lezení přes překážky).
- Připravujeme ve vnitřním i venkovním prostředí nabídku pohybových činností, která umožňuje dětem překonávat různé překážky.
- Podporujeme děti ve vlastním vytváření překážkových drah s rozmanitým náradím, náčiním a pomůckami.
- Vedeme děti k vzájemné pomoci při přípravě i v průběhu pohybových činností.

6.5.1.5 Ochrana zdraví

Očekávané výsledky učení:

➤ **Má osvojené základní hygienické návyky**

Téma hygieny je v předškolním vzdělávání velmi důležité, děti si vytvářejí hygienické návyky pro celý život. Z hlediska hygieny a péče o zdraví je potřebné znát své tělo i funkce jeho jednotlivých částí.

- Využíváme rituály a cíleně děti podporujeme v péči o osobní hygienu a porozumění jejímu významu (mytí a utírání rukou, používání toaletního papíru a splachovacího zařízení, používání kapesníku).
- Jsme dětem příkladem v uplatňování dalších základních hygienických návyků (kýchání a kašlání se zakrytými ústy).
- Reagujeme na vzniklé situace a vysvětlujeme dětem nutnost dodržování hygienických zásad
- Hrou, prostřednictvím příběhu nebo příkladem jiného dítěte odstraňujeme nechuť či obavy z některých činností spojených s hygienou.

➤ **Rozlišuje, co zdraví prospívá a co mu škodí.**

Diskutujeme s dětmi o významu péče o čistotu a zdraví, aktivního pohybu a zdravé výživy. Seznamujeme děti se zásadami zdravého životního stylu i se základními pojmy užívanými ve spojení se zdravím, pohybem a sportem. Cílem je, aby děti porozuměly základním mechanismům péče o tělo a zdravému životnímu stylu.

- Prostřednictvím konkrétních situací i příběhů demonstrujeme dětem pozitivní účinky pohybu a sportu, hygieny, zdravé výživy, střídání činnosti a odpočinku, pobytu v přírodě a otužování.
- Seznamujeme děti s faktory poškozujícími zdraví, včetně návykových látek a závislostí.
- Diskutujeme s dětmi o některých způsobech ochrany zdraví, povzbuzujeme je ve sdílení jejich názorů a zkušeností

➤ **Chová se bezpečně, používá ochranné pomůcky.**

Pro bezpečné chování dětí jsou základním předpokladem srozumitelná a domluvená pravidla, na jejichž tvorbě se děti podílejí. Při činnostech používáme vhodné ochranné pomůcky a jsme dětem příkladem. Vedeme je také k ochraně svého fyzického soukromí a vnímání integrity, hodnoty a jedinečnosti jejich těla.

- Vedeme děti k přiměřenému a bezpečnému chování (vhodná obuv při výletu do přírody, opatrnost při manipulaci s předměty, horkými nápoji).
- Seznamujeme děti s možnými riziky při pohybu, sportu, pracovních činnostech a diskutujeme s nimi o způsobech prevence úrazů.
- Zdůvodňujeme společně s dětmi používání ochranných pomůcek (přilba a chrániče při bruslení, pracovní rukavice a ochranné brýle při řezání dřeva), chráníme i své smysly (ochrana očí před vířícím se prachem, pískem, slunečním jasnem, ochrana sluchu při nadměrném hluku, ochrana dýchací soustavy rouškou před nemocemi).
- Diskutujeme s dětmi o ochraně jejich fyzického soukromí a rozdílech v různých situacích (intimní péče o tělo v soukromí rodiny, v prostředí mateřské školy a vhodné chování na veřejnosti).

6.5.2 Dítě a jeho psychika

Psychologická oblast je zaměřená na podporu psychické zdatnosti a odolnosti, duševní pohody a důvěry ve vlastní schopnosti dítěte. Cílem je vytvářet příležitosti pro rozvoj jeho intelektu, jazyka a řeči, poznávacích a myšlenkových procesů a funkcí, představivosti, fantazie, citů a vůle. Podpora schopností a dovedností dítěte vede k posílení jeho sebepojetí a seberealizace.

Očekávané výsledky učení v mnoha případech směřují kromě základních gramotností i k rozvoji informatického myšlení a finanční gramotnosti.

6.5.2.1 Sebepojetí, autonomie a emoce

Očekávané výsledky učení:

➤ **Odloučí se na určitou dobu od rodičů a blízkých a je aktivní i bez jejich opory.**

Postupné osamostatnění dítěte je základní podmínkou rozvoje osobnosti a připravenosti dítěte na vstup do základního vzdělávání. Respektujeme individuální specifika dítěte v rychlosti a rozsahu osamostatňování. Učitel je klíčovým aktérem v podpoře pocitu pohody dítěte v mateřské škole. Podporujeme osamostatnění tím, že nabízíme dítěti otevřený vztah s učitelkami. Pozitivně hodnotíme, pokud se jim podaří odloučit od rodičů na kratší i delší časový úsek. Cíleně oceňujeme schopnost být delší dobu bez přítomnosti rodičů. Posilujeme tak sebevědomí a emocionální samostatnost dítěte.

- Sledujeme, jak dítě zvládá odloučení od rodičů. Průběh adaptace zaznamenáváme do dokumentace dítěte.
- Nabízíme činnosti podporující aktivní roli dítěte ve dvojici či skupině, ve třídě, kdy dítě samo přebírá určitou roli v kooperativní hře nebo ve skupinové činnosti.
- Cíleně nabízíme dítěti možnost předat vzkaz, předmět, informaci jiné skupině dětí ve třídě, učitelce ze sousední třídy, nebo nepedagogickému personálu a sledujeme, jak dítě činnost zvládne.
- Nabízíme dopolední či celodenní akce a výlety mimo areál školy a umožňujeme tak dětem se osamostatňovat a aktivně vstupovat do dětského společenství.

➤ **Orientuje se v základních emocích a pocitech.**

Orientace dítěte v základních emocích a pocitech je klíčová pro jeho socializaci. Iniciujeme sdílení, rozhovory s dětmi o tom, jak se daní jedinci cítí a jaká může být příčina vysledovaných emocí. Pojmenováváme různé pozitivní i negativní emoce a uvažujeme o nich. Vedeme děti k uvědomění si vlastních emocí, formulování emocionálních potřeb. Poznáváme s dětmi, že emoce jsou přirozenou součástí prožívání a jsou spojeny s fyziologickými projevy.

- Využíváme dětskou literaturu a různé druhy příběhů, které přináší zkušenost postav s emocemi. Identifikujeme emoce a popisujeme je.
- Pro popis emocí hledáme příklady z vlastního života dítěte.
- Využíváme každodenní situace v mateřské škole a mluvíme s dětmi o tom, co prožíváme, jak se u toho cítíme, co je nám příjemné, co nikoli a proč (porušení pravidel chování, ublížení druhému, veřejné vystoupení, empatické chování).

➤ **Vhodně projevuje emoce vůči sobě, blízkým a cizím osobám.**

Vytváříme dětem emocionálně bezpečné prostředí, s adekvátním množstvím rozmanitých podnětů. Využíváme přirozeně vzniklých situací a nabízíme činnosti, které umožní dítěti rozvíjet pozitivní emoční ladění ve vztahu k sobě, druhým dětem a dospělým. Poskytujeme dětem vzory pro vhodné prožívání emocí a způsobů jejich naplňování.

- Seznamujeme děti s různou úrovní důvěrnosti vztahů s ostatními
- Analyzujeme způsoby, jak jiné osoby jednaly v konkrétních situacích a jaké by byly další vhodné možnosti zpracování konkrétní emoce.

- Vytváříme situace, v nichž se děti mohou učit reagovat. Využíváme dramatizaci příběhů, v nichž postavy prožívají určité emoce jako následek jednání druhých. Hledáme různé varianty řešení situací.
- Ve spolupráci s rodinou zajišťujeme dětem prostředí, které není přehlcené podněty, aby nedocházelo k přetížení jejich emocionálního prožívání.

➤ **Navazuje a rozvíjí citové vazby.**

Schopnost navazovat a rozvíjet zdravé citované vazby je klíčová pro budoucí život dítěte. Vytváříme příležitosti pro setkávání dítěte s jiným dítětem, setkávání dítěte s dětmi z jiných skupin i tříd. Tím rozšiřujeme jejich možnosti navazovat kamarádké vztahy a citové vazby. V sociální interakci se děti učí překonávat stud, strach, nejistotu a další emocionální bariéry způsobené různými příčinami.

- Připravujeme situace, kdy dítě vstoupí přirozeně do nových kontaktů s dětmi.
- Umožníme kontakt dětem z různých skupin, speciálními programy pro blízké třídy, společnými akcemi, cíleným setkáváním v prostoru zahrady.
- Vědomě pracujeme s programem dětí věkově homogenních a heterogenních tříd tak, abychom využili přínosy a také kompenzovali rizika obou uspořádání.
- Inicujeme kontakt s dalšími generacemi a skupinami osob.
- Nabízíme činnosti a provázíme dítě situacemi, kde se může samo zachovat empaticky.

➤ **Přijímá i vyjadřuje pozitivní ocenění.**

Přijmout a vyjádřit ocenění je důležité pro budování vztahů k ostatním i sobě. Individuálně i ve skupině proto pozitivně komentujeme situace, kdy se děti projevují žádoucím chováním. Oceňujeme dítě, když se mu něco podaří, dosáhne svého cíle nebo překoná překážku. Vytváříme tím vzor pro děti, jak reagovat a vyjadřovat ocenění sobě i druhým. Pomáháme dětem formulovat ocenění vlastní činnosti i druhého.

- Aktivně vyhledáváme situace v životě dětí, které můžeme ocenit.
- Pravidelně zařazujeme reflektivní rozhovory o činnosti dítěte, a to individuálně i se skupinou.
- Dokumentujeme pokroky dítěte vizualizací rozmanitých výsledků činností v prostorách třídy a vkládáním do jeho portfolia spolu s ním.

➤ **Vyrovná se s neúspěchem.**

Vyrovnat se s neúspěchem je nesmírně důležité pro spokojenost v osobním, školním i pracovním životě. Podporujeme proto dítě, aby aktivně vstupovalo do her a různých typů činností a vyvíjelo volní úsilí při dosahování svého cíle. Současně ho podporujeme v tom, aby vnímalo jako přirozené, že ne vše se ihned zdaří a že chyba je přirozená součást učení a našeho života.

- Reflektujeme příklady, jak se jiné osoby vyrovnávaly se zkušeností neúspěchu. Hovoříme o tom, jaké jsou vhodné možnosti řešení situace. Využíváme příběhy, literaturu pro děti, obrazový a filmový didaktický materiál a dramatizaci.
- Pracujeme se situacemi neúspěchu jednotlivců i skupiny. Reflektujeme je jako součást procesu učení. Podporujeme a oceňujeme, pokud děti vstoupí opětovně do činnosti, překonávají překážky, hledají jiná a nová řešení.
- Hledáme společná řešení pro příkladové situace. Společně s dětmi sdílíme jejich zkušenosti z rozmanitých situací učení, při nichž se vyrovnaly s neúspěchem.
- Podporujeme odolnost dětí v různých životních situacích oceňováním adekvátních přístupů a strategií při řešení neúspěchu.

6.5.2.2 Myšlenkové operace a procesy

Očekávané výsledky učení:

➤ **Určí a využije při činnostech pravidelnosti, rytmus a zákonitosti, včetně symetrie.**

Pravidelnosti, rytmus, symetrie a zákonitosti jsou přirozenou součástí mnoha rovin našeho života. Využíváme běžné situace a prostředí pro jejich uplatnění a sledování. Využíváme vhodně také situační učení. Při rozeznávání i vytváření pravidelností a rytmů, dbáme na vytváření prostoru pro tvůrčí činnosti dětí a podporujeme jejich fantazii..

- Vedeme děti ke sledování jevů jejich každodenního života a všímáme si pravidelností, rytmů, symetrií a zákonitostí v nich. Vhodné je postupovat od statických jevů ke krátkodobým časovým úsekům až po dlouhodobé (pozorování přírodnin, vnímání plynutí času) včetně rituálů (pravidelný průběh pobytu v mateřské škole, sledování zákonitostí v přírodě).
- Při doplňování libovolného pravidelného vzoru v rovině (mozaika, pás) využíváme manipulativních činností, které více podporují práci s chybou i metodu pokus-omyl. Pracujeme s různou složitostí vzoru.
- Symetrii vnímáme jako jednu z důležitých příležitostí pro zkoumání pravidelností. Připravujeme proto pro děti materiál, na kterém mohou daný jev pozorovat, ale i vytvářet souměrné objekty. Pro doplnění druhé poloviny symetrického obrázku nabízíme varianty různých polovin (levá, pravá, horní, dolní).
- Využíváme rozmanitých oborů pro zkoumání i vytváření pravidelností a rytmů. Například v oblasti zahradnictví (sazení zeleniny – pravidelné mezery, střídání ředkev – kedlubna), rukodělné práce (pravidelně se střídající korálky), hudba (práce s různými rytmickými i melodickými motivy, využití rytmických hudebních nástrojů).

➤ **Vyhledá společné znaky, shodu, podobu, rozdíly objektů, osob a jevů a odhalí vzájemné souvislosti mezi nimi.**

Nabízíme různé soubory, kde existují společné a odlišné znaky objektů a dítě je může identifikovat na základě smyslového vnímání. Využíváme příležitosti a předkládáme materiály ke zkoumání, odhalování shodných, podobných či rozdílných znaků. Děti mohou materiály posoudit a posléze pojmenovat shodu, podobu nebo odlišnost.

- Nabízíme i společně s dětmi vytváříme hry, ve kterých děti vyhledávají shodu prostřednictvím hmatových, zvukových, čichových a zrakových podnětů.
- Využíváme příběhy a pohádky pro vyhledání postav se shodnými projevy, vlastnostmi, charaktery.
- Využíváme vhodných situací pro vyhledávání rozdílných objektů, jevů, rozdílných charakterů osob a jejich vzájemných vztahů a souvislostí.
- Při práci s lupou, mikroskopem nebo digitálním zařízením se dítě aktivně seznamuje s principem podobnosti (zvětšení, zmenšení).
- Připravujeme dvojice objektů, které jsou na první pohled stejné, ale při zkoumání zjistíme rozdíly.
- Nabízíme a využíváme činnosti, kdy dítě cíleně nebo spontánně vyhledává stejný, podobný či rozdílný materiál, nebo dílky stavebnice.

➤ **Rozpozná a pojmenuje charakteristické rysy předmětů či jevů a vybere ty, které tyto charakteristiky nemají.**

Při posouzení skupiny předmětů či jevů vedeme děti k pozorování a postřehu tak, aby rozpoznávaly, čím jsou předměty, objekty, jevy a situace charakteristické, jakou mají společnou vlastnost. Využíváme každodenních situací, pohádek, příběhů a pobytu venku. Cíleně zařazujeme také vytřídění objektů, které danou vlastnost nemají. Při vzdělávacích aktivitách se děti učí zdůvodnit své řešení a argumentovat.

- Tvoříme jednoduché hádanky, ve kterých děti zobecňují vlastnosti předmětů, zvířat nebo postav.
- Připravíme skupiny drobných předmětů z různých materiálů. Dítě vytřídí předmět, který není vyroben ze zadaného materiálu.

- Připravíme skupinu objektů jedné charakteristické vlastnosti (měkké, tvrdé, drsné, hladké, pevné, křehké) a dítě se pokusí společnou vlastnost objektů odhalit.
- Popíšeme situaci a dítě z nabídky vybere, čím je daná situace charakteristická (humorná, veselá, nebezpečná, napínavá, dramatická, kamarádská) a zdůvodní svůj výběr.
- Při běžných činnostech a hrách vedeme děti k pozorování objektů a jevů, u kterých můžeme najít společnou vlastnost (všechny děti mají na vycházce na hlavě čepici)

➤ **Rozpozná, které situace mohou a které nemohou nastat.**

Vedeme děti k posouzení jisté míry pravděpodobnosti na jednoduchých příkladech. Tak vytváříme základ pro vnímání pravděpodobnosti jevů. Je velmi cenné se věnovat i zdůvodnění, a tím u dětí budovat základy argumentace. Jde o příležitosti k rozvíjení a posílení kauzálního a kritického myšlení.

- Využíváme situací ze života dětí, které dobře znají. Umožňujeme jim posuzovat, zda některá situace může/nemůže nastat, případně s jakou mírou jistoty.
- V různých situacích uvažujeme o míře jistoty, s jakou můžeme tvrzení vyjádřit (v případě předpovědi počasí si zcela jistí být nemůžeme).
- Vycházíme i ze situací, které mohou děti rozhodnout jednoznačně. Posouzení míry jistoty jevu záleží na zkušenostech a znalostech dětí (Bude zítra pondělí, když je dnes středa?).

➤ **Rozlišuje příčinu a důsledek při hře, ve svém jednání či v příběhu.**

Podporujeme kauzální myšlení při různorodých činnostech v běžných situacích a při hře.

- Využíváme situací z běžného života, kdy vedeme děti k uvědomění si příčin a důsledků svého jednání (pokud příliš nakloní talíř s polévkou, polévka se vylije).
- Zařazujeme hry, kdy dítě rozliší příčinu a důsledek a použije tuto zkušenost ve své herní strategii
- K uvědomování si souvislostí můžeme děti vést pomocí pokládání otázek. Čerpáme z širokého spektra života dítěte, a to včetně příležitostí k nabývání socioemočních dovedností (Proč jste mne teď neslyšeli? – děti vysvětlují a zdůvodňují - byl tu velký hluk).
- Využíváme příběhy postav z dětské literatury. Hledáme příčiny a důsledky jejich chování.
- Sledujeme děje příběhů. V průběhu odhadujeme, jak by mohl příběh pokračovat.
- Vytváříme/zprostředkováváme dětem podněty pro zkoumání a objevování souvislostí a vztahů, uvědomování/odhalování příčin a důsledků. Při badatelských činnostech se zaměříme i na jevu.

➤ **Pracuje s jednou i s více podmínkami v zadání.**

Ve spontánních činnostech, nepřímě řízených i řízených, se objevují takové, ve kterých děti pracují s jednou či více podmínkami. Tyto podmínky mívají podobu mluveného slova, obrázku nebo gesta. Při komunikaci s dětmi je důležité si uvědomit, jak složitý/jednoduchý jazyk používáme, včetně toho, s jakým počtem podmínek pracujeme. Při vytváření společných pravidel pro život v dětském společenství si nejprve stanovíme podmínky, které považujeme pro dobré soužití za podstatné a následně z toho vyvozujeme pravidla.

- Nejprve se dítě učí splnit jednu podmínku, a to i ve svém jednání (před obědem si umyje ruce).
- Postupně pracujeme s více podmínkami (vezmi si na stolečku červený hrneček). Zařazujeme záměrně i podmínky negativní (vezmi si na stolečku hrneček, který není červený).
- Využíváme herních situací, kdy jsou podmínky zaznamenány symbolickým jazykem. Nabízíme didaktické pomůcky a hračky, které pracují s mřížkou, tabulkou, schémata s podmínkami.

➤ **Využívá myšlenkovou analýzu a syntézu při hře i při praktických činnostech.**

Rozvíjení analytického a syntetického myšlení zvyšuje schopnost řešit běžné situace a problémy, rozhodovat se racionálně. Tím posiluje sebedůvěru a samostatnost dítěte. Myšlenková analýza a syntéza vede k hlubšímu porozumění světu a jeho fungování, podporuje tak schopnost se v něm lépe orientovat. Využíváme situace a činnosti, které vyžadují zrakovou nebo sluchovou analýzu a syntézu, střídáme zadání ústní i zadání s předlohou.

- Využijeme běžné značky a piktogramy, jejichž interpretace vyžaduje zrakovou analýzu a posouzení významu značky.
- Nabízíme činnosti, kdy děti pomocí sluchu odhadují, odkud se ozývá zvuk, využívají tak sluchovou analýzu. Střídáme různé zvukové zdroje.
- Nabízíme dětem puzzle, tangramy a mozaiky v přiměřené obtížnosti, kterou postupně zvyšujeme.
- Zařazujeme činnosti, kdy dítě využívá předlohu. Tím si rozvíjí analyticko-syntetické myšlení.

➤ Uplatňuje konstrukční myšlení při sestavování a skládání objektů.

Pro podporu konstrukčního myšlení je nutné střídání činností s předlohou i s využitím fantazie. Nabízíme dítěti možnosti skládání obrázků v rovině a sestavování objektů v prostoru. Předpokladem pro žádoucí individualizaci je vytvoření podmínek pro hru se skládačkami a stavebnicemi různého druhu. Jejich pestrá nabídka vytváří prostor pro vlastní výběr dítěte, který je podstatný pro jeho motivaci, navíc tím umožňujeme různé způsoby práce, a tak i různý způsob konstrukčního myšlení.

Připravíme prostředí tak, že dítě:

- skládá obrázek z dílků (počet postupně zvyšujeme) podle předlohy, případně bez předlohy,
- skládá obrázek, sestavuje objekt podle pokynů zadávaných ústně, a to i dětmi,
- vytváří vlastní konstrukci a komentuje svůj výtvar (co sestavilo, jak to funguje, k čemu to slouží),
- sestavuje prostorový objekt podle plánu, schématu různého druhu (2D i 3D),
- přiřadí plán, schéma k prostorovému objektu,
- vytvoří/dotvoří plán, schéma prostorového objektu a objekt podle nich sestaví.

➤ Využívá analogii a jednoduchou strategii při hře.

Nabízíme hry a činnosti, které dávají možnost pro uplatnění strategie. Při opakování konkrétní hry si dítě upevňuje pravidla a postupně se s nimi ztotožňuje. Na základě zkušeností a analogie vedeme děti k předvídání situací. Jednání dítěte je dobrou příležitostí pro pozorování jeho pokroků. Naučí-li se dítě hrát pexeso s určitým druhem obrázků, analogicky bude umět hrát i jiné pexeso. Zásadní pro možnost vytváření strategií je individualizace při zvolení obtížnosti zadání.

- Po seznámení dětí s pravidly her si všímáme, jaké herní strategie volí. Pozorujeme, jak se mění volby strategií vzhledem k osobnosti dítěte, ale i typu hry (pohybové, deskové hry, kooperativní hry).
- Pozorujeme, zda děti při hře využívají analogii. Zda pracují výhradně se svojí zkušeností či využívají ve hře i poznatky ze hry ostatních dětí.
- Opakujeme zařazení her, čímž vytváříme dětem prostor pro práci s vlastní zkušeností. Všímáme si, zda děti opakují/neopakují chyby, zda modifikují použité strategie a jakým způsobem.

➤ Ověří správnost řešení

Ověřování správnosti řešení rozvíjí u dětí kritické myšlení i vhodnou práci s chybou. Při ověřování vlastního řešení se učí analyzovat a hodnotit vlastní práci. Případné nalezení chyb dává dětem příležitost učit se, jak chybu napravit. To je velmi významné jako podpora učení, samostatnosti a odpovědnosti. Umožňujeme dítěti ověřovat svá řešení pomocí manipulace, nejen odhadem. Podporujeme ověřování správnosti řešení ve skupinových činnostech, čímž rozvíjíme sociální a komunikační dovednosti dětí. Dáváme příležitost k vstřícnému učení.

- Využíváme běžných situací, pozorujeme u dítěte schopnost ověřování správnosti řešení (při zapínání košile si dítě zkontroluje, že mu žádný knoflík ani dírka nepřebývá).
- Vedeme děti k odhadu a jeho následnému ověření pomocí manipulace.
- Při určování shodnosti rovinných útvarů je velmi účinné jejich shodnost ověřovat překrytím. V tomto případě je nutná manipulativní činnost, kdy dítě posoudí, že co se kryje, je shodné.

6.5.2.3 Představivost, fantazie, tvořivost

Očekávané výsledky učení:

- **Vyjadřuje své představy různými způsoby, prostředky, technikami i s využitím digitálních technologií.**

Schopnost využívat svou představivost, fantazii a tvořivě přistupovat k různým úkolům a situacím je důležitým předpokladem pro úspěch dítěte v učení i běžném životě. Vytváříme příležitosti a podněty, které budou stimulovat zájem dítěte o rozmanité způsoby vyjadřování představ (umělecké, literární, pohybové, polytechnické). Podněcujeme u dítěte zájem o zachycování skutečnosti ze svého okolí a vyjadřování svých vjemů pomocí různých technik i s využitím digitálních technologií. Vytváříme atmosféru podporující hluboké zaujetí dítěte pro činnost a podporujeme individuální vyjádření dítěte. Iniciujeme sdílení nad tvorbou mezi dětmi a oceňujeme individuální vyjádření dětí.

- Nabízíme dětem hudební, výtvarné, literární, pohybové a jiné podněty, při nichž mohou rozvíjet své představy o příslušných jevech a zpracovávat je podle své fantazie.
- Připravujeme pro děti rozmanité vyjadřovací prostředky tak, aby si mohly samy vybrat způsob svého vyjádření. Tím podporujeme vnitřní motivaci dítěte pro činnost a variabilitu realizace.
- Po realizaci činnosti s dětmi sdílíme průběh a výsledky jejich činnosti, hovoříme o jejich tvorbě a učíme děti naslouchat a vnímat rozmanité prožitky a pohledy druhých.
- Zaznamenáváme průběh i výsledky činností dětí pořizováním fotografií a videozáznamů, využíváme tyto výstupy pro reflexi, společné sdílení s dětmi i rodiči. Demonstrujeme tak dětem možnosti využití digitálních technologií.

Dokumentování individuálních i skupinových činností nám umožňuje podporovat rozvoj sebehodnocení a reflektovat učení dítěte.

- **Využije vhodné příležitosti a materiály pro vyjádření své fantazie.**

Seberealizace dítěte, tedy vyjádření prostřednictvím vlastní fantazie, podporuje jeho učení a naplňuje jeho potřeby. Ve vhodných situacích podporujeme fantazii dítěte otevřenými otázkami, které stimulují další rozvoj fantazijních představ či činností. Vytváříme prostor pro sdílení výsledků činností dětí mezi sebou. Připravujeme pro děti širokou paletu vyjadřovacích prostředků, materiálů a technik. Poskytujeme dětem podnětné prostředí pro zkoumání materiálů, experimentování a tvorbu.

- Vytváříme vhodné podmínky a uspořádání prostoru, zajišťujeme dostatek času a vhodných podnětů pro rozvoj fantazie dětí.
- Podporujeme individuální aktivitu dítěte, ale také kooperativní činnost, kdy děti společně tvoří a komunikují spolu o svých nápadech.
- Oceňujeme, když dítě sdílí a vyjadřuje svou fantazii v různých oblastech. Podporujeme individuální projev a tvořivost dítěte. Přínosem je originální vyjádření dítěte, protože v něm se odráží jeho fantazie a tvořivost.

6.5.2.4 Jazyk a řeč

Očekávané výsledky učení:

- **Správně vyslovuje většinu hlásek, ovládá dech, tempo a intonaci řeči.**

Řeč má pro vývoj dítěte mimořádný význam. Slouží jako nástroj myšlení, ovlivňuje poznávání a učení. Je důležitá pro utváření sociálních vztahů, pro orientaci a fungování v lidské společnosti. Ve spolupráci s rodičnou stimulujeme přirozený vývoj řeči dětí, jejich řečové dovednosti. Tím minimalizujeme vznik či rozvoj řečových vad a poruch, napomáháme odhalení nesprávného řečového vývoje u dětí.

- Pro rozvoj řeči využíváme nápodobu a poskytujeme dětem správný mluvní vzor.
- Věnujeme pozornost obratnosti mluvních orgánů, sluchové percepci a fonemické diferenciaci.

- V běžných situacích, formou her a prostřednictvím pěveckých činností vedeme děti ke správnému, klidnému dýchání a správné, zřetelné a jasné výslovnosti, k celkovému zkvalitňování mluvního projevu.
- Demonstrujeme osobním příkladem, že živější a rozmanitá intonace i kontrolovaná proměnlivost tempa řeči posluchače zaujme a udrží jejich pozornost.

➤ **Poznává a pojmenovává osoby, zvířata, věci a jevy, kterými je obklopeno**

Slovní zásoba je důležitá pro kvalitní a srozumitelnou komunikaci. Podporujeme děti v obohacování slovní zásoby a v jejím aktivním používání. Vedeme děti k rozšiřování množství slovních obrátů. Vytváříme příležitosti pro sociální interakce a konverzace.

- Podporujeme děti v určování a pojmenovávání předmětů a jevů ve svém okolí. Vycházíme od skutečných objektů, navazujeme zástupnými předměty, 3D modely a obrázky.
- Vedeme děti k používání širokého spektra výrazů běžně používaných v jeho prostředí. Přibližujeme dětem i některá slova méně frekventovaná nebo významově složitější.
- Vybízíme děti k vyjadřování myšlenek, nápadů, mínění, pocitů a prožitků. Povzbuzujeme je a umožňujeme jim popsat situaci, událost, komentovat zážitky a aktivity.
- Vytváříme příležitosti poznávat, vyhledávat a užívat slova nadřazená i podřazená, slova protikladného či stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová.

➤ **Používá slova ve správném tvaru a gramaticky správně formuluje věty.**

Pestrou nabídkou a různými strategiemi podporujeme řeč dětí a komunikaci. Ve spolupráci s rodiči řešíme správnost jazykových dovedností dítěte.

- Vedeme děti k aktivnímu užívání všech slovních druhů ve správném tvaru, čase, slovosledu a významu.
- Poskytujeme dětem správný mluvní vzor.
- Povzbuzujeme děti k navazování řečových kontaktů a rozhovorů, k formulování otázek, námětů, názorů a vyjadřování smysluplných odpovědí.
- Podporujeme děti ve vyjadřování ve vhodně zformulovaných větách a souvětích.

➤ **Zapamatuje si krátké texty a dokáže je reprodukovat**

Dobře rozvinutá paměť má vliv na celkový průběh vzdělávání a je nezbytná pro fungování v běžném životě. Kultivováním sluchové paměti zefektivňujeme proces zapamatování a vybavování. Zvyšujeme také kapacitu krátkodobé i dlouhodobé paměti.

- Podporujeme děti v zapamatování a opakování říkadel, básní, rozpočítadel a písní.
- Nabízíme příležitosti vyřídit vzkaz.
- Povzbuzujeme děti k vybavování toho, co se stalo v nedávné minulosti a k reprodukci zážitků.
- Zařazujeme dramatizaci krátkých pohádek, příběhů i prožitých situací.
- Podporujeme děti, aby sdílely zážitky z mateřské školy s rodiči.

➤ **Sluchově rozlišuje různé zvuky, pozná první hlásku ve slově.**

Sluchové vnímání ovlivňuje řeč, myšlení a je nástrojem komunikace. Důležité je, aby děti zvládly nejen naslouchat sdělení, ale také mu porozuměly a správně ho interpretovaly. Během každodenních činností i prostřednictvím her napomáháme kultivaci sluchového vnímání a rozlišování.

- Nabízíme dětem příležitosti k rozpoznávání zvuků, určování zdroje zvuku i směru pohybu zvuku. Vedeme děti k rozlišování zvuků (shodné, odlišné, krátké, dlouhé, hluboké, vysoké, příjemné, nepříjemné).
- Využíváme běžných situací a volíme činnosti vedoucí k identifikaci zvuků.
- Podporujeme vyčleňování konkrétních zvuků od okolních.
- Zařazujeme rozpoznávání známých písní či melodií.
- Nabízíme jazykové hry, ve kterých s dětmi určujeme první hlásku ve slově či reagujeme na domluvené akustické signály.

➤ Rozpozná rým, rytmitizuje.

Zařazováním rytmů, rytmitizací a reprodukcí rytmů rozvíjíme osvojování jazyka. Využívání rytmů obecně podporuje efektivnější zapamatování.

- Vytváříme příležitosti ke tvoření rýmů dětmi.
- Podporujeme děti v rytmitizování říkadel, rozpočítadel a využíváme rytmitizované pohádky.
- Nabízíme dětem hra a činnosti, ve kterých mají poznat a najít k sobě slova, která se rýmují.
- Experimentujeme se slovy a doplňujeme chybějící slova rýmů.

➤ Vypráví jednoduchý děj.

Soustředěné sledování příběhu či vyprávění, porozumění slyšenému a zapamatování si děje patří k základním předpokladům pro vyprávění. Vyprávěním se vracíme ke společným prožitkům.

- Podporujeme děti ve spontánním vyprávění výjimečných zážitků i běžných situací.
- Společně „čteme“ a prohlížíme knihy, sledujeme divadelní představení či filmy a podporujeme následné vyprávění dětí s vizuální či akustickou oporou.
- Vytváříme příležitosti, kdy děti mají možnost poslouchat čtené či vyprávěné příběhy, pohádky a vedeme je k zachycení hlavní myšlenky a samostatnému vyprávění děje.

➤ Postupuje podle slovních i obrazových instrukcí.

Pro akceptování slovních i obrazových instrukcí je nutné, aby se na ně dítě soustředilo a dostatečně jim porozumělo.

Porozumění průběžně ověřujeme. Postupně zařazujeme i složitější instrukce z hlediska obsahu i struktury. Nabízíme činnosti umožňující práci podle slovního, obrázkového i grafického návodu, ze zvukového i video záznamu:

- instrukce využíváme bezprostředně, ale i s časovou prodlevou,
- náročnost instrukcí stupňujeme v návaznosti na schopnosti dětí (po částech/vcelku, jednodušší/složitější struktura instrukcí a slovních formulací),
- slovní i obrazové instrukce zařazujeme i při kooperativních a skupinových činnostech, kdy děti instrukce analyzují a zpracovávají společně.

➤ Formuluje instrukce a předá je ostatním.

Schopnost formulovat instrukci v různých situacích a činnostech je důležitá pro učení dítěte i pro jeho interakci s druhými. Komunikační schopnosti se rozvíjejí při předávání informací a instrukcí mezi dětmi. Vytváříme dostatek příležitostí, kdy se dítě postupně nápodobou učí zpracovat a zformulovat instrukci pro druhé.

- Volíme jednoduché a krátké instrukce, které děti mají předat druhým.
- Vytváříme příležitosti a zařazujeme činnosti, kdy dítě může vymyslet a předávat instrukce vrstevníkům.
- Připravíme obrázky, schémata a symboly, ze kterých děti skládají instrukce pro druhé.

➤ Rozliší český jazyk od jiných jazyků.

Děti připravujeme na život ve vícejazyčné společnosti. Využíváme přirozených situací, které přináší život dítěte i konkrétní dění v mateřské škole. Umožňujeme dítěti získat zkušenost s jazykovou rozmanitostí v naší společnosti a uvědomit si existenci jiných jazyků.

- Reflektujeme s dětmi situace, kdy poznávají, že lidé se dorozumívají různými jazyky, a je možné se jim učit.
- Pokud máme ve třídě vícejazyčné děti, začleňujeme jejich jazyky do každodenních činností, spolupracujeme s jejich rodinami.
- Vícejazyčnost prezentujeme jako přínos pro dorozumívání ve společnosti.
- Využíváme příležitosti, kdy děti mohou postřehnout jednoduché popěvky či písničky v jiném jazyce.

6.5.2.5 Předčtenářské dovednosti

Očekávané výsledky učení:

➤ **Vybere si knihy nebo časopisy podle svého zájmu.**

Při výběru knih dětmi sehrává rozhodující úlohu podnětné prostředí, ve kterém mají k dispozici pestrou nabídku knih, vhodný prostor. Důležitý je i náš přístup ke knihám a ke čtení. Čtenářské koutky a knihovny jsou dětem vždy přístupné a podněcují pozitivní vztah ke knihám a časopisům.

- Vedeme děti k různému využívání knih osobním příkladem
- Nabízíme dětem rozmanité druhy knih a časopisů, materiály různých žánrů a typů.
- Společně s dětmi zařizujeme a vybavujeme klidné a pohodlné čtenářské koutky, kde jsou knihy či jiné materiály ve výšce očí dětí a otočené titulní stranou dopředu.
- Nabídku knih a časopisů obměňujeme v návaznosti na zájmy dětí, na tematické zaměření i ve spolupráci s rodinami dětí.
- Jsme dětem k dispozici při výběru knih a časopisů.

➤ **Rozumí předčítanému textu, vyprávění a soustředěně sleduje děj.**

Zaměřujeme pozornost k soustředěnému sledování a porozumění příběhu. Vytváříme prostor k tomu, aby děti příběh prožily, pochopily hlavní myšlenku a zařadily ji do kontextu svého vlastního života. Podporujeme děti v následné reprodukci děje.

- Společně vybíráme dětskou literaturu či divadelní představení, které děti zajímají.
- Výrazně předčítáme, vyprávíme a recitujeme. Vytváříme prostor pro zaujetí dětí, jejich pozorné a soustředěné sledování a jsme vzorem pro souvislé vyjadřování.
- Zařazujeme činnosti vázané k příběhu před četbou, během ní i po ní. Tím aktivizujeme děti a umožňujeme jim hlubší porozumění předčítanému.

➤ **Analyzuje děj, hodnotí ho, vyjadřuje se k jednání postav**

Analýzou děje přispíváme k jeho hlubšímu pochopení. Využíváme děj k rozpoznávání charakteristik postav a jejich vztahů, k rozlišování dobra a zla. Dáváme dětem prostor pro vyjádření vlastního porozumění děje, hodnocení jednání postav i průběhu děje. Motivujeme děti k vyjádření shod či rozdílů mezi tím, co čteme a jejich vlastními zkušenostmi.

- Společně s dětmi analyzujeme děj, jeho části a klíčové momenty příběhu. Diskutujeme o variantách řešení jednotlivých situací v příběhu.
- Dáváme dětem prostor pro vyjádření vlastní interpretace na základě dosavadních zkušeností a znalostí.
- Povzbuzujeme děti ve sdílení osobních pohledů, čímž podporujeme vrstevnické učení.
- Podporujeme děti, aby při shrnutí děje zaměřily pozornost na důležité informace a porozuměly jim.

➤ **Předvídá a usuzuje děj z obrázku i textu, vymyslí alternativní konec příběhu.**

Předvídání děje z obrázku, dokončování příběhu i jiné čtenářské strategie pomáhají dětem lépe porozumět textu. Na základě probíhajícího děje si při čtení neustále vytváříme představy a očekávání o tom, jak se příběh dál vyvine a porovnáváme ho s textem.

- Povzbuzujeme děti k vyjadřování odhadu na základě dostupných informací z obrázku, názvu či textu.
- Vracíme se s dětmi k jejich předpovědím a společně je reflektujeme.
- Nabízíme dětem možnost dokončit příběh či vymyslet jinou variantu pokračování.
- Vedeme děti k přemýšlení o zjevných i skrytých významech textu.

➤ **Rozlišuje některé symboly, piktogramy, znaky a rozumí jejich významu a funkci.**

Pro dobrou orientaci v běžném životě je užitečné dětem postupně ve vhodných situacích zprostředkovat porozumění jednoduchým symbolickým jazykům, piktogramům i znakům.

- Využíváme piktogramy pro vytvoření schématu (záznam počasí, program dne).
- Zaměříme pozornost na symboly, piktogramy a znaky v okolí školy.
- Nabízíme dětem nové piktogramy. Odhadujeme jejich význam a diskutujeme o něm.
- Při pobytu venku využíváme k označení místa nebo směru různé typy šipek a další dohodnuté znaky.

➤ **Reflektuje čtenářský zážitek a sdílí ho s ostatními.**

Vyhledáváme příležitosti k častému předčítání. Společně s dětmi využíváme knihy, časopisy a jiné textové či obrazové materiály. Do čtenářských chviliek zařazujeme reflexi, kdy mají děti možnost vyjádřit svůj názor, sdílet své pocity a rozhodovat se, co chtějí dál číst nebo co se potřebují dále dozvědět. Vytváříme respektující prostředí, ve kterém mají děti zájem reagovat na texty, vyprávět, vyjadřovat a sdílet své zážitky.

- Vedeme děti ke sdílení svých prožitků z četby různými způsoby.
- Povzbuzujeme děti v přemýšlení nad předčítaným textem a v argumentaci.
- Podporujeme je ve formulování vlastních závěrů a poučení.
- Využíváme různé metody, kdy děti mohou dokumentovat a zdůvodňovat svá zjištění.

6.5.2.6 Předmatematické představy

Očekávané výsledky učení:

➤ **Roztřídí, vybere, spáruje a zkombinuje objekty na základě jejich vlastností.**

Dítě zkoumá objekty z pohledu různých vlastností jedním nebo více smysly. Hledá dvojici, která k sobě významově patří nebo je shodná (páruje). Na základě svého pozorování a zkoumání vytváří skupiny objektů (třídí). Vybírá objekty dané vlastnosti nebo určuje ty, které danou vlastnost nemají (vytřídí). Nabízíme náměty a situace, kde dítě může hledat různé varianty sestav, pořadí a provádět změnu pořadí. Rozvíjíme tak jeho schopnost kombinovat.

- Nabízíme soubory objektů vhodných pro vyhledávání dvojic, které k sobě významově patří.
- Zařazujeme skládání půlených obrázků, které nejsou nutně symetrické, ale dílky patřící k sobě tvoří celek.
- Přípravujeme soubory objektů na třídění podle různých kritérií. Obtížnost gradujeme ve smyslu kritéria (barva, druh dopravního prostředku, původ zvířat) i počtu objektů.
- Využíváme příležitosti k argumentaci, kdy dítě rozhodne a zdůvodní, který objekt do dané skupiny nepatří.
- Volíme soubory vhodných objektů, které lze třídit pomocí jednoho ze smyslů.
- Z nabídky triček a kalhot děti vytvářejí různé kombinace oblečení.

➤ **Uspořádá objekty podle daných kritérií včetně času.**

Na příkladech ze života dětí i činností v mateřské škole vedeme děti k rozpoznávání a uspořádávání objektů podle různých posuzovaných vlastností. Zařazujeme chronologické uspořádání děje, pracovního postupu, denního cyklu. Soustředíme se i na rozfázování děje. Podporujeme rozvoj informatického myšlení.

- Sadu různě dlouhých pastelek dítě uspořádá podle velikosti nebo podle barevné škály s využitím vzoru.
- Děti uspořádají kartičky s fotografiemi nebo obrázky a skládají rozfázovaný děj (příběh, pohádku, píseň, vývoj motýla, růst hrášku, postup při skládání origami).
- Společně s dětmi vyfotografujeme jednotlivé fáze děje (stavíme hrad, kreslíme obrázek, ukusujeme banán). Vytvořené fotografie využijeme pro rekonstrukci děje, který jsme s dětmi prožili.

➤ **Určí postupným načítáním po jedné počet konkrétních předmětů od 1 do 6 bez ohledu na jejich rozmístění.**

Zaměřujeme se na určení počtu reálných předmětů a postupně zařazujeme zástupné modely (prsty, puntíky na hrací kostce, žetony). Podporujeme v různých situacích vazbu „kolik – tolik“, která je pro vnímání stejného počtu zásadní. Respektujeme individuální způsob určení počtu, sledujeme u dítěte vývojovou řadu:

hmat, metoda prodlouženého prstu, zrak. Při určování počtu pracujeme i s pohybem a zvukem. V průběhu spontánních činností a v běžných situacích využíváme situace pro určení množství.

- Využíváme běžné situace pro podporu ukotvení vazby „kolik-tolik“.
- Hrajeme hry, ve kterých podporujeme určování počtu kroků a zvukových signálů.
- Hrajeme deskové hry s hrací kostkou, vytváříme hrací plánky společně s dětmi.

➤ **Porovná kvantitu na základě manipulace, zaznamenaná ji graficky pomocí čárek a obdobných symbolů.**

Upřednostňujeme manipulaci s drobným materiálem před grafickým záznamem. Respektujeme osobitý způsob určování množství. Grafické záznamy počtu (čárky, kolečka, hvězdičky) zavádíme bez použití číslic, a tak podporujeme upevnění vazby „kolik – tolik“. Ta je podstatná pro průpravu na matematiku v základním vzdělávání.

- Pro porovnávání kvantity využíváme manipulaci s drobným materiálem (žetony, magnety, víčka, kaštiny).
- Porovnání množství provádíme nejprve pomocí manipulace a pozorujeme osobitý způsob řešení dítěte (přiražuje systematicky – využívá párování, vytváří řady nebo skupiny).
- Podporujeme různé druhy zaznamenávání kvantity (při házení míčků do koše si děti zaznamenají úspěšný pokus čárkou, další děti stejný počet zaznamenají na počítadle nebo tvoří hada z kostek). Jednotlivé záznamy porovnáme.

➤ **Určí charakteristické vlastnosti geometrických objektů v reálném prostředí, rozliší rovinné a prostorové útvary.**

Zaměřujeme se na rozlišení a popis vlastností objektů, který je základem pro objevování společných neb odlišných znaků geometrických objektů. Respektujeme předmětné pojmy (střecha, věžička, měsíc, pyramida). Učitel důsledně odlišuje pojmenovávání prostorových objektů od názvů rovinných útvarů

- Hledáme a popisujeme tvarově zajímavé vlastnosti objektů, se kterými se dítě běžně setkává v přírodě i v blízkém okolí (kláda, kámen, ulita, dlažba, tyč u dopravní značky).
- Komunikace mezi dětmi je pro identifikaci dominantních vlastností efektivní. Volíme a umožňujeme hry ve dvojici, kdy jeden druhému popisuje, který stavebnicový díl má využít.

➤ **Orientuje se v prostoru a rovině, rozliší a pojmenuje prostorové vztahy.**

Orientace v prostoru je pro dítě prvotní, nejprve dítě vztahuje vše vůči sobě a vlastnímu tělu. Orientaci v rovině zařazujeme postupně, nejprve na obrázku, na volné ploše, pak v mřížce a tabulce. Zařazujeme vzájemnou polohu dvou a více objektů v prostoru a v rovině podle obtížnosti (nad, pod, v, mezi, na, u, nahoře, dole, vedle). Relativní pojmy (vpravo od, vlevo od, před, za) je třeba vyhodnotit vzhledem k situaci (vůči čemu, komu, v jakém směru polohu popisujeme).

- Vycházíme z běžných situací nejbližšího okolí dítěte a podporujeme jeho orientaci ve třídě, šatně, zahradě a v okolí.
- Využíváme pobytu i mimo mateřskou školu, v blízkém okolí či na výletě. Při procházce do okolí se ptáme, kudy půjdeme, kam odbočíme, co vidíme za křižovatkou.
- Z důvodu bezpečnosti opakujeme, kterými směry se rozhlížíme při přecházení silnice.
- Při komunikaci využíváme slovních spojení určujících polohu (postav se vedle, sedni si mezi, polož knihu nahoru do police, lžící dej vpravo od talíře).

- Určení vzájemné polohy může být nejednoznačné a má více řešení. Citlivě vyhodnocujeme řešení dítěte v konkrétním případě (instrukci „postavte se před skluzavku“ lze vyhodnotit několika způsoby, neexistuje jedna možnost).
- Volíme slovní pokyny pro dokreslování, dolepování obrázků, zdobení 3D objektů (dortů, karnevalových čepic).

➤ **Sestavuje prostorové objekty podle předlohy.**

Nabízíme předlohy podporující rozvoj zrakové a sluchové analýzy, vnímání vztahů a souvislostí, využívání zkušeností a zručnosti dítěte. Pracujeme s rovinnou předlohou 3D objektu (pohled na objekt z jedné strany, fotografie, kresba v perspektivě). Podporujeme tak čtení prostoru z roviny jako důležitou průpravu pro prostorové vidění.

- Předlohy pro stavbu prostorových objektů střídáme a citlivě gradujeme pro zajištění individualizace při konstrukčních činnostech.
- Předlohy mohou být zadané 3D vzorem, kdy dítě sestavuje stejnou nebo naopak odlišnou stavbu ze stejných dílků; obrázkem nebo fotografií (prostorový pohled nikoliv pouze nárys); schématem půdorysu pro stavbu kostkových staveb s vyznačením počtu kostek; zvukovou předlohou (ústně zadávané pokyny s podmínkami vztahů a souvislostí).

➤ **Určí míru objektů a porovná je pomocí poměřování.**

Porovnávání objektů je jednou ze základních činností. Děti si volí různá kritéria pro porovnávání, a zkoumají vlastnosti předmětů, jevů a postav. Podporujeme vytváření představ dítěte o míře objektů na základě vlastních zkušeností a fyzických manipulací. K měření využíváme vlastního těla dětí (kroky, stopy, lokty, pídě) a příhodných objektů (stuha, provázek, kyblík, krabice). V případě pokládání základů pro měření je dominantním znakem velikost objektů. Můžeme ji vnímat v podobě délky, obsahu či objemu. Ve všech zmíněných případech volíme reálný objekt jako vhodnou „jednotku“ (špejli, kartičku, hrnek).

- Při manipulativních a konstrukčních činnostech využíváme situací, kdy děti potřebují dva stejně velké objekty (dvě stejně vysoké věže, aby přes ně mohly umístit střechu, dvě stejně dlouhé tyčky na základ žebříku, dvě stejně ruličky na výrobu dalekohledu).
- Porovnáváme dva objekty (jsou stejné, je jeden objekt větší/menší než druhý). Při výrobě zvířátek z kaštanů potřebujeme čtyři stejně dlouhé špejle na nohy koně nebo větší počet stejných špejlí na bodlinky pro ježka.
- Rozvíjíme představu o obsahu (zkoumáme, jestli se nám na stůl vejdou všechny kartičky pexesa).
- V rámci badatelských činností porovnáváme objem (zkoumáme, zda se nám sklenice plná vody podaří přelít do nádoby jiného tvaru a stejného objemu).
- Rozvíjíme představu o objemu (při úklidu vkládáme kostky do krabice tak, aby se tam všechny vešly, jde o vyplnění prostoru).

6.5.3 Dítě, ten druhý a společnost

Sociálně-kulturní oblast je zaměřená na utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, kultivaci a obohacování jejich vzájemné komunikace. Orientuje se na socializaci dítěte mimo prostředí rodiny, rozvoj společenského chování, jednání a vystupování. Otevírá dítěti nové příležitosti k získávání zkušeností v mezilidských vztazích. Cílem je rozvíjet znalosti, dovednosti, návyky a postoje, které mu umožní aktivně se podílet na životě ve společnosti, být otevřený k individuálním potřebám, specifickým a rozmanitostem druhého, rozumět světu kultury, umění, národních tradic, duchovních a materiálních hodnot. Očekávané výsledky učení v mnoha případech směřují kromě základních gramotností i k rozvoji mediální gramotnosti

6.5.3.1 Adaptace v novém prostředí a socializace ve společnosti

Očekávané výsledky učení:

➤ **Poradí si v nové situaci.**

Sledujeme situace, které jsou pro dítě nové. Doprovázíme ho celým procesem vyrovnávání se změnou. Inicujeme situace, ve kterých může dítě prohlubovat získané dovednosti. Podporujeme jeho interakci s dalšími dětmi i dospělými. Specificky doprovázíme dítě po dobu adaptace v mateřské škole a dalšími důležitými momenty přechodů či změn.

- Pozorujeme a dokumentujeme chování a jednání dítěte v průběhu adaptace. Průběžně ho podporujeme v dílčích krocích. Cíleně zaznamenáváme první dny dítěte v mateřské škole a společně vytváříme například knihu „Můj první týden v mateřské škole“ či jiný výstup dokumentace do portfolia.
- Pozorujeme, jak dítě přistupuje k novým situacím v životě (poznávací, pohybové, umělecké, sociální a další; např. nový druh činnosti v MŠ, nové materiály, hry, chutě, životní situace jako narození sourozence, přechod do nové třídy, vstup do role školáka).
- Dokumentujeme a vyhodnocujeme strategie dítěte při setkání s novými situacemi.
- Cíleně podporujeme dítě ve zvládnutí nových situací, diskutujeme s ním a reflektujeme je. Podporujeme jeho připravenost příště reagovat na základě stávající zkušenosti.

➤ **Začlenění se do skupiny.**

Vedeme děti k odpovědnosti za své jednání ve vztahu k druhému a za své rozhodování. Vytváříme příležitosti, kdy může přijmout a spoluvytvářet společná pravidla, zvyklosti a prostředí, a tak podporujeme začlenění a sounáležitost. Podporujeme u dětí prosociální chování k ostatním lidem a vytváření postojů jako jsou tolerance, respekt, empatie.

- Nabízíme činnosti a hry, v nichž se děti učí být k sobě otevřené, respektující a přijímající.
- Hovoříme s dětmi o pravidlech ve společenství třídy. Společně reflektujeme jejich přínos.
- Nabízíme různé činnosti, které umožní porozumět právům a povinnostem dětí i společnosti.
- Vedeme děti k pochopení významu přijetí druhého, akceptace názoru, potřeb ostatních.

➤ **Přijímá různé sociální role.**

Vytváříme příležitosti, ve kterých děti mohou přijímat různé role. Podporujeme děti v porozumění a přijetí autorit na základě vlastní zkušenosti s vedoucí rolí, rolí podřízenou i rolí na stejné sociální úrovni.

- Inicujeme diskuse s dětmi, ve kterých hovoříme o různých typech situací a sociálních rolích.
- Nabízíme činnosti, v nichž si může dítě vyzkoušet různé sociální role
- Využíváme dramatizace a prožitkového učení pro získání zkušeností dítěte s autoritami a jejich významem.
- Hovoříme o rozmanitých variantách sociálních rolí ve společnosti a hledání naší odpovědnosti.

➤ **Ovlivňuje směřování společné činnosti.**

Pozorujeme a podporujeme děti při kooperativních a spontánních činnostech. Podporujeme zájem dítěte účastnit se rozhodování o společných činnostech. Vedeme děti k odpovědnosti za svá rozhodnutí v rámci rozhodovacího procesu ve skupině a třídě.

- Nabízíme prosociální činnosti, v nichž se děti učí společně realizovat aktivitu a samostatně upravovat její směřování i průběh.
- Vytváříme příležitosti pro aktivní zapojení dětí do plánování programu třídy (hlasování, formulace preferencí dětí k programu, volba tématu pro komunitní odpoledne s rodiči, vybírání pohybových her, volba materiálů).
- Vedeme děti k převzetí odpovědnosti za rozhodnutí a realizaci dohodnutých činností.

➤ **Navazuje a udržuje dětská přátelství.**

Vytváříme příležitosti pro poznání charakteristik kamarádství, přátelství a vzájemných vztahů. Umožňujeme dětem z různých skupin společná setkávání pro poznávání, vytváření a posilování vzájemných vztahů. Diskutujeme s dětmi o významu přátelství pro lidský život. Hovoříme o hranicích v přátelství, o bezpečných vztazích, důvěře i ochraně před nezdravými vztahy.

- Reflektujeme s dětmi různé podoby kamarádství, přátelství a soudržnosti a vzájemné pomoci lidí.
- Na příbežích s dětmi vyvozujeme charakteristiky různých podob vztahů ve společnosti. Využíváme příběhy s dětskými hrdiny, bajky, vhodnou filmovou tvorbu pro děti, divadlo.
- Nabízíme prosociální činnosti vedoucí k prevenci rizikových vztahů s vrstevníky.

6.5.3.2 Základy etikety a morální hodnoty

Očekávané výsledky učení:

➤ **Chová se zdvořile v kontaktu s dospělými a dětmi.**

Dětem přibližujeme způsoby zdvořilého chování a vhodné interakce mezi lidmi. Vytváříme příležitosti pro vyzkoušení a osvojení vzorců vhodného vystupování v kontaktu s dospělými i dětmi v různých rolích.

- Vzniklou situaci využijeme pro diskusi a reflexi chování dětí a dospělých s daným momentu.
- Vytváříme příležitosti pro to, aby si děti mohly osvojit vhodné komunikační prostředky a rozuměly tomu, že jazyk využíváme různě, podle toho, v jaké sociální roli se nachází mluvčí ve vztahu k posluchači.
- Navštěvujeme různá místa a prostředí, která vyžadují specifické chování.
- Podporujeme činnosti, v nichž si mohou děti vyzkoušet různé typy rolí a s tím spojené vzorce chování.

➤ **Zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu.**

Hovoříme s dětmi o hodnotě věcí kolem nás. Zdůrazňujeme také to, že za jejich existencí je lidská práce a spotřebované přírodní zdroje. S dětmi zdůvodňujeme, proč jsou hračky, pomůcky a věci pro nás prospěšné. Vedeme děti k respektu a udržitelnému chápání materiálních hodnot oproti konzumnímu přístupu k věcem.

- Při kontaktu s hračkami, pomůckami a věcmi ve třídě učitel šetrné zacházení ukazuje osobním příkladem.
- Při pobytu ve třídě pozitivně komentujeme správné zacházení s hračkami, pomůckami a věcmi.
- V případech, kdy je to možné, ukazujeme dětem, že lze věci opravit, renovovat a znovu používat.
- Pomůcky či hračky s dětmi společně vyrábíme, umožníme tak porozumět úsilí, které stojí za vznikem věcí.

➤ **Spolupodílí se na tvorbě pravidel vzájemného soužití.**

Pomáháme dětem rozpoznat jejich vlastní potřeby a naplňovat je s ohledem na ostatní. Využíváme běžných situací a činností k reflexi vzorců chování dětí ve skupině. Společně s dětmi vytváříme vlastní pravidla a vyhodnocujeme jejich efektivitu. Oceňujeme, pokud někdo jedná spravedlivě. Pravidla společenského soužití vnímáme jako široký pojem, pod který patří sociální pravidla, morální hodnoty, práva, povinnosti a odpovědnost každého v aktuální situaci a své roli.

- Diskutujeme s jednotlivci i skupinou dětí jejich potřeby a způsoby naplnění.
- Pravidla ve třídě formulujeme spolu s dětmi v návaznosti na aktuálně vzniklé situace, společně vytváříme vizualizaci a vyvěsíme ji na viditelném místě.
- Učíme děti pracovat s pravidly. Pozorujeme, zda si děti pravidla zvnitřnily a hovoříme s dětmi o tom, jak se nám daří se podle pravidel řídit, co potřebujeme upravit a co už jsme zvládli.

➤ **Dodržuje pravidla her a jiných činností, požaduje dodržování dohodnutých pravidel i od druhých.**

Hra má edukativní přínos pro děti, protože jim umožňuje rozvíjet celé spektrum dovedností. Patří k nim také osvojování, vytváření a dodržování pravidel. Při tvorbě pravidel spolupracujeme s dětmi, dbáme na jejich přiměřené množství, konkrétní a pozitivní formulaci, srozumitelnost a kontrolovatelnost. Učitel je dětem při dodržování pravidel příkladem, průběžně na konkrétní situaci ověřuje porozumění pravidlům, pozitivně hodnotí jejich dodržování.

- Pravidla formulujeme v podobě popisu očekávaného chování dětí.
- Pravidla je vhodné společně s dětmi graficky zpracovat tak, aby jim děti rozuměly.
- Každý školní rok vytváříme s dětmi pravidla znovu, postupně podle potřeby a tak, aby byla srozumitelná všem. V průběhu roku existující pravidla s dětmi revidujeme.
- V případě porušování pravidel hledáme spolu s dětmi příčiny jejich nedodržování a diskutujeme s nimi o následcích.

➤ **Přijímá kompromisy, řeší konflikty dohodou.**

Podporujeme děti v naslouchání druhému a řešení konfliktů prostřednictvím sdílení svých názorů, formulování potřeb a domluvy.

- Využíváme přirozeně vzniklé situace a iniciujeme momenty, ve kterých s dětmi diskutujeme o různých pohledech a variantách řešení.
- Vedeme děti k porozumění, že vždy existuje řada možností, z nichž vybíráme podle situace, názorů a potřeb všech zúčastněných.
- Vedeme děti k uvědomění, že dělat kompromis je užitečné. Je cestou k naplňování cílů a potřeb společenství i jednotlivců. Názor každého je důležitý bez rozdílu jeho pozice ve skupině, znevýhodnění nebo naopak jeho výsadního postavení.

6.5.3.3 Svět lidí a kultury

Očekávané výsledky učení:

➤ **Pojmenuje místo a zemi, ve které žije.**

Podporujeme rozvoj povědomí dítěte o místě, kde žije. Napomáháme rozvoji kladného vztahu dítěte k zemi.

- Objevujeme s dětmi okolí mateřské školy a pojmenováváme místa, kde se nacházíme, co je v okolí.
- Pokud se přirozeně setkáme s mapami či orientačními tabulemi, využíváme je pro rozvoj představ dětí o jejich okolí a orientaci v něm. Využíváme vlastní mapy, plány a schémata krajiny při plánování a realizaci činností. Motivujeme děti k tvorbě vlastních map.
- Pozorujeme a dokumentujeme změny v našem regionu a místě.
- Navštěvujeme kulturní, přírodní i technické památky v okolí.
- Rozvíjíme povědomí dětí o České republice, státních symbolech a historii naší země.

➤ **Spolupodílí se na udržování regionálních tradic.**

Mateřská škola je otevřenou institucí, je součástí komunity a obce. Spolupodílí se na akcích a slavnostech, které podporují kulturní tradice a zvyky, setkávání a mezigenerační vztahy.

- Vyhledáváme příležitosti spolupráce MŠ s místními organizacemi a spolky s aktivním zapojením dětí.
- Připravujeme s dětmi akce podporující regionální tradice, kterých se může účastnit i veřejnost.
- Sledujeme kulturní dění v našem okolí. Navštěvujeme s dětmi památníky a muzea v okolí.
- Tvoříme s dětmi s využitím potenciálu regionálních tradic.
- Seznamujeme děti prostřednictvím praktických činností s životem předchozích generací. Využíváme k tomu tradiční nástroje, pracovní postupy a techniky.

➤ **Přijímá rozmanitost lidí a vnímá ji jako přirozenou.**

Vycházíme z rozmanitosti dětí a dospělých v naší třídě a mateřské škole. Reflektujeme ji s dětmi jako přirozenou charakteristiku v naší společnosti a zdroj pro náš rozvoj. Vyhledáváme příležitosti pro seznamování dětí s různými aspekty rozmanitostí lidí, rodin, generací, kultur, jazyků, zemí a tradic. Škola vytváří prostředí podporující respekt, porozumění a otevřenost vůči různorodosti každého jeho člena. Přirozeně vzniklé situace využíváme k tomu, abychom u dětí posilovali otevřený a respektující postoj k rozmanitosti.

- Všímáme si rozmanitostí, mluvíme s dětmi o jedinečnosti každého z nás.
- Využíváme knihy, pohádky a příběhy a vedeme děti k porovnávání s jejich osobní zkušeností.
- Mateřská škola se může zapojit do meziregionální i mezinárodní spolupráce škol. Tím dává dětem příležitost přímého kontaktu s jinými přístupy a zvyky, podněcuje k hledání společného i uvědomění si odlišností.
- Objevujeme spolu s dětmi naši rozmanitost, rozmanitost lidí ve společnosti v širším kontextu. Využíváme prožitkové a situační učení, spolupracujeme s rodinami dětí.

➤ **Identifikuje rizika, chová se obezřetně při setkání s neznámými dětmi a dospělými.**

Využíváme přirozeně vzniklých situací. Pomocí situačního učení a dramatických činností pomáháme dětem porozumět reálným situacím, s nimiž se mohou potkat v běžném životě. Upozorňujeme na možná rizika a diskutujeme o způsobech, jak se zachovat s ohledem na vlastní bezpečí. Spolupracujeme s odborníky zaměřujícími se na bezpečné chování v rizikových situacích.

- Využíváme modelové situace, abychom děti připravili na možné varianty při setkání s cizím člověkem.
- Využíváme dětskou literaturu i zkušenosti dětí pro diskusi nad různými způsoby vhodného chování v rizikových situacích.
- Vedeme děti k rozlišení, kdo je cizí člověk a kdo je blízká osoba.

➤ **Sděluje informace s ohledem na soukromí a bezpečí svoje i blízkých osob v osobním kontaktu.**

Diskutujeme s dětmi o tom, co jsou citlivé informace a komu je můžeme sdělit. Téma sdílení informací je důležité i v souvislosti s bezpečností ve virtuálním prostředí. Ve spolupráci s rodinou hovoříme o specifikách využívání aplikací a sociálních sítí v předškolním věku, seznamujeme děti s možnými riziky.

- Vytváříme povědomí o významu soukromí. Uvádíme konkrétní příklady toho, co je vhodné sdílet s druhým a co ne.
- S dětmi si cíleně všímáme situací, které se týkají ochrany soukromí a bezpečí jednotlivých dětí, skupin i blízkých osob. Učíme je být všímaví k sobě navzájem a vytvářet sounáležitost mezi dětmi.
- Využíváme situační učení a dramatizaci ke zdůraznění významu soukromí.

6.5.3.4 Základy estetického a kulturního vnímání a vyjadřování

Očekávané výsledky učení:

➤ **Vyjadřuje se prostřednictvím vokálních, instrumentálních a hudebně pohybových činností.**

Vytváříme příležitosti ke hře na tělo. Pro autentické hudební projevy dětí využíváme hudební i improvizované nástroje. Využíváme receptivní činnosti pro poslech říkadel, hudebních skladeb a písní. Propojujeme činnosti vokální, rytmické a hudebně pohybové, instrumentální a poslechové, podporujeme tvořivost dětí. Vybíráme vhodnou hudební produkci pro podporu pohybových činností.

- Zařazujeme rytmizace a rytmický přednes dětských veršovaných útvarů s možným doprovodem hrou na tělo zdůrazňující metrum a rytmus, hrou na orffovské nástroje.
- Využíváme obsah pohádky, příběhu k hudebně pohybové dramatizaci.
- Propojujeme dětské písně s pohybovým a instrumentálním doprovodem.
- Vybíráme časově přiměřené poslechové skladby seznamující děti s hudebními nástroji, s hudebními žánry, druhy a styly.

Hudbu propojujeme s pohybem, výtvarnými činnostmi a relaxací.

➤ **Vyjadřuje se pomocí dramatizace, přijímá různé role při dramatických činnostech.**

Vytváříme prostředí inspirující děti k improvizaci a ke spontánní dramatické hře ve skupině.

- Nabízíme dětem takové podněty pro dramatickou hru, které jim připraví bezpečné prostředí pro spontánní a tvořivé jednání v nejrůznějších situacích, postavách či rolích.
- Nabízíme jednoduché příběhy a známé situace, ve kterých se děti dobře orientují. V nich mají možnost zažít jednoduché herní akce, počátky vstupu do fiktivních rolí a jednání v nich.
- Podporujeme možnost autenticky reagovat na jednoduché herní a dramatické podněty.
- Využíváme nástroje, předměty, rekvizity, loutky, kostýmy a jejich části, hudební a výtvarné podněty k dramatické hře. Zapojujeme děti do tvorby kulís, využíváme hru světla.
- Podporujeme vlastní aktivní komentář dětí k danému tématu. Využíváme tělo, gesta, mimiku, zvuky a hlas jako nástroje sdělení.
- Propojujeme divadelní zážitky s aktivitami spojenými s rozbořem a vytváříme dětem prostor pro hodnocení postav, prostředí, zápletek, dramatických situací a pointy.

➤ **Zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami.**

Nabízíme příležitosti pro tvůrčí výtvarné činnosti, podporujeme experimentování s barvami, materiály, technikami a podněcujeme tak různé vyjadřovací možnosti dětí. Využíváme výtvarný projev dětí jako komunikační prostředek. Aktivizujeme smyslovou citlivost, vnímání, myšlení, prožívání, představivost a fantazii. Hledáme estetické hodnoty v běžných životních situacích, přírodě, městech a obcích, v médiích.

- Nabízíme dětem činnosti s různými materiály a výtvarnými prostředky, rozvíjíme výtvarné dovednosti.
- Zařazujeme rozmanité výtvarné projekty, v nichž děti řeší výtvarné problémy.
- Využíváme různé formy a možnosti seznamování dětí s uměním.
- Ověřujeme komunikační účinky výtvarných děl svých vlastních, ostatních dětí a profesionálů. Vedeme reflektivní dialogy, interpretujeme, pěstujeme empatii a otevřenost.

➤ **Tvoří z rozmanitých materiálů a přírodnin.**

Nabízíme příležitosti pro tvůrčí činnosti a podporujeme experimentování s rozmanitými materiály. Podporujeme tvoření z improvizovaných, tradičních a přírodních materiálů. Podporujeme fantazii dětí, kultivujeme estetické vnímání a třibení vkusu.

- Využíváme při tvoření přírodní materiály získané při pobytu venku.
- Nabízíme k vytváření jednoduché náměty, a to včetně obrazových návodů.
- Podporujeme experimentování s různými materiály, nabízíme k tvoření modelovací hmoty a barvy.
- Připravujeme s dětmi vlastní hmoty a zkoumáme vlastnosti vytvořených výrobků.
- Zařazujeme rozmanité projekty, v nichž děti projevují svoji fantazii a využívají své zkušenosti.

➤ **Používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech.**

Využíváme běžné situace a příležitosti pro rozvoj zručnosti dětí, nabízíme k tomu reálné nástroje a nářadí, dbáme na bezpečnost. Poskytujeme náměty pro konstrukční, robotické a polytechnické činnosti. Využíváme hry, didaktické pomůcky a vhodná robotická zařízení.

- Rozvíjíme zručnost při ovládání pracovních nástrojů (nůžky, pinzeta, šroubovák, kladívko, kleště, pilka).
- Zapojujeme děti do péče o zahradu a okolí a podporujeme jejich schopnost pracovat s vhodným nářadím (hrábě, lopaty, smetáky, motyčky, sázecí kolíky).
- Nabízíme dětem při konstrukčních činnostech kostky, tradiční a kreativní stavebnice.
- Vytváříme objekty s využitím běžných předmětů.
- Při polytechnických a konstrukčních činnostech využíváme podnětné didaktické pomůcky a robotická zařízení.

6.5.4 Dítě a svět

Environmentální oblast je zaměřená na rozvoj povědomí dítěte o světě, jeho proměnách, vlivu člověka na životní prostředí a jeho trvale udržitelný rozvoj. Cílem je podporovat dítě ve vnímání rozmanitosti světa i přírody a vést ho k bezpečnému chování. Očekávané výsledky učení směřují k odpovědnému jednání, pozitivnímu postoji dítěte k životnímu prostředí a kromě základních gramotností i k rozvoji přírodovědné gramotnosti.

6.5.4.1 Poznávání světa a přírody

Očekávané výsledky učení:

- **Orientuje se v blízkém prostředí – doma, v mateřské škole i v širším prostředí – v okolí mateřské školy a v obci.**

Seznamujeme děti s místem, kde žijí. Využíváme častý pobyt venku pro přímý kontakt dětí s přírodou.

- Seznamujeme děti ve třídě a v mateřské škole se všemi místy, prostory a vybavením, vyvozujeme společně, co k čemu slouží.
- Pozorujeme okolí, komentujeme, co vidíme. Při sdílení zkušeností využíváme to, co už děti znají.
- Pořádáme s dětmi výpravy do okolí, zařazujeme tematicky laděné vycházky, prohlídky, exkurze, návštěvy veřejných míst, kulturních, sportovních a společenských akcí.
- Sestavujeme modely z krabic, kostek, stavebnic, a vytváříme plánky třídy, mateřské školy a jejího okolí.

- **Pojmenuje a rozlišuje některé objekty ze živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy.**

Slovně popisujeme okolí, činnosti, jevy, a tím vytváříme základ pro znalosti a bohatou slovní zásobu.

- Podněcujeme děti k poznávání prostřednictvím všech smyslů, nabízíme dětem dostatek příležitostí k manipulaci při objevování živé i neživé přírody.
- Při pobytu v přírodě sbíráme přírodniny, které dále využíváme ke zkoumání a tvoření.
- Vedeme děti k porovnávání svých zkušeností s různými zdroji informací, pracujeme s dětskými encyklopediemi a vzdělávacími materiály.
- Nabízíme a využíváme pro spontánní i řízenou činnost 3D modely zvířat a přírodnin a podporujeme používání jejich správných názvů.

- **Porovná charakteristiky a vlastnosti objektů z přírody.**

Zařazujeme poznávací, zážitkové, badatelské, experimentální, projektové i produktivní činnosti zaměřené na poznávání okolního světa a přírody.

- Při volné hře venku nabízíme činnosti a pomůcky, které dávají příležitosti pro poznávání přírody.
- Využíváme autentických zážitků a přirozeného zájmu dětí. Pozorujeme objekty z přírody při pobytu venku a zážitky i poznatky dále zpracováváme.
- Pracujeme s encyklopediemi, vyhledáváme informace na internetu, pojmenováváme vlastnosti a jevy
- Podněcujeme děti k hledání podobností a rozdílů živé i neživé přírody.
- Vytváříme příležitosti pro aktivitu dětí, zvědavost, tvořivost a objevování. Oceňujeme vlastní objevy dětí, podněcujeme je v experimentování.
- Vedeme děti k poznávání přírodních zákonitostí.
- Umožňujeme dětem učit se základům vědeckého pozorování - mapování problému, odhad a posouzení předpokládaného výsledku, pokus, hodnocení, diskuse, závěr a vyhodnocení.

- **Rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi.**

Nabízíme dětem badatelské a zážitkové činnosti, které podporují přirozený zájem o pozorování, zkoumání, hledání principu, vlastností a způsobu fungování věcí a jevů. Společně s dětmi hovoříme o procesu a výsledcích naší činnosti, pojmenováváme jevy a děje.

- Pravidelně sledujeme počasí, pojmenováváme jevy a proměny v přírodě
- Pozorujeme a popisujeme jevy a informace získané z prostředí či krajiny.
- Využíváme přírodní jevy a děje jako motivaci k aktivitám.
- Spolupracujeme s odborníky, zařazujeme vzdělávací programy.

➤ **Rozlišuje mezi světem přírody a techniky a vysvětlí jejich význam pro člověka a život na Zemi.**

Volíme činnosti pozitivně ovlivňující vztah dětí k vědě, technice a životnímu prostředí. Podporujeme zájem dětí o poznávání přírody a světa techniky. Využíváme přirozené podněty, situace i osobní příklady úspěšných. Postupně seznamujeme děti s možnostmi využití digitálních technologií, jejich účelem a přínosem.

- Pořádáme s dětmi výpravy do přírody.
- Zajišťujeme přímý kontakt s přírodou a rozlišujeme, co je dílem přírody a co výsledkem činnosti člověka.
- Seznamujeme děti se způsoby využití přírody člověkem.
- Porovnáváme práci našich předků s prací dnes, představujeme dětem řemesla.
- Využíváme návštěv muzeí, výstav, exkurzí k seznámení s významem techniky, spolupracujeme s různými odborníky. Dbáme na to, aby informace byly dětem předávány v přiměřené formě a vždy správně.
- Vybízíme děti, aby na informace reagovaly vyjádřením svého názoru s uplatněním vlastní zkušenosti. Pokud neznáme odpověď na otázku, hledáme ji společně s dětmi pomocí encyklopedií, digitálních technologií nebo odborníků.
- Připomínáme si významné události a svátky spojené s přírodou a technikou.
- Seznamujeme děti se smysluplným využitím technologií. Všímáme si využití techniky a přírodních zdrojů pro náš život, život v obci a okolí.

6.5.4.2 Životní prostředí a jeho ochrana

Očekávané výsledky učení:

➤ **Orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim.**

Pozorujeme a objevujeme rozmanitost a změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. Podporujeme schopnost dětí přizpůsobovat se změnám v přírodě i ve svém okolí.

- Pozorujeme a porovnáváme změny v přírodě v průběhu ročních období, při vlivu počasí a činnosti člověka.
- Vedeme děti k utváření kladného vztahu ke konkrétnímu místu v přírodě.
- Sledujeme proměny stejného místa v průběhu času.
- Porovnáváme podobu blízkého okolí v současnosti a v historii.
- Všímáme si a diskutujeme s dětmi o tom, jak se lidé přizpůsobovali změnám v přírodě v minulosti a jak se jim přizpůsobujeme my.

➤ **Udržuje pořádek v blízkém prostředí.**

Vedeme děti k samostatné péči o prostředí v MŠ a v blízkém okolí. Dáváme dětem možnost prožít pocit radosti z vlastní i společné práce. Zdůvodňujeme význam udržování pořádku pro nás i životní prostředí.

- Ukazujeme dětem vlastním příkladem, jak aktivně přistupovat k udržování pořádku a k péči o prostředí.
- Při používání a pojmenovávání pomůcek i nářadí využíváme zkušenosti dětí.
- Diskutujeme s dětmi o tom, co nám udržování pořádku přináší.
- Při pobytu venku dbáme na pořádek, všímáme si prostředí a reagujeme na něj.
- Pořádáme akce pro děti a rodiče, zapojujeme je do péče o pořádek v blízkém okolí.

➤ **Jedná s ohledem na ochranu životního prostředí.**

Nabízíme činnosti přispívající k péči o životní prostředí a podporujeme porozumění jejich významu.

- Vedeme děti vlastním příkladem k citlivému přístupu k přírodě.
- Seznamujeme děti s činnostmi, které pozitivně ovlivňují životní prostředí a upozorňujeme na ty, které životnímu prostředí škodí.
- Zjišťujeme, experimentujeme, měníme podmínky a pozorujeme, co životnímu prostředí škodí či prospívá.
- Zapojujeme děti, rodiče a komunitu do ekologicky zaměřených programů a výzev

➤ **Rozpozná udržitelné přístupy v běžných životních situacích a umí je uplatnit.**

Vedeme děti k osobní zodpovědnosti a vytváříme příležitosti k aktivnímu zapojení při udržování a utváření životního prostředí. Spolu s dětmi rozlišujeme, která činnost může zdraví okolního prostředí podporovat a která poškozovat.

- Vedeme děti vlastním příkladem k udržitelným přístupům.
- Třídíme odpad, sbíráme suroviny, dáváme dětem příležitost zažít pozitivní dopad těchto činností.
- Využíváme věci opakovaně a zdůvodňujeme s dětmi naše konání. Společně recyklujeme.
- Seznamujeme děti s postupy každodenních činností, které jsou k přírodě šetrné.
- Rozlišujeme s dětmi, které z věcí jsou z obnovitelných zdrojů.
- Šetříme vodu, energii a materiál, společně s dětmi redukuje jejich spotřebu.
- Zapojujeme děti, rodiče a komunitu do aktivit, které podporují udržitelné přístupy.

Spolupodílí se na péči o rostliny a živočichy.

Vytváříme příležitosti pro pracovní, pěstitelské a chovatelské činnosti. Podporujeme pozitivní vztah a sdílenou radost při péči o rostliny a živočichy.

- Pečujeme o volně žijící zvířata, přizpůsobujeme tomu i prostředí zahrady školy.
- Společně s dětmi pěstujeme rostliny, pozorujeme je a zjišťujeme, co pro růst potřebují.
- Ochutnáváme s dětmi výpěstky, využíváme je k dochucování jídel, vaření, zavařování, sušení.
- Chováme živočichy a pečujeme o ně společně s dětmi.
- Spolupracujeme s odborníky při péči o rostliny a živočichy.

➤ **Respektuje různé formy života.**

Vedeme děti k poznávání rozmanitých forem života. Nabízíme činnosti umožňující respektující přístup, přispívající k péči o životní prostředí a podporujeme porozumění jejich významu.

- Pozorujeme živočichy a rostliny v jejich přirozeném prostředí.
- Vlastním příkladem ukazujeme dětem respekt ke všem formám života.
- Umožňujeme dětem být příkladem ostatním a s pomocí vrstevníků překonávat případné obavy z přírody a jejích dílčích součástí.
- Vysvětlujeme dětem smysluplnost existence každého tvora, vedeme je ke vnímání životního cyklu.

6.5.4.3 Bezpečné chování

Očekávané výsledky učení:

➤ Reaguje na bezpečnostní pokyny dospělých v rizikových situacích

V rozmanitých činnostech se děti učí rozeznávat možná rizika, seznamovat se s bezpečnostními pokyny a správně na ně reagovat.

- Pozorujeme chování dětí, popisujeme a diskutujeme s nimi o tom, které situace jsou rizikové a kdy je třeba dbát zvýšené opatrnosti.
- V rizikových situacích komentujeme, pozitivně hodnotíme a posilujeme správné reakce a chování.
- Společně s dětmi domlouváme signály a pokyny pro rizikové situace.
- Ověřujeme porozumění a reakce dětí při modelových rizikových situacích.

➤ Rozezná některá nebezpečí a ví, jak se jim vyhnout.

Vytváříme různé modelové situace, ve kterých se děti učí rozeznávat nebezpečí. Diskutujeme, jak je vhodné se v konkrétní situaci chovat a vyhnout se nebezpečí.

- Při setkání s nebezpečnou situací vlastním příkladem ukazujeme správné chování.
- Pohybujeme se s dětmi v různém prostředí a diskutujeme o tom, s jakým nebezpečím se mohou setkat a jak na ně reagovat.
- Zkoušíme s dětmi v modelových situacích jak se pohybovat, jak se nezranit, co nejíst, jak se neztratit, co dělat, když se ztratím.

➤ Jedná bezpečně na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání.

Při pohybu mimo mateřskou školu učíme děti se chovat bezpečně. Nabízíme činnosti a modelové situace na téma dopravy a dopravních situací.

- Seznámíme děti s pravidly při pohybu na komunikacích, v dopravních prostředcích a při jejich používání. Pozorujeme a oceňujeme bezpečné jednání.
- Diskutujeme s dětmi o ochranných prostředcích a společně vyhodnocujeme, proč a jaké ochranné prostředky používáme při přepravě a pohybu na komunikacích.
- Umožňujeme dětem pohyb na koloběžkách, odrážedlech a kolech a dbáme při tom na používání ochranných pomůcek.
- Cestujeme s dětmi hromadnou dopravou.
- Navštívíme dopravní hřiště, kde si děti prakticky vyzkouší samostatný a bezpečný pohyb na komunikacích.

➤ Zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami.

Seznamujeme děti s možnými riziky, způsoby ochrany, přivolání a poskytnutí pomoci. Využíváme znalosti a zkušenosti dětí.

- Diskutujeme s dětmi o způsobech ochrany při některých nebezpečných situacích.
- Seznamujeme děti se složkami integrovaného záchranného systému a způsobem, jak je přivolat a jak s nimi komunikovat.
- Modelujeme situace, v nichž děti poskytují pomoc druhému.

7. PLÁN AUTOEVALUACE

Charakteristika procesu

Autoevaluace poskytuje škole zpětnou vazbu vlastní činnosti a slouží jako podklad pro další práci školy a její posouvání se k vytyčeným cílům.

Jde o cílené, pravidelné a systematické vyhodnocování a komplexní hodnocení jednotlivých oblastí práce školy podle předem daných pravidel. Výsledky autoevaluace propojuje mateřská škola s výsledky externího hodnocení České školní inspekce. Na jejich základě přijímá opatření vedoucí ke zkvalitnění předškolního vzdělávání.

Probíhá na úrovni školy, třídy a je prováděno ředitelkou, pedagogickým sborem i jednotlivými pedagogy i nepedagogickými zaměstnanci. Do autoevaluace jsou zapojeni i zákonní zástupci. **Ze získaných výsledků vyvozujeme závěry pro svou další práci a volíme následné postupy.** Evaluační proces je velmi důležitý pro zkvalitnění pedagogického působení i celé činnosti školy. Pro autoevaluaci má mateřská škola vytvořena kritéria a plán autoevaluace, který vychází z RVP PV. Každý pedagog zodpovídá za kvalitu své práce, a pro to musí mít vlastní zpětnou vazbu. Kvalitní škola klade důraz na jasná pravidla. Tím je zajištěno, že mateřská škola je bezpečné, příjemné a vstřícné místo pro efektivní vzdělávání a osobnostní rozvoj dětí.

Autoevaluace pomáhá identifikovat silné stránky i oblasti, které je třeba zlepšit. Tento proces je důležitý pro efektivní řízení školy a neustálé zlepšování kvality vzdělávání.

Oblasti autoevaluace:

- podmínky vzdělávání
- průběh vzdělávání
- výsledky vzdělávání
- kvalita práce pedagogického týmu

Mateřská škola aktivně usiluje o to, aby rodiče se školou spolupracovali a vzali její cíle za své. Dlouhodobě dobrá komunikace s rodiči vytváří důvěru u rodičů a pedagogům poskytuje zpětnou vazbu (rodiče komunikují s pedagogy a nebrání se na cokoli zeptat).

Proces autoevaluace zahrnuje tyto kroky:

- **Stanovení oblastí**- jsou nastavena v ŠVP.
- **Stanovení cílů** - cíle autoevaluace navazují na konkrétní oblasti popsané v ŠVP ke zlepšení.
- **Stanovení kritérií** - kritéria jsou relevantní pro hodnocení dosažení cílů, jsou formulována v souladu s požadavky RVP PV pro jednotlivé cíle.
- **Sběr dat** - pro sběr a analýzu dat používá škola různé metody a nástroje. Realizace sběru dat je klíčová pro objektivní hodnocení. Data sbírá ze zpětné vazby od vedení MŠ, pedagogů, nepedagogických zaměstnanců, kolegů, zákonných zástupců, dětí.
- **Nastavení termínů** – jsou stanovené termíny pro jednotlivé kroky autoevaluace. Termíny zohledňují čas potřebný na sběr dat, jejich analýzu a zpracování zpětné vazby.
- **Určení odpovědnosti** - je důležité pro efektivní provádění autoevaluace.
- **Analýza a interpretace dat** - po sběru dat následuje jejich analýza a interpretace. Analýza by měla být objektivní a měla by identifikovat jak silné stránky, tak oblasti pro zlepšení.
- **Zpětná vazba a plánování** - zpětná vazba je konstruktivní a zaměřená na zlepšení činnosti školy. Na základě výsledků autoevaluace stanoví MŠ nové cíle a pro další období a zapracuje je do nového ŠVP.

Mateřská škola využívá pro svou autoevaluaci i kritéria pro externí hodnocení Českou školní inspekci.

Evaluace vedení

Pedagogické vedení vytváří zdravé školní klima, zajišťuje neustálý rozvoj pedagogického sboru a zajišťuje materiální podmínky pro vzdělávání. Nutným předpokladem pedagogického vedení je neustálý rozvoj a vzdělávání. Ředitelka aktivně řídí pedagogické procesy, systematicky sleduje stav vzdělávání a efektivně vyhodnocuje podmínky pro zkvalitňování vzdělávání každého dítěte. Respektuje právní předpisy. Vytváří pozitivní klima, které podporuje vzdělávání dětí (čistota, estetická úprava vnitřních prostor i okolí). Pozitivní klima školy také utváří dobré prosociální vztahy mezi pedagogy, pedagogy a dětmi, mezi dětmi navzájem i mezi rodiči a vedením školy a pedagogy. Vedení systematicky hodnotí práci pedagogů a aktivně podněcuje a podporuje jejich profesní rozvoj.

Vyhodnocuje stav materiálních podmínek pro vzdělávání v souladu s koncepcí rozvoje školy. A aktivně zajišťuje stav a podmínky, které umožní vzdělávání každému dítěti dle jeho individuálních vzdělávacích potřeb.

Evaluace školy

1. Pedagogické rady
2. Zpráva o činnosti MŠ
3. Hospitační činnosti, i vzájemné hospitace mezi učitelkami
4. Hodnotící rozhovory, hodnotící dotazníky, Analýza
5. GDPR

Evaluace pedagogů

Máme stabilizovaný pedagogický sbor, který splňuje požadavky kvalifikace dle zákona. Jsou profesionální, spolupracují s kolegyněmi a neustále rozvíjejí vlastní schopnosti vzděláváním (účastní se kurzů, seminářů, vzájemné hospitace, samostudium, studium vysokých škol). Předávají si poznatky, využívají i formy vzájemných hospitací, aktivně spolu spolupracují (týmová spolupráce). Přístupují k dětem s respektem, vstřícností, podporují rozvoj vzdělávání a odpovědnosti u dětí. Budují pozitivní vztah dětí a rodičů k učitelům. S dětmi komunikují zdvořile, přátelsky jsou empatické a naslouchají. Reagují citlivě na kognitivní a fyzické potřeby dětí. Svým jednáním modelují a podporují prosociální jednání. Vzdělávací nabídka je dětem srozumitelná, přizpůsobená individuálním potřebám a schopnostem dětí, má různé metody a formy: individuální práce dětí, práce ve skupinách, týmová a tandemová práce. V dětech podporují objevování, tvořivost, kladeň otázk, experimentování a iniciativu každého dítěte. Učitelky dětem nabízejí aktivity, které mají pozitivní vliv na sebevědomí, psychickou zdatnost a odolnost dítěte. Vytváří pozitivní vztahy, učit se respektovat druhé, přijímat kompromisy, učit se a vzájemně spolupracovat.

Pedagogové svoji práci vyhodnocují ve svém třídním vzdělávacím programu a individuálně vyhodnocují práci dítěte.

- Každodenní předávání informací o dětech mezi učitelkami na třídě i v MŠ
- Zda respektují individuální potřeby dítěte
- Zda spolupracují a vhodně komunikuje s rodiči (pozitivní klima MŠ)
- Zda dostatečně naplňuje vzdělávací cíle
- Zda mají děti dostatek prostoru pro spontánní hru
- Zda pedagogická činnost odpovídá RVP PV
- Zda předcházejí rizikovému chování dětí
- Zda dodržují mlčenlivost (GDPR)

Evaluace třídy a dětí

je prováděna oběma učitelkami na třídě a pravidelně zaznamenávána a vyhodnocována 3 x ročně.

Provádíme evaluaci dítěte učitelkami.

Učitelky umožňují dítěti maximální rozvoj odpovídající jeho možnostem.

Posuzujeme vždy **výkon jednoho dítěte k jeho možnostem (dynamická diagnostika).**

Zaměřujeme se na vývoj a pokroky dětí v oblasti:

- stravovacích a hygienických návyků, sebeobsluhy, samostatnosti
- sociálních a emocionálních projevů
- jemné a hrubé motoriky, laterality, grafomotoriky, správné držení tužky a správné sezení
- pracovních dovedností
- poznávacích schopností
- jazykových dovedností, logopedie
- pohybové dovednosti, motorické schopnosti a koordinace
- logického a divergentního myšlení

Evaluace výsledků vzdělávání

Důležitou oblastí autoevaluace je vyhodnocování výsledků vzdělávání, které **spočívá v míře dosahování očekávaných výsledků učení ve vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích.** Učitelky je vyhodnocují průběžně a systematicky prostřednictvím metod a nástrojů pedagogického diagnostikování s cílem podpořit každé dítě v jeho učení.

Výsledky vzdělávání o dítěti evidují učitelé v diagnostickém portfoliu a dětském portfoliu. Do jeho tvorby zapojují dítě i zákonné zástupce. **Nasbírané informace jsou zpětnou vazbou o pokrocích ve vývoji a učení dítěte** pro všechny tři strany: učitele, dítě i zákonné zástupce.

Učitel je využívá:

při plánování vzdělávací nabídky,

jako podklad pro komunikaci se zákonnými zástupci,

jako nástroj podporující sebehodnocení dítěte.

Na vyhodnocování výsledků vzdělávání spolupracují všichni pedagogové.

Evaluace provozních zaměstnanců

Zda spolupracují s pedagogickým sborem

Zda spolupracují na vytváření pozitivního klima MŠ

Zda dodržují mlčenlivost (GDPR)

Zda dodržují školní a provozní řád

Evaluace – Závěr

Pro naplňování kritérií kvalitní školy (bezpečného a pozitivního klima) je zapotřebí uvést do souladu všechny oblasti a činnosti školy. Vytvářet kvalitní vzdělávání (RVP PV, kvalifikovaní pedagogové, profesionální vedení, provozní zaměstnanci).

Kvalitní evaluační proces je velmi důležitý pro zkvalitňování pedagogického působení. Každý pedagog zodpovídá za kvalitu své práce, je mu dána důvěra a zpětná vazba.

Předpokladem kvalitního vzdělávání jsou jednotná a srozumitelná pravidla a podmínky pro harmonický rozvoj dětí. Aktivní a pozitivní spolupráce s rodiči. Profesní rozvoj pedagogů a vedení školy a všech pracovníků, kteří se aktivně podílejí na vzdělávacích procesech.

Zajištění materiálních podmínek, personálních (obsazenost kvalifikovaných pedagogických i nepedagogických pracovníků), a doplňování vzdělávacích procesů (kurzy, semináře).

Nedílnou součástí je hodnocení hygienických a bezpečnostních podmínek, prevence a řešení úrazů a rizikového chování.

Naším cílem je pracovat se všemi kritérii a tím dosáhnout kvalitní, pozitivní a harmonicky rozvíjející se školy pro děti, rodiče i zaměstnance. A toto vše je v našem vzdělávacím programu „Na cestě za poznáním“

Program EVALUACE v tabulce

Příloha č. 1

Předmět hodnocení:	Metody, nástroje:	Jak často:	Kdy:	Kdo:
Podmínky předškolního vzdělávání				
Materiální a věcné /prostory třídy, školy, materiální vybavení. úprava interiéru, exteriéru. hygienické a bezpečnostní podmínky/	SWOT pro zaměstnance č. 1	1x ročně	říjen	Všichni zaměstnanci
	Dotazník pro rodiče	1x ročně	únor/březen	rodiče
	Rozhovory, sledování	průběžně		Všichni zaměstnanci, rodiče
	Rozhovory s rodiči	při Zahradní slavnosti	květen	Rodiče
Životospráva dětí v MŠ	SWOT pro učitelky č. 2	1x ročně	březen	Učitelky
	Dotazník pro rodiče	1x ročně	září	rodiče (třídní schůzky)
	Kontrola a sledování jídelníčku	průběžně		Ředitelka školy, hospodářka
Psychosociální podmínky	Dotazník pro učitelky	1x ročně	březen	učitelky
	Hospitace	Viz plán ředitele		ředitelka
	Rozhovory s rodiči, třídní schůzky	průběžně 2x ročně	září, únor	Ředitelka, učitelky
Personální a pedagogické zajištění	SWOT pro učitelky a provozní zaměstnance č. 3	1x ročně	červen	Učitelky, provozní zaměstnanci
	Analýza potřeb dalšího vzdělávání učitelek	1x ročně	červen	Ředitelka
	Pedagogické porady	5x ročně	Srpen, listopad, leden, březen, květen	Ředitelka, učitelky
Organizace a řízení školy /organizace života dětí, organizace vzdělávacího procesu/	Porady	2x ročně	leden, červen	Učitelky
	Dotazník pro rodiče k adaptačnímu procesu	1x ročně	listopad	Rodiče
	Rozhovory, třídní schůzky	Průběžně 2x ročně	říjen, leden	rodiče
Řízení školy / styl řízení, prostor pro spolurozhodování ostatních zaměstnanců, důvěra,	Dotazník	1x ročně	květen	Všichni zaměstnanci
	Diskuse	průběžně		Rodiče, všichni zaměstnanci
	Hodnotící zpráva	1x ročně	Září/15.9/	Učitelky

otevřenost, motivace, možné změny/	Pedagogické porady	2x ročně	Srpen, leden	Ředitelka, učitelky
	Provozní porady	2x ročně		Všichni zaměstnanci
Naplnování cílů ŠVP, soulad s RVP PV				
Koncepční záměr školy, cíle /cíle srozumitelné, respektuje tradice školy, MČ, podporuje integraci, je otevřený, funkční/	Dotazník	1x ročně	květen	Učitelky
	Pedagogické porady	5x ročně	Srpen, listopad, březen, leden, květen	Ředitelka, učitelky
	Rozhovory Třídní schůzky	3x ročně	Srpen, únor, květen	Ředitelka, učitelky
Předškolní vzdělávání - vzdělávací proces				
Každodenní vzdělávací práce	Zpětná vazba k vlastní činnosti /sebereflexe a výsledky vzdělávání/	Každý den		učitelky
Tematický celek (TC)	hodnocení v třídním programu	Po ukončení TC		učitelky
Akce, spoluúčast rodičů	Vyhodnocení organizace a přínosu	Po ukončení		Učitelky, Rada SRPDŠ
Vzdělávací nabídka	Hodnocení TC	Po ukončení		učitelky, ředitelka
	Analýza vzdělávací nabídky TVP	Průběžně		učitelky
	Hodnotící zpráva	1x ročně	15.9.	Učitelky
	Hospitace	Viz plán ředitele		ředitelka
	Fotodokumentace, videonahrávky	průběžně		Učitelky, ředitelka

MATEŘSKÁ ŠKOLA
NAD ŠTOLOU / JANOVSKEHO/ TUSAROVA

	Porada	1x ročně	leden	učitelky
Informace o dítěti /individuální zvláštnosti, specifické potřeby/	Evidenční list Pohovory s rodiči Třídní schůzky	1x ročně nástupem do MŠ, průběžně 3x ročně	srpen	Učitelky Učitelky, rodiče
Individuální pokroky ve vzdělávání	Tabulka	2-3x ročně	30.9, 31. 1., 30.5.	Učitelky
	Hospitace Individuální přístup k dítěti	Viz plán ředitele denně	denně	ředitelka učitelky
Očekávané výstupy- kompetence	TVP	3x ročně	30.9, 31. 1., 30.5.	Učitelky
	Hospitace	Viz plán ředitele		ředitelka
Test kognitivních a řečových znalostí předškoláků	Diagnostické listy Správné držení tužky Logopedická depistáž	1x ročně denně 1x ročně	leden do 30. 10. a následně pracovat ind.s dětmi listopad	Učitelky u předškol. dětí klinická logopedka
Individuální záznamy o dětech, práce dětí	Portfolio dítěte	průběžně		Učitelky
Spoluúčast rodičů				
Vytváření partnerských vztahů, podíl na přípravě programu, činnosti	SWOT pro učitelky č. 8	1x ročně	červen	učitelky
	Anketa pro rodiče	1x ročně	květen/červen	rodiče
Informovanost rodičů	Rozhovory, Třídní schůzky	denně 2x ročně	průběžně	učitelky, ředitelka ředitelka, učitelky

